Inquirēduʒ Empta p p̄la-
tū ex emolumētī eccl'e efficiunt eccleſie
licʒ p̄lat⁹ emerit noīe alieno.h.d. ¶ Nō p̄ q̄ re
ctor eccleſie nec reddit⁹ nec oblatōnes nec data
p̄textu voti facit ſua ſʒ cedūt vtilitatib⁹ eccleſie.
Nō q̄ lʒ ſit p̄ſump⁹. p̄ma frōte q̄ res ſit ēpta ex
pecūia illi⁹ c⁹ noīe inſtr̄m ē factū.tn̄ h̄ p̄ſumptio
admittit ,pbatōeʒ i ɔ̄riū.ad idē.C.ſi qs alt̄i vl' ſi
bi q̄ſi p totū ¶ Nō i ſb̄tractōe r̄dditū eccleſie
n̄ ɔmittit ſimplex furtū ſʒ ēt ſacrilegiū.ad h̄.c. q
oblatōes.xiij.q.ij. ¶ Nō q̄ p̄lat⁹ ɔmittit ſacri-
legiū ⁊ grauiſſimū crimē acgrēdo ɔſanguineis
vel ſibi de redditib⁹ eccleſie.nō tn̄ p h̄ itelligas
p̄latū n̄ poſſe ɔpetēs ſb̄ſidiū ō reb⁹ eccleſie ɔfer
re ſuis imo poti⁹ tenet ſuis ⁊ amicis q̄ʒ alienis.
vt i.c.nō ſat̄.lxxxvi.di.⁊.c.i.ō coba.cleri.⁊ mu.
ſʒ n̄ dʒ eis tātū idē vt faciat eos diuites ſʒ vt ſb-
ueniat alijs idigētib⁹. xij.q.ij. monem⁹. ¶ In
glo.ij.i fi.nō tres cāus i qb⁹ res ēpta ex pecūia
alt̄i⁹ efficit illi⁹ c⁹ erat pecūia vt i milite minore
⁊ eccleſia lʒ Hoſti.dicat q̄ i eccleſia iura n̄ ,pbāt
Sʒ ātiq̄ iterp̄ta⁹. magr̄oꝝ h̄ hʒ q̄ mime ē mutā-
da.l.mime.ff.ō le.tn̄ h̄ ſat̄ ,pbari pōt i.c.i.ō.e.⁊ i
c.i.ō ti.,pxio.⁊ cōit̄ h̄ tenet ēt p gl.iur̄ ciuil̄.vt i
iurib⁹ allega.i glo.gnimo crederē h̄ ,pcedē i q̄li
bet clerico.qa p̄uilegiū tributū militi ſeculari ex
tēdit ad militē dei.vt nō.glo.⁊ Bar.i.l.miles.ff
ō re indi.dixi i.c.i.ō cle.egro.⁊ vide ad māʒ qō
nō.Cy.i.l.ſi vt ,pponis.⁊.l.mat̄.C.de rei ven.

Si quis Melioratiōes facte
p p̄latū i reb⁹ eccleſie
ſūt ſue i vita ēt ſi dimittat b̄n̄ficiū ſed ō
his teſtari n̄ pōt.h.d.ſm vnū itellectū ſat̄ nōbilē
licet varij itellect⁹ p̄nt colligi vt pʒ ex iſra dicen-
dis. ¶ Nō p̄ q̄ cleric⁹ ſeu rector eccleſie pōt vi
neā plātare i t̄ris eccl'e. nō tenet q̄ p̄ciſe vti reb⁹
eccleſie i ſtatu ſuo ſʒ pōt meliorādo mutare for-
mā ⁊ q̄litatē rei. ¶ Nō z⁹. q̄ ſi p̄lat⁹ ex iduſtria
p̄ſone ſue fac̄ rē eccleſie meliorē nō pōt repetere
qō ipēdit ex induſtria ſua ſed cedit eccleſie.cre-
do tn̄ q̄ ſi p̄lat⁹ ex ſuis p̄rimonialibus ipēdit ec
cleſie aliqd n̄ ſua ɔtēplatiōe ſʒ eccleſie potit ipſe
aut ſuus hēs repetē id qō ipēdit de ſuo. ad h̄ vi
de tex.nō.cū glo.xij.q.iiij.i.c.ij. ¶ Nō vltio q̄
,p fruitijs ipēſis eccleſie pōt eps alicui ɔcedē ad
vitā poſſeſſionē ipius eccleſie.fac̄ ad id qō dixi i
c.p tuas.ō dona. ¶ In glo.i.i fi.ex hac gl.col-
ligūtur duo itellect⁹ ad tex.⁊ eſt t̄tius itellectus
nōbilior quē pōit h̄ Inno.vt itelligat̄ q̄n rector
eccleſie i terra inculta ſua induſtria ⁊ laboribus
ſiue expenſis plātauit vineā ſeu reduxit ad cul
turā cā ſuſtētatiōis ſue vt lʒ p̄uet̄ poſtmodū b̄n̄
ficio ſuo ēt rōne delicti.h̄ tn̄ terra ſibi relinqtur
vſqʒ ad vitā ſuā.qdā tn̄ ɔ̄ vt refert ipe Inno. ſʒ
tene p̄mū qa ſat̄ ē humanū ⁊ rōni ɔſonū.ar.i.c.
ad aures.de re.eccle.nō alie. ¶ In glo.ij.ibi n̄
pōt clericus.nō glo.ſingularit̄ maxīe iūcto prin
cipio q̄ qlibʒ cl'ic⁹ q̄liſcūqʒ ſit b̄n̄ficiat⁹ nō pōt fa
cē fruct⁹ ſuos vt de ipis poſſʒ teſtari ſʒ ſibi vti lʒ
eis ad vſum q̄tidianū. Sed aduerte qa gl.mul-
tū inualuit apud oēs q̄ eſt in.c.p̄ſti.de offi.ordi
li.vi.diſtinguēs int̄ clericū hn̄teʒ admiſtratōem
⁊ nō habentē ⁊ iter cl'icū ſimplicit̄ b̄n̄ficiatū vt ē
canōic⁹ q n̄ dr̄ hr̄e admiſtrationeʒ eccl'ie. p̄ cāu
voluit q̄ cleric⁹ cōparet̄ vſufructuario i vita vt
ſic poſſit donare ō reb⁹ eccl'ie moderate. tn̄ tex.
ē i.c.ceteꝝ.ō dona.i iſ̄rmitate vō cōparat̄ vſu-
ario qa nō pōt aliquid donare niſi ituitu elemo
ſyne.vt i.c.qa.⁊ in.c.relatū.el.ij.ɔ̄.ti.,pxi. Nō
h̄n̄s vō admiſtrationē ɔpat̄ vſufructuāio i vita
⁊ i morte ēt ita vt ō iſtis redditib⁹ teſtari poſſit.
⁊ dic̄ q̄ h̄ opi.fuit Hoſt.⁊ Hoſ.⁊ ſic trāſit ibi Io
an.in glo.ſua ſʒ illa glo.nūq̄ʒ mihi placuit nec ,p
batur aliquo iure.nam ſolum fundat̄ per.c. reg
ſiſti.in fi.ɔ̄.ti.i.qō.c.ſi b̄n̄ ponderatur poti⁹ facit
ɔ̄.nā ibi ſolū dr̄ q̄ ſi aliqd relinqt̄ nō habenti ad
miniſtrationē ſʒ ſimpl'r b̄n̄ficiato p̄ſumit̄ relictū
ituitu p̄ſone ⁊ nō eccl'ie ⁊ ſic acqrit̄ p̄ſone ⁊ nō
eccl'ie ⁊ nihil dixit de vere acq̄ſit̄ intuitu eccleſie
ſʒ poti⁹ ,pbat ɔ̄riū.nā cū fundet ſe ſup p̄ſumptio
ne ergo ſi ɔſtaret q̄ intuitu b̄n̄ficij ſui fuiſſet ſibi
relictū cedēt b̄n̄ficio ⁊ nō p̄ſone ⁊ ſic non poſſet
diſponē ad libitū.idē ergo dicenduʒ in redditi-
bus ,puenītib⁹ ex b̄n̄ficio. ⁊ p hoc allego tex.
exp̄ſſum in.§.fi.cū.c.ſequēti.xij.q.i.vbi tex.lo-
qūtur in canonicis ⁊ ſic nō habētib⁹ admiſtra
tionē ⁊ dicūt q̄ p̄bēde cum ,pcedāt ex rebus ec
cleſie nō dant canōicis ſimplicit̄ vt faciāt qcqd
velint ex redditib⁹.ſʒ vt p̄mo neceſſaria pcipiāt
,p ſe.⁊ ſi qd ſupeſt debent expendē in vtilitates
eccleſie.nā quēadmodum i alijs bonis eccleſie
diſponit̄ p habentē admiſtrationē.ita ⁊ in iſtis
cū ſint res eccleſie ⁊ ſunt diuiſe p p̄bēdas vt cō-
modius pcipiant neceſſaria.ad idē vide glo.xij.
q.i.c.res.q̄ dic̄ q̄ ſi clericus emit ēt equū de red
ditib⁹ eccleſie eſt eccleſie ⁊ n̄ ,pp̄us.vide ēt tex.
Hierony.xliiij.di.i p̄n.vbi dr̄ tibi q̄ ſacerdos
ō altari viuē p̄miſſum eſt nō luxuriari.⁊ pōit ibi
archi.vnā opi.ſat̄ p̄iculoſam quā ſeqtur Io. de
ligna.in cle.gr̄a.de reſcript̄.dicēs q̄ ſi b̄n̄ficiat⁹
expēdit de redditibus eccleſie voluptuoſe tene
tur ad reſtitutionē qō nō.habent ergo clerici li
berā admiſtrationē ⁊ diſpenſationem fructuum
beneficij in bene diſpenſando.vide latius quod
dico in repetitione.d.c.cum eēs.vbi ēt vlt̄ alios
,p̄ſequor queſtionem quotidianam. nūquid pa
pa poſſit dare clerico poteſtatē teſtādi de rebus
acquiſitis intuitu b̄n̄ficij.

¶ De teſtamētis ⁊ vltimis volūtatib⁹. Rubrica.

¶ Cōtinuatur hec rubrica duobus modis ad
precedentia.⁊ primo ſic.ſupra viſuʒ eſt de diſpo
ſitione inter viuos reſtabat videre de vltīs vo-
luntatibus.vel ſecūdo ſic.ſupra viſum eſt de pe
culio clericoꝝ.ſed quia dubitari pōt nūquid de
omni peculio valeant clerici ɔdere teſtamentuʒ

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

ideo ſubijcit h̄ Rbica. ¶ Sȝ ꝯ rubricā op. de ſup
fluitate. nā ſufficiebat dicē de teſtamēt̄ cū teſtm̄
ꝯp̄hēdat in ſe vltimā volūtatē. eſt eni mēt̄ teſta
tio. inſti. e. in p̄n. ſic etiā ſufficiebat dicē de vltis
volūtatib⁹ q2 vltia volūtas ꝯp̄hēdit teſtm̄. So.
Jo. an. dicit ꝙ h̄ fecit auctor ad maiorē declara
tōeȝ nr̄aȝ. Sȝ tu dic clari⁹ ꝙ teſtm̄ in ſe, ꝑp̄e ſum
ptū nō ꝯp̄hēdat in ſe oēȝ vltimā volūtatē. q2 te-
ſtam̄tū eſt nr̄e volūtat̄ iuſta ſnīa de eo qd̄ quis
poſt mortē ſuā fieri vult cū hēdis inſtitutōne vt
hētur in. l. i. iūcta glo. ff. e. vn̄ ſine hēdis inſtituti
one nō ē teſtm̄. vt inſti. de leg. i. §. an̄ hēdis. ꝛ ꝑ
ꝯñs nō ꝯp̄hēdit teſtm̄ codicillū. q2 in codicillo n̄
pōt dari hēditas. C. de codicil. in. l. ſi idē. nec ꝯp̄
hēdit in ſe donatōeȝ cā mort̄ q̄ eſt q̄ſi vltia volū
tas. vn̄ cū auctor cēt ītatur⁹ nō ſolū de teſtis ſȝ
etiā de alijs volūtatib⁹ vltis merito ſbijcit zᵃᵐ ꝑ
tē rubrice. ꝛ q̄ʒq̄ʒ vltia volūtas gn̄alr̄ ſupra ꝯp̄re
hēdit teſtm̄. tn̄ q2 oīs vltia volūtas eſt teſtm̄ vt
ſ. dixi. merito ad maiorē declaratōeȝ poſint hic
rubricā duplicatā. Pro declaratōe h⁹ rubrice ꝛ
vt p̄me lectōi bonor adſit ¶ Quero qs pōt facē
teſtm̄. So. edictū de teſtis eſt ꝓhibitorium. oēs
eni pn̄t teſtari q nō ſunt ſpecifice ꝓhibiti vt nōt
glo. ꝛ Bar. in. l. q̄ram⁹. ff. e. ꝛ ſpe. in ti. de iſtru.
edit. in. §. ꝯpendioſe. vbi plene inuenies de mā.
tn̄ puto ꝙ h̄ facultas teſtādi ſit hoib⁹ q̄ſi ḡtioſe
ꝯceſſa. q2 teſtator diſponit in id tp̄s qd̄ nō eſt fu
tur⁹ dn̄s. nā teſtm̄ morte ꝯfirmat̄. vt i. e. cū mar
the. de cele. miſ. ſȝ poſt mortē qs deſinit eē dn̄s.
vn̄ diſpoſitō lȝ fiat tp̄e habili q̄ eſt dn̄s. tn̄ effect⁹
ꝯfert̄ in tp̄s ihabile qd̄ de mero iure n̄ deberȝ li
cere. l. ꝙ ſponte. C. de dona. an̄ nup. hinc dixit
glo. nō. ꝙ papa nō pōt in vita ſibi eligē ſucceſſo-
rē q2 effect⁹ ꝯfert̄ in tp̄s q̄ eſt futur⁹ papa. viij.
q. i. §. his oībus. ꝛ ad p̄dicta vide glo. nō. q̄ hoc
ſentit in. l. illa inſtitutio. ff. de hē. inſti. q aūt ꝓhi
beant̄ teſtari glo. in. d. l. ſi q̄ram⁹. enumerat tre
decim pſonas. ſȝ enumerabo pl̄es. dic ḡ p̄ ꝙ ꝓ- 1
hibet̄ furioſus ſeu mēte capt⁹. vt in. c. ſi. j. ti. ꝓx.
niſi habeat dilucida interualla. l. furioſum. C. q
teſ. fa. pn̄t. z⁹. ꝓhibet̄ mutus ꝛ ſurdus a natiuita 2
te. ſecus ſi ex accidēti ꝛ ſcribere ſciat. de q̄ dicen
dū. vt. l. diſtre. C. eo. 3⁹. ſi non valet articulate 3
loqui ita ꝙ nō pōt exprimere nomen hēdis nec
ſcribere. vt. l. iubem⁹. C. eo. 4⁹. impubes. vnde 4
niſi maſculus ſit in quartodecimo ꝛ femina in
duodecio teſtari nō pōt. vt. l. q̄ etate. ff. eo. 5⁹. fili 5
uſfamilias niſi de caſtrēſi vel q̄ſi. vt in. c. lȝ. de ſe
pul. li. vi. ꝛ. l. pe. C. q te. fa. po. 6⁹. ꝓdigus cui bo 6
na ſunt interdicta a iudice. l. is cui. ff. e. ſȝ teſtm̄
p̄us factū valet vt ibi. 7⁹. dānatus ad mortē nālē 7
vel ciuilē puta q2 deportatus. vnde cōiter tenet̄
ꝙ tales nō pn̄t teſtari etiam ſi fugiant a manib⁹
iudicū. vt. l. eius. ꝛ qd̄ ibi nō. ff. e. ꝛ in. l. q vltio
ſupplicio. ꝛ ibi per Bar. ff. de penis. ſi aūt qs eſt
dānat⁹ ad penā inferiorē tūc n̄ efficit̄ iteſtabilis.
puta ſi fuit dānatus ad amputandas manus vl̄
vt oculi eruant̄ q2 h̄ nō reperit̄ iure cautuȝ de q̄
ꝑ Bar. in. l. qui manus. ff. e. ꝛ ſpe. §. p̄alle. v̄. qd̄
de exoculat̄. Dubitatur etiā de dānato ad per-
petuū carcerē ꝛ in laico cōis ſentētia eſt ꝙ ē inte
ſtabilis vt nō. in. l. ij. ff. de pu. iudi. ſed in clerico
audiui varie fuiſſe ꝯſultum. nā quidā ꝯſuluerūt
ꝙ nō poſſit teſtari q2 illa pena eq̄ꝑat̄ pene mor
tis ſeu deportatōis. vt nō. Inno. in. c. q̄lit̄ ꝛ q̄n.
de accuſa. ꝯſulētes vō oppoſitū moti ſunt q2 ius
canonicū nō imponit ꝑpetuū carcerē in penā ſȝ
ad pn̄iaȝ. vt in. c. nouim⁹. de. v̄. ſig. ꝛ in. c. pe. de
here. ꝛ. c. q̄ʒuis. de penis. li. vi. ḡ nō dȝ h̄ pena in
habilitat̄ teſtādi ꝑdire ex pn̄ia ꝛ h̄ opi. mitior. ſȝ
alia vr̄ verior q2 negari nō pōt quin ibi ſit quaſi
mortuus. 8⁹. ꝓhibetur publicus vſurarius niſi p̄ 8
ſtet cautōem ſm̄ formā. c. q̄ʒq̄ʒ. de vſuris. li. vi.
Nono ꝓhibet̄ excōicat⁹ ſm̄ opinionē quorūdā 9
quā ſeqt̄ glo. in. c. decernim⁹. de ſen. excō. li. vi.
Sȝ Jo. an. i nouella. latius reaſſumēs materiaȝ
ſȝ ꝯriū ꝛ idē Inno. in. c. cū volūtate. j. de ſen. ex
com. ſeqt̄ Bar. in. d. l. ſi q̄ram⁹. ꝛ h̄ eſt hodie cō
munis opi. nā ꝑprie excōicat⁹ nō eq̄parat̄ depor
tato. vt dixi in. c. paſtoralis. de appel. ꝛ h̄ teneas
Decio ꝓhibet̄ filius. xiij. q. ij. illud. l. filius. ff. de 10
teſta. Undecimo ꝓhibet̄ religioſus q̄libȝ q ꝓfi- 11
tur tria ſbalia regle. j. e. c. ij. xij. q. i. nō dicat̄. lec⁹
dic de religioſis largo mō ſumpt̄ qui iſta tria n̄
cōfitent̄. de q̄ vide bonū tex. cū glo. xii. q. vltia.
c. ſi. in ſi. vn̄ etiā heremita teſtari pōt q2 pōt hr̄e
ꝓpriū. vide tex. cū glo. xix. q. iij. §. ecōtra. ꝛ xvi.
q. i. q vere. ꝑ Inno. in. c. cū monaſteriū. de elec.
Duodecio hētic⁹. rō q2 hētic⁹ nihil hȝ cuȝ bona 12
ſua pn̄t apprehēdi. c. cū ſm̄ leges. de hē. li. vi. vn̄
etiā ſi poſt mortē pōt detegi quē fuiſſe hereticū
in vita. tūc oīa bona pn̄t apphēdi. vt in. c. ij. de p̄
ſcrip. li. vi. Deciotertio ꝓhibet̄ dubi⁹ d̄ ſtatu ſuo 13
ꝛ d̄ dubi⁹ q̄n dubitat an ſit in eo ſtatu q̄ teſtari
poſſit. l. de ſtatu. ff. e. Decioquarto ꝓhibent̄ ob 14
ſides. ꝛ itelliḡ de obſidib⁹ ꝓ captiuis ppl̄i roma
ni vel ecōtra. puta ſi apud infideles eſſent obſi-
des xp̄iani vl̄ ecōtra. ſec⁹ in his obſidib⁹ q q̄ti-
die tradunt̄ de vna ciuitate alteri inr̄ ea que le-
gunt̄ ꝛ nō. in. l. obſides. ff. e. Decioquinto ꝓhi- 15
bet̄ dānatus ob crimē famoſum qui ob iniuriā
alteri⁹ ꝯfecit libellū famoſū ꝛ de eo fuit dānat⁹.
nā talis efficit̄ etiā infamis vt in p̄alle. l. is cui. in
§. q ob carmē. vn̄ dubitat̄ an infamis ex alia cā
poſſit cōdere teſtm̄. ꝛ cōit̄ tenet̄ ꝙ ſic niſi repiat̄
ſpecifice ꝓhibit⁹ qd̄ ꝓbat̄ in. l. i. C. de nup. ¶ Nō
Bar. in. d. §. q ob carmē. Xvi. reus criminis leſe 16
maieſtat̄. l. q̄ſqs. C. ad. l. iul̄. maie. vi. q. i. in. §.
ver̄. v̄. ſi qs. Decioſeptio is q eſt apō hoſtes ca 17
ptiu⁹. vt. d. l. ei⁹. Deciooctauo carēs vtroqȝ lu 18
mie. hodie tn̄ pōt teſtari dūmō fiet qd̄ hētur in
l. iubem⁹. p̄alle. ꝛ in. l. hac ꝯſultiſſima. C. e. vt ar
ticulate ꝛ clare in pn̄tia teſtiū exp̄mat nomē hē-
dis ſi q vero alij caſus ſunt prohibiti ſunt redu-
cibiles ad predictos. ¶ Sed nunc queritur de
materia magl̄ nōbili ꝛ canoniſtis valde neceſſa-
ria vtr̄ ꝓhibiti teſtari a iure poſſint diſponer̄ ad

pias cãs. ꝛ ſcias ꝑ ꝙ oẽ relictũ ꝓ aĩa dr̃ ad pias
cãs. ar. i. c. reqſiſti. j. e. ꝛ nõ. glo. ꝛ Bar. i. l. ſi qs
ticio. ff. de le. ij. ꝛ Bal. i. l. i. C. ð ſacroſanc. eccle.
vbi ꝯcludit ꝙ relictũ fcm ꝯſãguineo paupi dici
tur ad pias cãs. ſec9 ſi ꝯſanguineo diuiti lꝫ dicat
ꝙ ꝓ aĩa ſua fac̃ qð nõ. Bal. i. d. l. i. Ex q̃ infert
ꝙ relictũ fcm religioſo ꝯſanguineo ſi amoꝛe dei
fit dr̃ ad pias cãs. vt nõ. i. c. i. j. e. li. vi. ꝛ Bal. i. d.
l. i. Ex q̃ ifert ꝙ ñ ðtrabit falcidia ſic̃ nec ð alijs
legat ad pias cãs. vt nõ. i. c. i. j. e. li. vi. ꝛ i auc̃. ſi
q̃ mulier. C. ad. l. fal. dic ꝗ ad ꝑncipale ꝙ furioſ9
ñ põt diſponẽ ẽt ad pias cãs qa ñ hꝫ itellectũ. ꝓ
bat i. c. fi. j. ti. ꝓxi. De ſurdo vł muto ſeu nõ va
lente articulate loq. dic ꝙ ad pias cãs pñt diſpo
nẽ dũmõ ſaltẽ nutu. i. ſiĝ pñt exꝑmẽ volũtatem.
nã cũ tales poſſint ꝯhẽ mr̃imoniũ. vt i. c. cũ apð
ð ſpõ. ifert ꝙ hñt itellectũ nalẽ. ſꝫ i iſtis diſpõni
b9 ad pias cãs ſuffic̃ ſola facultas iuriſgẽtiũ ſeu
nał. nec curam9 de ſolẽnitate iuri ciuił. ar. c. fla
tũ. el ꝑ. j. e. vñ Bal. i. l. i. C. de ſacroſanc. eccl. po
nẽdo qõeꝫ i aduocato q ꝓpt ĩfirmitatẽ ñ poꝫat
loq nec ſcribẽ ſꝫ religioſo q̃dã ſibi dicẽte vt ꝓui
derꝫ ð aĩa ſua ꝛ qð ſi bona ſua volebat dimittẽ
paupib9 apiret librũ ſi ſan9 mẽte apuit librũ va
let diſpoſitio. Põit Bal. reglaꝫ ꝙ ad pias cãs
valꝫ teſtm̃ nutu factũ. ꝛ ꝓ h̃ vide bonã glo. in. c.
cũ tibi. j. e. vbi dicã lati9 de ĩpubẽ. cõit tenet ꝙ ñ
põt diſponẽ ad pias cãs qa nõ videt adhuc ha
bẽ indiciũ itegꝝ. vñ ẽt miles ñ põt añ pubertatẽ
teſtari. vt i. l. fi. C. de teſta. mili. ꝛ h̃ tenẽt Bar. ꝛ
Bal. i. d. l. i. In filiofa. ꝯclude ꝙ i caſtrẽſi vel q̃
ſi põt teſtari vt vult. ſꝫ in aduẽticijs q̃ꝝ hꝫ ꝓpe
tatẽ ẽ dubiũ. nã ſi vſufruct9 acqrit pr̃i oẽs tenẽt
ꝙ teſtari ad pias cãs nõ põt inito pr̃e. vt i. d. l.
pe. C. q teſta. fa. nõ poſ. ſꝫ dubiũ ẽ qñ vſufruct9
ẽ penes filiũ. ꝛ voluit Bar. i. d. l. i. ꝙ poſſit teſta
ri ad pias cãs ẽt inito pr̃e. qa oĩs ſolẽnitas iuri
ciuił remiſſa ẽ i legat ad pias cãs. vt i. d. l. i. §. ꝓ
curatoꝛ. ꝛ ꝓbat. j. e. relatũ. Sꝫ Bal. tꝫ ibi ꝯtriũ
allãt bo. tex. i. c. lꝫ. ð ſepul. li. vi. vbi dr̃ ꝙ filiuſfa
ñ põt diſponẽ inito pr̃e ẽt ꝓ aĩa niſi ð caſtrẽſi vł
q̃ſi. ꝛ h̃ opi. videt vioꝛ p illũ tex. ne expolict pr̃
cui bona filie debent ꝓpt fauoꝛẽ pie cãe. De ꝓ
digo tenet ibi Bar. ꝙ ñ põt teſtari etiã ad pias
cãs. qa p9 iterdĩcm ñ hꝫ admiſtratõeꝫ bonoꝛum
ſuoꝝ. ꝛ fac qð nẽ. Fed. in ꝯſilijs ſuis ꝓpe finẽ.
Itẽ qa ꝓdig9 cõpat pupillo ſeu furioſo. l. is cui
bonis. ff. de vbo. ob. De vſurario tꝫ ibi Bar. ꝙ
exq̃ eſt public9 ꝛ exq̃ nõ dedit cautionẽ nõ põt
aliqd diſponẽ ꝓ anima. qa nec eccłia dꝫ recipe
oblatiões tał. i. c. qa. j. de vſu. ꝛ idẽ dicit i q̃libet
decedẽte in peccato moꝛtali. qa cũ ſit ex̃ vnitatẽ
eccłie nõ põt dici relictũ ꝓ aĩa. nã eccłia ꝓ tali
bus nõ oꝛat. xxiij. q. v. placuit. xiij. q. ij. non eſti
mem9. Ex q̃ ẽt ifert ꝙ relicta p iſtos nõ gaudẽt
ꝑuilegio tributo relicto ad pias cãs. Bal. i h̃ vl
timo tenꝫ ibi ꝯtriũ dicẽs ꝙ ꝑuilegiũ iſtud ñ ſolũ
ẽ tributũ fauõe relinquẽti ſꝫ fauõe illi9 cui eſt re
lictũ. ꝛ iſta fuit cã finał iſtoꝝ ꝑuilegioꝝ. Dicerẽ

ꝙ vſurarius publicus nõ põt aliqd relinq̃re. qa
nõ valet teſtamẽtũ nec codicillus. vt in. d. c. ij. ſꝫ
in alijs exñtib9 in peccato vt in excõicat ꝛ ſilib9
ſb diſtigue ꝙ aut volunt facẽ oblationẽ eccłie ꝛ
debẽt regularit admitti niſi ſpẽalit ꝓhibent vt
excõicatus vſurarius ꝛ ſiles. vide glo. i. c. obla
tiones. lxxxx. di. Idẽ dico ꝛ foꝛtius ſi volũt itu
itu elemoſyne aliqd dare eccłie vel paupib9. di
co ꝙ poſſint ꝛ eccłie pñt recipe nõ tñ ſe debẽt ob
ligare ad oꝛãdũ ꝓ eis. nec valet rõ Bar. dũ dic̃
ꝙ ñ videt relictũ ꝓ aĩa exq̃ relinquens erat ex̃
vnitatẽ eccleſie. qa q̃ꝫtũcunqꝫ peccatoꝛ põt ꝛ dꝫ
ꝛ ei ꝯſulẽdũ ẽ vt bõa opa exerceat elemoſynas
faciat ꝛ ſimilia. qa h̃ bona q̃ fiũt i peccato moꝛta
li lꝫ nõ valẽt ad vitã eternã ꝯſequẽdam valẽt ta
mẽ ad multa alia puta ad min9 ſuppliciũ ſubeũ
dũ ꝛ vt deus illuſtret coꝛda illoꝝ vt habet ð pe.
di. iij. i fi. vide bonã glo. in. c. ꝙ qdaꝫ. j. de peni.
ꝛ remiſſio. ꝛ in. c. ex tranſmiſſa. de decis. ꝛ. xiiij.
q. v. in ſũma. conclude ꝗ ꝙ talia relicta pñt dici
ad pias cãs nõ ſolũ rõe illi9 cui reliqt ſꝫ ẽt rõne
relinquẽt. ꝛ ſic ifero ꝙ talia relicta gaudẽt ꝑui
legio relictoꝝ ad pias cãs exq̃ alias de iure te
ſtari poſſint de dãnato ad moꝛtẽ nalẽ vel ciuileꝫ
nũqd poſſit diſponẽ ad pias cãs exq̃ bona ſua ñ
ſũt publicata. cõiter tenet ꝙ nõ. qa iura dãt illa
bona veniẽtib9 ab iteſtato. vt i auc̃. bona dãna
toꝝ. C. de bonis ꝓſcrip. vñ cẽt diſponẽ de aliẽo
quimo teſtm̃ ꝑus factũ rũpit ſecuta dãnatione.
legiſte h̃ volũt i. d. l. i. ꝛ Jo. an. in. c. q̃ꝫ q̃ꝫ. ð vſu.
li. vi. vbi latius vide de excõicato. dic vt. ſ. dixi.
nã iſc̃ põt facere elemoſynã. vt in. c. cũ volũtate.
de ſen. excõi. ita ꝛ in teſtõ relinq̃re põt ad pias
cãs licꝫ aliud dixerit Bar. de ſuo religioſo hẽ
tico reo leſe maieſtatis ꝛ ſimilib9. dic ꝙ non pñt
diſponẽ ẽt ad pias cãs qa nõ hñt bona. i. q. i. nõ
eſt putanda de dubio de ſtatu ſuo ſũt opi. inter
doc. nã Bar. tꝫ ꝙ poſſit diſponẽ ad pias cauſas
Bal. ꝯtriũ i. d. l. i. qa nõ repit iure ꝯceſſum ſꝫ pl9
placꝫ opi. Bar. fauoꝛe pie cãe. qa miles eſt i h̃ ꝑ
uilegiat9. vt i. l. ex militari. §. ſi miles. ff. de teſta
mili. foꝛti9 pia cã dꝫ eẽ ꝑuilegiata de eo q ẽ apð
hoſtes credo ꝙ nõ poſſet diſponẽ qa ſuus eſt. ꝓ
ꝑdicta hẽs mãm vtilẽ declaratã quã tu canõiſta
ſemꝑ nõ ꝛ tene mẽti. Abbas.

1 QUoꝛũdã Ep̃s ð re
b9 p̃rimonialib9 teſtãi põt. de
reb9 vo eccłie ſeu ĩtuitu eccłe
q̃ſit teſtãi ñ valꝫ. ꝑ põit factũ
ꝯ. dciſio ibi hoꝛtamur. Nõ
ꝑ ꝙ ꝓmouend9 i ep̃m põt hr̃e ꝓpꝛiũ ꝛ illud r̃tinẽ
p9 adeptũ ep̃atũ. Ex q̃ ifertur aptiſſime ꝙ cleri
cus licite põt hr̃e bñficiũ ꝛ bona p̃rimonialia lꝫ
aliud fuerit tẽpoꝛe pꝛimitiue eccleſie. ſꝫ ipſemet
Auguſtin9 illũ ſtatum relaxauit in ſecularibus
clericis. qa nũq̃ꝫ fuit h̃ ꝑceptũ ab eccłia lꝫ ex fer
uoꝛe quodã conuerſi ad fidẽ abijcerent omnia

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

ꝓpͣ bona de q̄ vide qđ habet̃. xij. q. i. in ſumma
⁊ in. c. certe. ¶ Nō 2º. ar. ꝙ hñs filios pōt ꝓmo-
ueri in epm. nã iſte habuit nurũ ⁊ ſic vxorẽ filij.
⁊ ꝑ ꝯñs ꝓſumit̃ habuiſſe filiũ q̄ nō ꝯſtat ꝙ eſſet
mortuus. ſed hoc clarius ꝓbat̃. xij. q. ij. epſ qui
filios. ⁊ ea cã. q. i. ſint manifeſta. ſȝ nũqd h̄ liceat
de iure cõi. latꝰ dicã. j. ¶ Nō 3º. ꝙ clericus etiã
ꝑlatꝰ nō tenet̃ iſtituẽ eccliaȝ ſuã etiã in teſtõ. ſed
pōt cui vult bona dimittẽ. ꝯcordat. d. c. epſ q fili
os. qđ aũt ſi morit̃ ſine teſtõ. dicã. i. c. i. j. ti. ꝓxi.
Nō 4º. ꝙ acq̄ſita ꝑ ꝑlatũ ꝰ facultatibꝰ eccl'ie ſũt
ipiꝰ eccl'ie. qđ dic ꝓcedẽ ſine emẽt noie ꝓpo ſiue
fraudulẽter noie alieno. xij. q. v. i. c. fixũ. ⁊ i. c. ig-
rẽdũ. š. ti. ꝓxi. Et nō. h ar. ꝙ ecclia hȝ fũdatã itẽ
tionẽ de iur̃ cõi ſup oibꝰ bonis poſſeſ. a ꝑlato de
fũcto. vñ oia ꝓſumũt̃ eẽ eccl'ie niſi ꝓbẽtur ex ad
uerſo illa eſſe ꝑſonalia. Et vr̃ iſte tex. ꝓbare ꝙ
etiã ꝯ hẽdẽ poſſeſſorẽ ecclia hẽat itẽtõẽȝ fũdatã
vt colligit̃ ibi q̄cq̄d ipm habuiſſe patuẽit. Sȝ vi
de tex. cũ gl. nō. q̄ vr̃ ꝓbare ꝯ͂riũ. xij. q. v. c. i. vbi i
nuit̃ ꝙ ſi hẽs clerici ẽ i poſſeſſiõe ⁊ ſi dubitatur
vtꝝ illa bona habuerit añ ꝑlaturã onꝰ ꝓbãdi in
cũbit eccl'ie. ⁊ illã gl. puto veꝝ dicẽ. ⁊ ſaꝫ tex. ille
vr̃ ꝓbare. ꝑ h̄ facit. c. i. š. ti. ꝓx. vbi dr̃ eẽ iueſtigã
dũ ⁊c. Et ꝑ h̄ facit tex. iſte in vbo quicq̄d fᵐ queȝ
puto intelligẽda vba ꝓcedẽtia. ⁊ de mã vide qđ
latꝰ dixi in. c. ingrendũ. š. ti. ꝓx. ⁊ in repetiõe. c.
cũ ceẽs. j. co. ⁊ ſentit nō. Hoſ. hic itelligẽdo de bo
nis de qbꝰ dubitat̃ an ꝑlatꝰ habuẽit añ ꝑlaturã.
de acq̄ſit̃ võ i ꝑlatura dixi i. c. igrẽdũ. ꝑalle. Nō.
ꝑ Inno. i. c. cũ i officiis. j. co. ¶ Sed op. ꝯ ꝓdca
⁊ videt̃ ꝙ habẽs filios nō poſſit ꝓmoueri i epm
nec ad aliã ꝑlaturã. vt i. c. cathenẽſ. lxi. di. ⁊ in. c.
de ſiracuſane. xxviij. di. Sõ. dicit Inno. ꝙ de iu
re cõi nō pōt ꝓmoueri vt i ꝯ͂riis. ſed ex diſpẽſatõ
ne. vbi ꝓbat̃ lõga ꝯtinẽtia ꝓceſſiſſe poterit ꝓmo
ueri. ar. i. c. ꝑuſq̄ȝ. xxviij. di. fatet̃ tñ ꝙ antiq̄ꝰ qñ
eccl'ie nō erãt ita opulẽte ꝓmouebãt̃ habẽtes fi
lios. ſic itelligit. §. neceſſe. xlvij. di. Hoſti. tenet ꝙ
de iure cõi ſine diſpẽſatõe pōt ꝓmoueri. allegat
Aplm oportet epm eẽ viuꝰ vxoris viꝝ vt hẽtur
xxvi. di. i. ꝑn. ſi ḡ habuit vxoreȝ ꝓſumit̃ habuiſſe
filios. Itẽ beatꝰ Pe. habuit filiã. ſ. petronellam
⁊ fert̃ ꝙ Clemẽs papa q̄rtus. etiã habuit duas fi
lias tpe ꝓmotõis. ⁊ ſic tñſeũt cõiter doc. nr̃i. ſȝ tu
vide gl. i. d. c. de ſiracuſane q̄ ponit tertiã opi. di
ſtinguẽtẽ inter filios ſuſpectos ⁊ bone ꝯditiõis
vt ꝓ cãu nō poſſit ꝓmoueri ⁊ idẽ in nepotibꝰ. 2º.
cãu. ſic ego credo ꝙ opi. Inno. ſit verior ⁊ ꝓbat̃
apte iudicio meo i. d. c. de ſiracuſane. vbi tex. di-
ſtinguit iter bonos ⁊ malos. ſȝ in defectum pote
rit talis ꝓmoueri. nã ius ꝯſiderauit amorẽ ꝑñũ
q vicit oẽm effectũ. vt i. l. fi. C. de cura. fu. vñ ali
bi dicit glo. ꝙ epi ſunt ceci erga nepotes. i. q. iij. ꝑ
uenit. Itẽ de iure ciuili h̄ ẽ aptiſſimũ. vt habet̃ in
auc. q̃ñ oporteat epos in. §. i. vbi cauet̃ ñ ſolum
de filiis ſȝ etiã de nepotibꝰ. ⁊ itelligo ꝰ nepotibꝰ
ꝓꝑe ſũpt. nã ꝓꝑe nepos dr̃ filiꝰ filij vel filie. l. iu-
riſcõſultꝰ. i. §. nepos. ff. de gradibꝰ. nã tales nepo
tes q̄s amat vt filios vt dixit tex. i. l. liberoꝝ. i. fi.
ff. de v. ſig. nec ob. deñ Apli q̄ Aplꝰ ñ ꝓcepit ſȝ
diſponit ꝓpẽ euitãdã bigamiã vt ꝓmouẽdꝰ ha-
buerit vnicã ⁊ virginẽ. vñ ꝑmiſit talẽ ꝓmoueri ſȝ
eccl'ia potuit pꝰ modũ ꝓuidẽ ne ſbſtãtia eccliaꝝ
ꝑ tales diſſipet̃. ⁊ idẽ dic de iure antiq. nã nō dȝ
reprehẽſibile reputari ſi ſm varietatẽ tẽpoꝝ ſta
tuta varietur humana. vt i. c. nō dȝ. de ꝯſan. ⁊ affi
¶ In glo. ij. in fi. nō. ꝓ ex glo. ꝙ heres ꝓ ea ꝑte
ꝓ qua iſtitutꝰ ẽ tenet̃ ꝓbare alienationẽ quã fecͭ
defunctꝰ de bonis ſuis dũ viueret ⁊ rõ ẽ i ꝓmtu
nã oẽs hẽdes tenẽt̃ de euictõe ⁊ q̄libet de parte
ſua. ⁊ regula iuris hȝ ꝙ quẽ de euictõe tenȝ actõ
eundẽ agẽtẽ repellit exceptõ. vt i. l. exceptõis. C
de euicti. ⁊ i. c. ſi q̄s ꝓſbyteroꝝ. de rebꝰ ecc. ñ alie.
Et vide gl. i. c. epſ q filios. xii. q. ij. Eadem qđ fit
in filio cuiꝰ pr̃ alienauit bona propria filij de qua
q̄õe ꝑ gl. in. l. fi. §. in ꝯputatione. C. de iure ꝺlibe-
rãdi. ¶ Et in fi. glo. nō. ſingulariter iſtã gl. q̄ ne
ſcio hoc alibi ita expſſuȝ. ſȝ gl. aliq̄teñꝰ tetigerit
in. d. c. epſ qui filios. vult hec glo. ꝙ etiã ecclia i
ſtituta hẽs teneat̃ ad onera vltra vires hẽdita-
rias ſi nō ꝯfecerit iuẽtariũ ſicut dicimꝰ in ꝓuatis
ꝑſonis ⁊ cũ hac gl. videtur tñſire doc. limitãt tñ
⁊ Io. an. ꝓncipaliter ꝙ eccleſia leſa poterit petẽ
reſtitutõem i iteg͂ ſicut ⁊ minor niſi leſo ꝯtigiſſȝ
ex euẽtu ad hoc. l. veꝝ in. §. ſi locupleti. ff. de mio
ribus. Sed Bar. in. l. i. C. de ſacroſa. ec. tenet ec
cleſiam nō obligari vltra vires hẽditarias moue
tur ꝑ auc. ſi͂c. C. de ſacroſa. ec. vbi ꝓhibet̃ q̄s do-
nare eccl'iis rẽ dãnoſaȝ. Itẽ Bal. i. d. l. fi. mouet̃
q̄ fiſcꝰ hȝ hoc ꝑuilegiũ. l. i. ff. de iure fiſ. ḡ ⁊ eccle
ſia que eq̄parat̃ fiſco. vt nō. in. c. i. de in inte. reſti.
⁊ hanc opinionẽ teneas. nã in dubiis fauendum
eſt pie cãe. l. ſunt ꝑſone. ff. de religio. ⁊ ſũp. fune.
Ex ꝓdictis īfero ꝙ ſi eccleſie factũ ẽ relictũ cum
onere excedẽte lucꝝ poterit eccleſia ex pꝰ facto
relictum repudiare ar. in dicta auc. ſicut qđ bene
nō. ¶ In gl. penul. ibi renunciauit proprijs vult
dicere ꝙ iſte epiſcopus erat religioſus. iõ q̄cq̄d
acquiſiuit cedit epiſcopatui ⁊ licet hoc nō placet
Hoſti. dicenti ꝙ ex quo habebat adminiſtratio-
nẽ poteſt libere de his bonis diſponere. Io. an.
tamen tenet cum glo. ⁊ melius quia quicquid re
ligioſus promotus ad prelaturam acquirit acq
ritur prelature. vt eſt tex. in. c. vnico. xviij. q. i. ⁊ c.
cuȝ olim. de ꝑuileg. hȝ tamen adminiſtrationem
illorum bonorum ex quo eſt ꝑlatus. debet tamẽ
vti nō vt ꝓpiis ſed vt rebus eccl'ie ſm eum ⁊ hñ
⁊ nō hoc vltimũ ⁊ licet iſte intellectus ſit verus i
ſe nō tamen conuenit littere. vbi preſupponitur
iſtum cõdidiſſe teſtamentum de rebus ꝓpiis. ḡ
non erat religioſus quare tene lec. que ſequitur
in glo. vt intelligatur tex. de bonis queſitis ꝯtẽ-
ꝑlatõe eccl'ie ⁊ nō ꝑſone. ⁊ ex hac lec. nō ꝙ etiam
epſ acquirit ſibi quicquid adipiſcit̃ intuitu ꝑſo-
ne ſicut dicimus in ſimplicibꝰ clericis. in. c. quia. j
eo. ⁊ dico hoc notãdũ. q̄ iura apte hec nō dicũt
de epõ ſed potius videtur innuere. opp. vt legit̃
⁊ nō. in auc. licentiam. C. de epi. ⁊ cle. xij. q. v. c. i. ⁊
c. fixum. ſed tene primum dictum.

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

QUia ingrediē tib[9]
Abbatiſſa teſtari nō pōt etiā ſi nūq̄ȝ i
duiſſet habitū monachalē. ꝑ ponit̄ qō. ſcdo ſol.
ibi neceſſariū. ¶ Nō ꝑ ꝙ moniales tenēt̄ defer
re habitū monachalē. nec valet ↄſuetudo in op
poſitum. Sed aduerte qꝛ vt plurimū moniales
portāt veſtes nigras. ꝛ veluū ↄſecratōis ſeu ꝓfeſſi
onis. an aūt ꝑ hoc. c. illa earū talis cōſuetudo ſit
ſublata, ꝛ ꝑma fronte vr̄ ꝙ ſic. ſed in ↄ̄riū facit
qꝛ iſte tex. loquit̄ de veſtibus oīno diſſonis reli
gioni. nā icedebat iſta ſicut incedebāt ꝑſbri illi[9]
loci reſpectu coloris ꝛ forme. nō aūt loqt̄ qn̄ cer
tus habit[9] nō ē oīno cōformis ſecularib[9] veſtib[9]
ꝛ de qualitate veſtis ē tex. cū glo. nō. in cle. ne in
agro. de ſtatu. regu. in vbo cōſuetudo. vbi dr̄ ꝙ
pn̄t portare pānū ſm ↄſuetudinē loci ¶ Nō z̄.
ꝙ ad eſſe abbatiſſe neceſſario non ↄcurrit habi
tus monachalis. qꝛ ꝓfeſſio ꝛ nō habit[9] facit reli
gioſum. vt in. c. porrectū. de regularib[9]. ¶ Item
nō ꝙ licȝ abbatiſſa hēat adminiſtrationē bonoꝝ
nō tn̄ pōt cōdere teſtamētū de reb[9] patrimonia
libus. ſed oīno acqrūt̄ monaſterio ¶ Sȝ op. ↄ
tex. in eo ꝙ ponderat ꝙ ꝑ plures ānos iſta ſte
tit in monaſterio. nā vnus ān[9] ſufficit. vt in. c. ex
ꝑte. ꝛ in. c. ſtatutū. j. de regu. So. Hoſti. ſupplet
maxic. dicit eni ꝙ exquo qs ingredit̄ religionē
ꝛ ſtat ibi ꝑ annū tacite ꝓfitet̄. vt in ꝑalle. iuribus
poſtea dicit ꝙ ſi qs igredit̄ religionē vbi n̄ ſuat̄
r̄gla lȝ ꝑ plēs ānos ſibi ſteterit n̄ obligat̄ ſi n̄ ē ꝓ
feſſuſ. pōt tn̄ ↄpelli ad exeūdū vl̄ ad ꝓfitēdū. ar. c.
clērici. j. ō regu. Primū dcm̄ n̄ vr̄ idiſticte veꝝ. ſȝ
ſolȝ limitari. ꝛ ſolȝ itelligi qn̄ hit[9] mōachoꝝ nō ē
diſtict[9] ab hitu ꝓfeſſoꝝ. ō q̄ dicēdū. vt hr̄ i. c. i. ō
regu. li. vi. ꝛ i cle. ſi. e. ti. Scdm̄ vō dcm̄ Hoſti. ge
neralit̄ itellectū nō puto veꝝ eē. qꝛ exquo qs ge
neralit̄ ingredit̄ religionē aſſumēdo habitū idi
ſtinctū ſi portat illū ꝑ annū tacite ꝓfitet̄. lȝ ibi nō
ſuet̄ regula. qꝛ tex. loqt̄ idiſtincte in. d. cle. ſi. Itē
facit iſte tex. nā hic nō apparet ꝙ iſta abbatiſſa
fuit exꝑſſe ꝓfeſſa. ꝛ ꝑ hoc facit ali[9] itellect[9] queȝ
ponit h̄ Jo. an. dicens ꝙ exquo nouitia aſſumit̄
in abbatiſſaȝ tacite ꝓfitet̄. qꝛ ingerit ſe actibus ꝓ
feſſoꝝ. ad hoc. c. vidua. de regu. qō tn̄ dicit nō ꝓ
cedere ꝑ viā electiōis. qꝛ electio eēt nulla. vt in. c.
null[9]. de elec. li. vi. ſed poſſet ꝓcedē ſm eū ꝑ viam
poſtulationis vel collationis. ꝛ nō ſingularit̄ iſtō
dictū. ex h̄ potes arguē ꝙ ius nouū qō habet̄ in
d. c. null[9] diſponēs nō valē electiōeȝ factā ad ꝑla
turā r̄gularem de nō exꝑſſe ꝓfeſſo non vēdicat
ſibi locū in ꝓuiſione q̄ fit ꝑ viā collatiōis vel po
ſtulationis. ꝛ ſic tenet collatio abbatie facta nō
exꝑſſe ꝓfeſſo. qꝛ illō ius penale loquēs de electi
one nō dȝ extēdi ad ꝓuiſionē vel poſtulatiōem
qō nō. ¶ In glo. i. ibi de rebus ſuis intellige cū
heredis inſtitutiōe. qꝛ vbi nō ē iſtitutio heredis
nō ē teſtamētū ſed codicill[9]. vt dixi ſuꝑ Rica. et
aduerte qꝛ ſatis ē ꝙ heres inſtituat̄ in certa re
vt in. l. i. §. ſi ex fūdo. ff. de here. inſti. ꝛ vigore illi[9]
inſtōnis in certa re non dato alio coherede obti
net hereditatē in totum. qꝛ nō pōt qs decedere
ꝓ ꝑte inteſtat[9] ꝛ ꝓ ꝑte teſtatus. Sed ē dubiū vti
le nūqd in foro aīe hēat locū. d. l. i. §. ſi ex fundo.
ꝛ de hac qōe vide ꝑ ſe. ↄſil. cxxvi. vbi r̄fert ſe ↄſu
luiſſe ꝙ ſic. ꝛ ꝙ multi alij docto. in ſacra pagina
idē ↄſuluerūt. mouēt̄ iſti ꝑncipalit̄. qꝛ ius hūanū
nō ↄ̄riū iuri diuino dȝ ſeruari etiā in foro aīe
qō etiā tȝ Jo. cal. p[9] beatū Thomā ſuꝑ ꝓhēio
cōpilatiōis ꝛ Jo. an. in. c. ij. de vſur. li. vi. vn̄ cum
ſm iura diſtinguant̄ dn̄ia ꝛ acqrāt̄. ꝛ iſte ē vnus
mod[9] acqſitiōis nec nutrit̄ aliqō peccatū dȝ etiā
ſeruari in foro ↄſcie. qō dicūt verū niſi doloſe fu
iſſet induct[9] teſtator ad inſtituēdū in re certa. vt
qꝛ fuiſſet ſibi ꝑſuaſū iſtitutū nō poſſe hr̄e regreſ
ſum ad alia bona. hoc tn̄ limita ſm glo. nō. in. c.
fraternitatē. xij. q. ij. q̄ dicit ꝙ in foro aīe nō tenet̄
fur reſtituere rē cū pena dupli. ſed ſatis ē ſatiſ
facē de delicto. ¶ In gl. in vbo ordinata ibi vr̄
cōſecrata. in hoc glo. nō bene dicit. qꝛ abbatiſſa
nō ↄſecrat̄ ſed benedicit̄ ꝛ ē ſimplex bn̄dictio. ſe
cus in benedictiōe abbatē. qꝛ illa ē ꝑtim ordina
ria ꝛ ꝑti ſimplex. naȝ recipit ptātē ↄferēdi mino
res ordines qō nō ē de abbatiſſa. de quo vide bo
nā glo. in cle. attēdentes de ſtatu regulariū.

HOſquidem Pro
pter ne
gligētiā hēdis eps exeqt̄ piā volūtatē
defuncti. vel ſic. Si infra annū a die monitionis
nō fit executio teſtamēti ꝑ debētē exequi deuol
uitur executio ad epm̄. ꝑ ponit̄ narratio. in ſcd̄a
ꝓuiſio ibi ↄ̄trohēē. ꝑ moneri mādat. ſcdo ſupplēt
ibi ꝙ ſi. tertio reddit rōnē. ibi ſic enim. ¶ Nō ꝑ
ꝙ qs pōt relinq̄re in teſtamēto vt monaſteriuȝ
ↄſtruat̄. ac etiā legare bona monaſterio ↄſtruen
do. ſecus dic in donatiōe. nā donatio facta loco
ↄſtruēdo n̄ valȝ. vt i. c. abbate ſane. de re iudi. li.
vi. rōnē diuerſitatis ponit Bar. in. l. ſuos ad cu
ſtodiā. ff. de ali. ꝛ ciba. le. nā donatō reqrit ꝑſonā
hic ē ꝙ abſn̄ti nihil acqrit̄ ff. de dona. l. abſn̄ti. ꝛ in
c. ſi tibi abſn̄ti. de ꝑbē. li. vi. ſȝ legatū pōt fiēi abſn̄ti
gnimo incerte ꝑſone dummodo ex euentu poſ
ſit certificari. l. quidā. ff. de re. dubi. l. cum pater
ff. de le. ij. ¶ Nō ſcdo ꝙ ann[9] ꝑfixus ad execu
tionē teſtamēti currit a die monitiōis ꝛ nō mor
tis teſtatoris. ſed hodie cōit̄ epi habent ſtatuta
vt tēp[9] currat a die mortis. qō qualit̄ ſit itelligē
dū. j. ſbiicia. Vr nō ꝙ ſi teſtator mādat eccliaȝ cō
ſtrui ꝛ nō dicit ꝑ quē heres tenet̄ exequi. ſecus
vr̄ in relictis pauperibus vel pro redemptione
captiuoꝝ. nam ſi teſtator ſpecifice nō ꝓuidit de
executore dȝ epus tāq̄ȝ pr̄ pauperū exeq. ꝛ hec
vidētur ꝓbari in auc. de eccle. ti. §. ſi quis edifica
tionē. iūcto. §. ſi quis ꝑ redēptione. ꝛ in. l. nulli. C.
de epi. ꝛ cler. ¶ Nō ꝙ vbi relictū i teſtamēto nō
cōcernit vtilitatē certe ꝑſone. ſeu nō ē qui poſſit
petere in iudicio pōt iudex ex officio ↄpellē de
bentē exequi ſicut hic fuit ꝓceſſum ex officio. et
dic ꝙ etiā iudex ſecularis pōt officiū ſuū ipendē
vt legata pia mādentur executioni. ad hoc tex.
nō. in. d. §. ſi quis edificationē. Et ex hoc etiam

infero ꝙ licet fratres minores ñ poſſũt i iudicio
petẽ eis relicta.qꝛ p nulla re tꝑali debẽt eẽ i iudi
cio.vt in.cle. exiui.de v̄.ſig.tñ iudex eccliaſticus
ſeu ſecularis poterit ex officio ꝯpellere debẽteȝ
exequi ad ſoluẽdũ.hinc eſt ꝙ in multis locis cõ
ſtituiẽ ſyndicus i ciuitate ad petẽdũ hec relicta
eis facta.de ꝗ plene dicẽdũ.vt habeẽ in tractatu
Bar.minoricaꝝ. ¶ Nõ ibi nõ põt ꝙ ſi relictum
a defuncto nõ põt deputari ad vſum deſtinatuȝ
per teſtatorẽ nõ efficiẽ relictũ caducũ.ſed debet
cõmutari in aliã piã cãm.ſicut hic fit ꝯmutatõ d̄
loco ad locũ.⁊ ꝑ hoc.l.legatum.de vſufruc.lega.
⁊ ibi ꝑ Bar.⁊ Jo.de ligna.in cle.qꝛ cõtingit.de
reli.domi.⁊ in tractatu minoricaꝝ.⁊ ꝑ h̄ dico ꝙ
ſi pecunia relicta a teſtatore nõ ſufficeret ad mo
naſteriũ ꝯſtruẽdum dȝ ꝯuerti in aliũ pium vſuȝ.
¶ Sed vnũ ſemꝑ nõ. ꝙ iſta ꝯuerſio ñ põt fieri per
ſolũ heredẽ nec ꝑ ſolũ epm̃.ſed ꝑ epm̃ ⁊ eũ q hȝ
exequi.qd̄ ꝑbat tex.ibi ordinari tecũ.⁊ legitur ⁊
nõ.in.d.l.legatũ.⁊ in aliis iuri.ꝓxi.allegatis.
Nõ ibi ſine diminutione qualibet ⁊c̃.ꝙ relicta ec
cleſie ꝯſtruẽde debẽt tradi ſine aliqua diminutõ
ne.ꝑ hoc ꝯſuluerũt Bar.⁊ Fran.de alb.ꝙ etiaȝ
fructus medij tꝑis debẽt aſſignari.ꝓ h̄ facit pul
cher tex.in.l.ſi ita relictum.§.pegaſus.ff.de le.ij.
vbi dr̃ ꝙ ſi relinqtur ꝓdiũ in certum dieȝ puta
poſt.x.annos.vl' cũ legatari⁹ erit pubes ꝙ debe
tur ꝓdium cũ fructibus medij tꝑis ſi dies fuerit
appoſita fauore legatarij.ſed in cãu nr̃o cũ relin
quiẽ monaſterio ꝯſtruẽdo dies apponiẽ non fa
uore heredis ſed fauore mõſterij.qꝛ ſi mõſteriũ
fuiſſet ꝯſtructũ tꝑe teſtamenti reliquiſſet ꝓ pñti
⁊ non in diem.quod nõ. ¶ Nõ ꝙ epũs ſupplet
negligentiã executoris teſtamẽti.qd̄ an ꝓcedat i
oĩb⁹ relictis etiã ad nõ pias cãs multi tenent ꝙ
ſic.qꝛ ois volũtas teſtatoris largo mõ dr̃ pia cuȝ
nõ poſſit aliqd ampli⁹ velle.l.i.C.de ſa.ſanc.ecc
de ꝗ dicã latius in.c.tua.⁊ in.c.ſi heredes.j.eo.
In glo.in v̄.j.annũ.ibi quis edificationẽ aduer
te.qꝛ iſte.§.potius ꝓbat ꝯtrariũ.nã diẽ ꝙ ſi teſtator
mãdauit oratoriũ ꝯſtrui debet heres hoc facẽ.j.
quinqȝ annos.ſed ſi mãdauit hoſpitale ꝯſtruen
dum tũc daẽ annus.tex.aũt nr̄ non loquitur de
hoſpitali ſed de mõſterio qd̄ requirit ꝓlixi⁹ tꝑs
ꝗȝ ſimplex oratorium.Sed Hoſti.diẽ ſtandum
huic.c.indiſtincte.vt detur tm̃ annus. Et ꝗ nõ.
ꝙ hodie ille.§.non ꝓcedit reſpectu oratorij.põt
tñ ſatis eque dici ꝙ negligentia heredis poteſt
dupliciter cõprehendi.ꝓ reſpectu opis inchoan
di.⁊ hoc cãu indiſtincte ſufficit annus.Secũdo
reſpectu opis cõplendi ⁊ hoc cãu dȝ ꝯſiderari ꝗ
litas opis.nã ſi opus nõ põt ꝑfici.j.annũ nõ põt
dici heredẽ fuiſſe negligentem.ſed aſſignabitur
tꝑs ꝯueniẽs.⁊ hanc ꝯſiderationẽ puto habuiſſe
ius ciuile diuerſũ tꝑs ſtatuendo iter hoſpitale ⁊
oratoriũ.Aduerte ad aliud.nã glo. diẽ h̄ ſimplr
volũtatem teſtatoris executioni mandandam.j.
annũ.qd̄ vere idiſtincte nõ ꝓcedit licet doc.ſim
pliciẽ trãſeũt.Dic ꝗlatius ꝙ teſtator ꝓuidit ſibi
de tꝑe.⁊ ſerua tũc ipi⁹ voluntatem. ¶ Vnũ tñ
nõ.ꝙ ſi teſtator mãdat aliquid fieri infra certuȝ
tꝑs cõputandum a die mortis debet intelligi h̄
ſuppleri a die ſcie ⁊ adite hereditatis. hoc ꝓbat
tex.in.l. ſtatuliberos.§.ſi quis heredi.ff. de ſta.
lib.faẽ tex.iuncta glo.in.l.fi.§.ſi autem dubi⁹.C.
de iure deliber.Si vero teſtator nõ ꝓuidit de tẽ
pore.tũc in relictis ad nõ pias cãs datur annus
⁊ currit a tꝑe monitionis fiende ꝑ iudicẽ.legiẽ ⁊
nõ.in auẽ.hoc ampli⁹.C.de fideicõ.Si vero ſũt
relicta ad pias cãs.tũc debẽt ſolui infra ſex men
ſes.⁊ currit tempus a die inſinuatiõis teſtamẽti
vt clare vult tex.in.§.ſi legatum.in auẽ.de ecc.ti.
nec ꝯtrariatur iſte tex.qui loquiẽ in monaſterio cõ
ſtruẽdo.qꝛ nõ põt cõſtrui infra modicũ tempus
ſecus ſi aliquid relinquereẽ mõſterio ꝯſtructo.⁊
ſic limita hũc tex.Item ꝓdicta ꝓcedũt reſpectu
ſolutõis fiẽde.ſȝ reſpectu executionis deuoluen
de ad epm̃.puto ꝙ ſi ꝓcedat duplex monitio p⁹
negligentiã debentis exequi nõ requiritur aliq̄
tꝑs nec expectatur annus.vt vr̃ innuere iſte tex.
in auẽ.predicta.in.§.ſi aũt q hoc facẽ.⁊ ſic intelli
gerem nõ.ꝑ Bar.in dicta auẽ.h̄ ãplius.Vbi vo
ꝓcedit monitio vnica expectatur ãnus.ſȝ hodie
vt dixi epi ꝑ ſtatuta diſponũt vt ann⁹ a die mor
tis currat monẽdo gñaliter quoſcũqȝ.Sȝ illud
ſtatutũ ꝓ limitarẽ ſm̃ ꝓdicta vt tꝑs currat a die
mortis ⁊ adite hereditatis ⁊ ſcie.Secũdo limi
ta vt nõ.Bar.in.d.l.cũ quidam.ff.de le.ij.vbi for
mat hanc.q.Quidã reliquit cẽtũ pauperib⁹ de
clarandis ꝑ ſemproniũ.lapſo anno declaratõne
nõ fcã epũs vigore ſtatuti vult pauperes eligere.
Queriẽ nũqd poſſit ⁊ decidit ꝙ nõ.qꝛ ſtatutum
loqẽ de executõe.ſed hñs declarare nõ ẽ execu
tor.ſic dicimus drãm eẽ inter iudicem qui decla
rat ⁊ executorẽ q exeqtur ſñiam.l.executorẽ.C.
de execu.rei iudi.⁊ vide latius ibi ꝑ eũ. ¶ In gl.
pe.in fi.dic clari⁹ attigendo mãm.ꝙ duo dubia
poſſunt elici.pmũ ẽ ſi teſtator ſimpliciẽ mandat
eccliam ꝯſtrui nõ exp̄ſſo certo loco.2⁹.qñ incer
titudo oriẽ poſt mortem teſtatoris.qꝛ nõ põt cõ
ſtrui in loco ꝑ defunctum deſtinato.⁊ in vtroqȝ
dubio ſẽtiũt h̄ cõiẽ doc.relictũ nõ viciari.⁊ vide
tur h̄ ꝓbari in tex.nr̃o.nã queãdmodũ nõ viciat
icertitudo ex poſtfacto orta.eadẽ rõne nec a pñ
cipio.⁊ ꝑ hoc allego ho.tex.in auẽ.de ecc.ti.§.ſi
quis in noie.vbi diciẽ ꝙ ſi teſtator religt mõſte
rio ſancte Marie.⁊ tale mõſterium nõ eſt i illo
territorio nõ viciatur relictum.ſȝ debeẽ eccleſie
cathedrali illi⁹ loci.de ꝗ.j.c.ꝓxi.vbi gl.Ad ideȝ
induco bonum tex.in.l.que conditio.in fi.ff. de
ꝯdi.⁊ de.vbi dr̃ ꝙ ſi teſtator mãdauit aliqd fieri
in foro ⁊ nõ ſpecificauit.itelligiẽ de foro illi⁹ mu
nicipij vbi habitat ⁊ ſi ꝗratur in quo loco edifica
bitur.dico ꝙ de ꝯſenſu epi ⁊ executoris teſtamẽ
ti eligeẽ loc⁹ ſic obuiaẽ quando incertitudo oriẽ
ex p⁹facto.vt h̄ ⁊ faẽ qd̄.ſ.dixi.Si vero relictũ
ad pias cãs ſeu certe pſone non poſſit deputari
ad vſuȝ deſtinatum.nunquid efficiatur caducũ.
diſtingue poſt Bar.in.l.pater.§.tuſculanus.ff.
de le.iij.aut eñi relictũ cõcernit piã cãȝ ſimpliciẽ

⁊ nō pſonā.⁊ tūc dȝ deputari ad aliū vſum cū cō
ſenſu epi ⁊ heredis.vt in.l.legatū.⁊ qđ ibi nō.ff.
de vſufruc. legato.⁊ nō.i.d.cle.q2 ↄtingit.aut re
lictū factū ē pſone.⁊ tūc ſi ↄtēplatiōe aie. q2 fuiſ
ſet alij pſone relicturus.⁊ tūc deficiēte illa pſona
dȝ relictū ad piū vſum ↄuerti.vt volūtas defūcti
in effectu adimpleaṫ.d.l.legatū.ſi vo relictū fuit
ſcdm ↄtēplatione pſone ul'collegij nō habito re-
ſpectu ad piā cām.⁊ tūc deficiente pſona ul'col-
legio expirat legatū ⁊ remanet apud grauatū.vt
d.§.tuſculan⁹.ſi aūt dubitaṫ an teſtator habuit
reſpectū ad pſonā.an ad piā cāȝ debem⁹ pſumē
religionis fauore ⁊ aie q ad piā cām,pſpexit.ar
l.ſūt pſone.§.alle. Et ex his pōt decidi qđ.qdam
ſimplr religt qnquagita certe puelle ticie mari-
tāde moraṫ iſta ticia anteq̄ȝ cōferaṫ relictū dubi
tatur an expiret relictū.an vo ſit ↄuertēdum ad
aliaȝ puellā maritādā.⁊ pōt dici q ex varijs ↄie
cturis iudex arbitrabiṫ an teſtator habuerit re-
ſpectū ad animā aut ad fauorē illius puelle.pōe
q diu ſibi ſuiuerat.nā tūc pſūptō erit q volebat
eam remunerare ⁊ ſic de ſimilibus.

Indicante

Debetur legatum quāuis nudis vbis a teſtatore relictuȝ
ſit.primo narrat factū.ſcđo,puidet.ibi in quibus
¶ Nō p̄ q relictū ſine ſolēnitate factū ualȝ ⁊ tȝ
maxie ad pias cās.⁊ dico ſerioſe maxie.q2 ideȝ
ē in relictis nō ad pias cās intelligēdo q legatū
fuit factum nudis vbis.i. non interueniēte teſta-
mēto nec aliqua ſcriptura.ſatis ē enim legatum
poſſe,pbari p teſtes.đ quo tn̄ plen⁹ dicēdū ē ut
legiṫ ⁊ nō.in.l.i. C.đ fideicōmiſſis. ¶ Nō q fa
ciens certa legata idubio uideṫ uoluiſſe đcedē
inteſtat⁹ qđ colligiṫ ex eo. q2 ſi uoluiſſet teſtari
non ualuiſſent relicta ſaltim ad nō pias cās ſine
hēdis inſtōne.q2 teſtm̄ ex toto ē nullū ubi nō po
niṫ hēdis inſtitutio.inſti.de leg.in.§.an̄ hēdis.ſȝ
ubi eligit qs đcedē inteſtatus ualēt relicta.⁊ idu
bio uideṫ uoluiſſe đcedē inteſtatus ⁊ hoc,pbat
iſte tex.facit qđ legiṫ ⁊ nō.in.l.iij.ff.đ iure codi-
cilloꝝ.⁊ ex his habes clare intellectum hui⁹.c.
an aūt ex defectu teſtamēti q2 hēditas non adiṫ
ex teſtamēto ul' q2 nō fuit facta hēdis inſtitutio
uiciēṫ legata ad pias cās nō.in.l.i.C.đ ſa.ſan.ec.
⁊ i.l.eā quā.C.đ fideicō.⁊ ē una opi.q n̄ uicienṫ
q2 p̄dicta ſūt de ſolēnitate iuris ciuilis.de q̄ dicē
dum vt plene nō.in iuribus p̄allega. ¶ In glo.
ij.ibi dabiṫ pauperiori. hoc apte dicit tex. in. §.
ſi quis in noie.alle.in gl.ubi etiā ſubdiṫ q ſi illō
monaſteriū non ē in ciuitate ſȝ in t̄ritorio illi da
biṫ.ſi aūt nō repiṫ in t̄ritorio tale monaſteriū da
biṫ eccliē cathedrali teſtatoris.⁊ hn̄ nō illū tex.
quē allegaui in.c.p̄cedēti.ad,pbandū q incerti-
tudo reſpectu legatarij nō uiciaṫ legatū ad pias
cās ſed dcm̄ glo.⁊ illi⁹ tex.dȝ,pfecto limitari qn̄
ex ↄiectuiis nō pōt apparere de quo monaſte-
rio ſenſerit teſtator.pone eni q p̄rochian⁹ eccliē
ſancti Petri reliquit ſimplr eccliē ſancti Petri
x.ſūt in ciuitate alie eccliē ſb eodē nōbulo. nam
certe in hoc dubio nō dabiṫ paupiori.ſȝ potius
eccliē p̄rochiali teſtatoris.q2 idubio vr̄ de illa ſē
ſiſſe.ar.in.l.nulli.C.đ epi.⁊ cle. Sȝ ē dubiū re:[illegible]
ſmis glo.qđ ſi monaſteria ſūt equalia.dicūt aliq
q viciaṫ legatū.aliq q dabiṫ primo petēti.tertia
opi.⁊ cōis ē q dabiṫ epō vt ea diſpēſet vl' ↄtificeȝ
alteri.ar.in c.qm̄.de decimis.⁊ in.c.i.de p̄rochiiſ
⁊ intellige vt.§.dixi qn̄ ↄiecture nō ſūt magiſ vr
gentes ,p vno q̄ȝ,p alio.⁊ idē Spe.in ti.de iſtru.
edic.§.nūc vo aliqua.v̄.qđ ſi aliq. Si vo ſimplr
reliquit eccliē.vtputa dicendo relinquo.x.eccliē
vt plerūq̄ȝ faciūt ruſtici.⁊ dic q dabūtur eccliē
p̄rochiali ipſius teſtatoris.ar.in.l.q̄ ↄditio.in fi.ff
de ↄdi.⁊ demō.⁊ in.c.i.de ſepul. ¶ In eadē glo
ibi ſtatur ſentit hic gl.q optio legati dȝ eē hēdiſ
ſȝ de hoc ſūt multe varietates.de quo ē glo.nō.i
l.legato gn̄alit.ff.de leg.i. que in effectu hoc itē
dit.q qn̄ȝ relingṫ gen⁹ gn̄aliſſimū vt ſba ſeu res
qn̄q̄ȝ relingṫ gen⁹ ſbalternū puta animal.⁊ his
caſibus non valet relictū.q2 dādo muſcā vl' aliā
rē vilē liberareṫ heres. qn̄q̄ȝ relingṫ aliqđ qđ ē
de gn̄e inferiori.vtputa homo vel equus vl' bos
aliṫ nō detminādo.⁊ tūc ſi res relicta ē in p̄rimo
nio teſtatoris optio daṫ legatario de quo ē tex.
in.l.legato.p̄alle.q2 ex quo legatari⁹ hȝ optioneȝ
actiōis.q2 pōt agē pſonali vel reali hȝ p ↄſequēs
optionē rei. Si aūt nō ē in patrimonio teſtatoriſ
⁊ tūc optio dabiṫ hēdi.q2 res aliena nō pōt op-
tari.nec hoc caſu ↄpetit optio actori. q2 res alie
na vēdicari nō pōt.⁊ hec,pcedūt qn̄ teſtator re-
liquit incertū de incertō.vt q2 dixit relinquo tibi
equū vel ſuū. Si vo religt incertū de certō. puta
dicēdo relinquo vnū ex ſeruis meis.tunc optio
daṫ hēdi q hȝ in hoc declarare volūtatē defūcti
videṫ eniȝ defūctus ſenſiſſe de certo.⁊ de h̄ ple
nius dicēdū.vt nō.in.d.l. legato.⁊ aduerte q2 ē
dubiū nūqđ eo caſu q̄ legatario daṫ optio vtrū
poſſit eligere meliorē ſuū vel meliorē ſcutellā vt
in terminis gl.⁊ ſenſit gl.q in animalib⁹ dȝ eligē
mediocre. In aliis vo daṫ id qđ ē minimū.ar.in
l.nūmis.ff.de le.iij.⁊ in.l.apō iulianū.de le.i.vnū
tn̄ ſingulariṫ nō.q in legatis ad pias cās gn̄aliṫ
factis debeṫ meli⁹ fauore pie cāe.,p hoc tex. nō.
⁊ ibi p Bar.in.l.ticia.§.ſeya.ff.de au.⁊ arg.lega.
ex quo decidit ibi Bar.q ſi teſtator legat eccliē
calicem intelligitur de argento.⁊ ſi planetam in
telligitur de ſerico. ⁊ ſic de ſimilibus. ¶ In ea
dem glo. ibi item pone ⁊c̄. videtur glo.in hac q̄
ſtione velle q expenſis heredis ſeruus legatus
eſt querendus.ſed dic latius diſtinguendo qua
tuor tempora.prout dicit glo.notabilis in.l.cum
ſeruus.alle.in glo.primum tempus eſt teſtamen
tum.ſcđm tempus eſt poſt teſtamentū ⁊ āte mor
tem.tertium poſt teſtamentum ⁊ poſt mortem
teſtatoris an̄ aditā hereditatē.qrtū tēp⁹ eſt poſt
aditā hereditatē. Si vo ſeru⁹ erat in fuga p̄mo
tpe.ſ.teſtamēti.tunc,pcedit dcm̄ glo.q expenſis
heredis ē querēdus.intellige tn̄ qn̄ eēt longe ab
ſens.ſecus ſi eēt in,ppinquo.nam tunc debeṫ vbi
eſt ſicut dicimus in alia re legata. nā ſi eſt longe

abſẽs dȝ adduci expẽſis hẽdis. Si vero eſt in ꝓ
pinquo. debet vbi eſt. vt i. l. cũ res. ff. de lega. i. ⁊
hoc fit ex pſumpta mẽte teſtatoris. nam ſi ſuus
longe vagaẜ ⁊ eẽt querẽdus expẽſis legatarij
poſſet cõtingere ꝙ nullũ ꝯmodũ cõſeqret lega
tari⁹. ⁊ ideo pſumẽdũ ꝙ aliud ſenſerit teſtator
Si vero ſeru⁹ cepit fugam 2⁰. tpe. ſ. poſt teſtamẽ
tũ tũc debet queri opera heredis ⁊ ſũptib⁹ lega
tarij. qꝛ teſtator nõ aggrauauit heredem in ſum
ptibus cũ nõ cogitauit de fuga. ſed heres debet
impẽdere opam. qꝛ teneẜ tradere. ſi vero arripu
erit fugam tertio tpe. aut fuit ex culpa hẽdis ⁊
tũc teneẜ ad extimatõem. aut ſine culpa ⁊ nõ te
neẜ ad aliud. ſȝ ſolũ pſtabit cautionẽ de eo tradẽ
do ſi pueniret ad man⁹ ſuas. ⁊ idem dicendum
in quarto tpe eadẽ rõe. ⁊ poſſet eſſe rõ diuerſita
tis inter iſtos duos caſus ⁊ pores. nã in iſtis te-
ſtator nũqȝ cogitauit grauare heredẽ in aliquo
cũ ceperit fugã poſt ipſius mortẽ. vnde quẽad
modũ liberaẜ heres interitu ſpẽi relicte. vt in. l.
qõ te. ff. ſi cer. pe. ita ex fuga ſerui ſine ſui culpa
ſupueniente. ſed in poribus caſib⁹ teſtator viue-
bat. ⁊ nihilomin⁹ voluit valere relictũ.

Filius noſter Nõ de
beẜ le-
gatũ cũ teſtator rẽ ñ ſuã ſȝ eccłie alteri
eccłie legauit. h. d. ſimplr iherẽdo lře. habet eni
multos intellect⁹. vt. j. patebit. p ponit ꝯqueſtio.
2⁰. puiſio. ibi ⁊ quidã. ¶ Nõ p caſũ ſingularẽ
ſm vnũ intellectũ. ꝙ legatũ rei aliene ad piaẜ cãs
factũ nõ valet etiã vt debeaẜ extimatio. ſed ſm
aliũ intellectũ non proced eret. de quo. j. ¶ Nõ
ſecundo ꝙ licite relinquiẜ aliquid eccleſie gratia
ſepulture. an aũt poſſet apponi cõditõ vt fiat cer
tum officium. dic vt nõ. Inno. in. c. pe. ne pꝛela.
vi. ſuas. ⁊ ibi dixi. ¶ Nõ tertio ꝙ ius ciuile ap-
pellaẜ lex ſeculi. qꝛ pncipaliẜ nõ tẽdit ad finẽ bea
titudinis eterne. ſȝ vt hoies gete viuãt in hoc ſe
culo. lex vero canonica ⁊ theologica appellatur
lex dei qꝛ tractant de deo. cũ ſemp tendũt pcidẽ
peccata ⁊ dirigẽ homines i deũ. ꝓ hoc. c. qualiẜ
⁊ qñ. el. ij. de accu. ⁊. c. i. de iura. calum. ⁊ ibi dixi
aliquid. ¶ Nõ ſm vnum intellectum tex. mira
bilẽ limitãtem cõem theoricã tex. ⁊ doc. dicẽtiũ
ꝙ vbi ius ciuile expſſe nõ reprobaẜ ab eccleſia
nec ꝯtinet peccatũ in ſe dȝ obſeruari in foro aĩe
vt i. c. i. ⁊ qõ ibi nõ. de no. op. nũ. Iſte tamen tex.
vř ꝓbare oppoſitũ. nã lex ciuilis diſponẽs lega-
tum rei aliene ſcienẜ fcm̃ valere nõ reprobatur
expſſe aliqua lege canonica. nec ꝯtinet in ſe pec-
catũ cum ꝓcedat ex pſumpta mente teſtatoris.
tñ dř hic ꝙ iſte eps non debebat ſeruare illã le
gem ciuilem. ⁊ põt eẽ rõ qa illa lex fouet qdãmõ
lucꝝ odioſũ heredi. nec vř fundata ſup eqtate
naturali. ex q põt tradi hec limitatio ad theori
cam antedictam ꝙ vbicunqȝ ius ciuile fouet lu-
crum ꝓximo odioſũ vel rigorẽ quẽdam ꝙ tũc
nõ ſit ſuanda talis lex in foro canonico licet ex-
preſſe non reprobeẜ. ꝓ q facit. c. dilecti. de iudi.
⁊ in. c. i. de do. ⁊ ꝯtu. qõ ſinglr nõ. ¶ In glo. i. in

fi. vel forte ſm Hoſti. intererat ipſius. qꝛ petebaẜ
precium. ¶ In glo. ij. in fi. dic latius ꝙ aut quis
legat rem alienam in quo habȝ aliquod ius. ⁊ in
dubio vř legare ſolum ius qõ hȝ in re ⁊ ſic ñ de
beẜ extimatio totius rei. vt in. l. ſerui electione. ff
de lega. i. ⁊ idem ſi putabat ꝙ aliqõ ius in ea re
haberet qõ tñ extiguebaẜ morte. vt eſt tex. in. l.
vxor patrui ſm vnum intellectum. C. de lega. ⁊
ꝑ hoc poſſet attẽtari ꝙ ſi teſtator legauit rẽ alie
nam ſibi pignoratã vř legaſſe iuſ pignoris quod
hȝ in re. ⁊ ſic glo. i. nõ poſuit bonũ exemplũ. aut
legat rẽ ſibi ⁊ alteri cõem. ⁊ tũc vř legare partem
ſuã tñ. licet dixerit rẽ meã. vt in. d. l. ſerui. elec. fa
cit. l. ſi dom⁹. in fi. ff. de lega. i. q lex meli⁹ probat
pmũ mẽbꝝ. hoc verꝝ niſi teſtator dixiſſet lego to
tam rem vel ſimilia vba. qꝛ tunc extimatio toti⁹
debetur. vt in. l. iulianus. in pñn. ff. de lega. iij. nõ.
Bar. in. l. cum alienam. C. de lega. aut legat rem
omnimõ alienam. ⁊ tunc aut eſt heredis. ⁊ ideo
debeẜ nec ſufficit dare extimationẽ. qꝛ teſtator
põt legare rem heredis ſicut ꝓpriam. vt ẽ tex.
nõ. in. l. vnũ ex familia. §. ſi rem. ff. de lega. ij. aut
legat rem alterius qȝ heredis. ⁊ aut ſcienẜ ⁊ de-
beẜ illa res vel extimatio. vt in. d. l. cum alienam
dũmõ ſit taliſ res cui⁹ ꝯmerciũ poſſit haberi. alš
inutile eſt legatũ puta ſi legaẜ res ſacra vel pñn
cipis. l. apud iulianũ. in fi. ff. de lega. i. Si legatur
ignoranẜ aut extraneo ⁊ nõ valet legatũ. vt in. d. l. cũ
alienam. aut coniuncte perſone cui alš fuiſſet re
licturus etiam ſi ſciuiſſet alienam ⁊ debetur exti
matio. vt. d. l. cũ alienã. ⁊ ex h oritur dubitatio
ſm alium itellectũ. nunqd legatũ factum eccłie
dicaẜ factũ cõiuncte perſone vt ſic debeatur ex
timatio ſi ignoranẜ fuit factũ tenẽdo aliũ intelle
ctum a pdicto. de quo. j. diceẜ. pdicta ꝓcedunt
qñ quis errat generaliter. ſed quãdo errat ex cã
ſpecifica. puta quia credebat rem eſſe ſuã ex em
ptione facta a pupillo. q tñ emptio non valebat.
⁊ tunc in totum viciat legatũ etiã factum ꝯiũcte
ꝑſone. vt nõ. in. d. l. cum alienam. an autẽ hec ſint
obſeruanda in foro canonico. dicam latius cum
glo. fi. ¶ In glo. fi. in fi. ꝓ intellectu huius glo. ⁊
c. oppono ꝯ tex. vř eni ꝙ exquo legatum rei alie
ne fuerit factum ſciẽter debuerit dari ſaltẽ exti-
matio. vt in iuribus pal. So. ex hac glo. fi poſſũt
colligi due lec. pma vt aliud ſit de benignitate ca
nonica. ⁊ opi. hec fuit Cancre. ⁊ lec. ẽ Ber. vt
extimatio debeaẜ eccłie ſm ius ciuile. ⁊ ſic nulla
erit dña in hoc inter ius canonicum ⁊ ciuile. nec
ob. iſte tex. qꝛ nõ ꝓhibet extimatõem peti ab he
rede. ſed vt res aliena nõ teneaẜ iuito dño. ꝓce-
dit etiã de iure ciui. ſȝ certe h lec. ñ ꝯgruit tex. in
verbo ⁊ quid. vbi fit mentio de extimatione de-
bita ſm legem ciuilem. ⁊ poſtmodum ſbiũciẜ. vſi.
ſȝ qꝛ. q venit aduerſatiue ad precedentia. ⁊ ſic õ
notat diuerſitatẽ reſpectu extimationis iter ius
canonicũ ⁊ ciuile. Tertiã lec. ponit Inno. hic. ⁊
glo. in. c. ſi eps. xij. q. v. dicẽtes hũc tex. ꝓcedere
qñ legatur res eccleſie. tale enim legatũ cuicũqȝ
factum. eſt inutile etiam reſpectu extimationis

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

petēde ꝛ mouet̄ Jnno.qꝛ res eccleſie cū magna
difficultate alienat̄.vñ queadmodū nō valꝫ lega
tū rei ceſa ris,ppt̄ difficultatē alienatiōis.l.apud
iulianū.in fi.ff.de leg.i.ita ꝛ legatū rei eccleſiaſti
ce.nā bōa eccleſie ſūt deputata publico vſui.xii.
q.i.vidētes.ꝛ in.c.rō.de ꝑben.ſed legatū talium
rerū ē inutile.d.l.apō iulianū.tertio mouet̄.qꝛ d
re eccleſiaſtica nō eſt ꝯmerciū int̄ laicos.xij.q.ij.
nō liceat pape.ergo legatū eſt inutile.qꝛ qñcunqꝫ
legat̄ res cuiꝰ ꝯmerciū nō hr̄ inutile ē legatū.d.l.
apō iulianū.cū.l.ſequē.ex qbꝰ ſentit Jnno.qꝛ ſi
res aliēa nō eccleſiaſtica legat̄ eccleſie debet̄ ex
timatō iux̄ diſtictōeꝫ ꝑdictā.ad iſtū tex.rñdit ꝙ
dꝫ itelligi lege dei ꝛc.i. ꝙ res eccleſie ñ ſūt cēſen
de ſic res ſeculi.Et hāc lec.vr̄ ſeq do.An.ſꝫ ēte
Jnno.extorquet hic hāc lec.ꝗ loqt̄ de.ll.ſeculi ꝛ
dei.nō aūt de rerū qualitate.Jtē ſm hāc lecturā
nō eēt dr̄ia int̄ ius canonicū ꝛ ciuile quā tñ iſte
tex.apte denotat.vñ hoſti.nō ſeqtur hāc lecturā
ꝛ bñ.qꝛ in ſe etiā non puto eā verā.qꝛ in multis
poſſunt alienari bona eccliaſtica.xij.q.ij.in ſūma
nō ſic res ceſaris.,pcedēt tñ dcm̄ ſuū in re ſacra
quartā lec.ſentit hoſti. intelligēdo ꝙ ſi heres ni
miū lederet̄ ex ꝑſtatiōe extiationis. lꝫ de iure ci
uili debeat̄ extiatio.tñ eccl'ia nō dꝫ extorq̄re cuꝫ
tāto grauiſſimo dāno hēdis.ꝛ hūc rigorē iuris
ciuil̄ voluit iſte tex.mitigare ſm eū.ſꝫ certe h lec
nō ꝯuenit tex.vbi nulla ſit mentio de grauitate
ꝑiudicij.ſed ſolū de extiatione ſoluēda.qntā lec.
ſentit Bal.in.l.i.C.de ſac.ſanc.ecc.dicēs ꝙ ſi res
aliena legat̄ ignorāt̄ ꝯiūcte ꝑſone debet̄ extiatio
vt.ſ.dixi.ſed qꝛ eccl'ia cēſet̄ ꝯiūcta ꝑſona cuꝫ ſit
mr̄ omniū fideliū.xij.q.ij.q abſtulerit. de iure ci
uili etiā debet̄ extiatio eccl'ie.lꝫ legatū ignorant̄
ſit factuꝫ.ſed ius canonicū voluit acceptare h le
gatū ignorāter ſcm̄.vt hic ſm eū.Sed certe hec
lectura diuinat nec ē vā in ſe vt puto.naꝫ nullaſ
ſit mētio de ignorātia.Jtē iura ciuilia loquūt̄
de ꝯiūctis ꝑſonis.dꝫ ergo intelligi de ꝯiūctione
ſanguinis ꝛ nō de ꝯiūctione ſpūali.vt nō.in.c.nō
nulli.de reſcrip.patꝫ in.c.i.de ,pcura.Jtē iſte tex
ꝑſupponit ꝙ indubio debeat̄ extimatō de iure
ciuili qō nullibi ,pbat̄.ſextā lecturā ponit h dñs
meus do.Cardi.flo.vt ,pcedat tex.qñ res vnius
eccl'ie legatur alteri eccl'ie.nā ne oriat̄ diſcordia
int̄ eccl'ias inutile ē legatū. ſꝫ hāc lecturā nō puto
eē verā.tū qꝛ in principio lr̄e non pōderat̄ ꝙ res
eēt eccl'ie.tū qꝛ nullū ꝑiudiciū irrogat̄ eccl'ie,ppe
tarie cū extimatio debeat̄ ab hēde.quare i iudi
cio mēū dubitarē que opio eēt ſequēda.nā fere
oēs ſentiūt vt nulla vel modica ſit dr̄ia i hoc int̄
ius canoicū ꝛ ius ciuile.vt patꝫ ex ꝑdictis.ſed in
ſcholis audacter tenerē ꝑmā opinionē quā ſen-
tit glo.in ꝑn.ꝛ eā publice tenui in repetitōe.c.cū
eſſes.j.eo.nā queqꝫ diſpoſitio intelligenda ē ſm
rōnē inſertā.j.de v.ſig intelligētia.ꝛ.c. ꝑterea.ſꝫ
rō huiꝰ lr̄e apte reſpectu extiatiōis vr̄ notare di-
uerſitatē int̄ ius ciuile ꝛ iuſ canonicū.ꝛ apte vult
ꝙ in hac mā nō ſit ,pcedēdū.l.ſeculi.ſꝫ.l.dei.ſed
in theologica vel canonica hoc nō ē decretuꝫ.vt

poſſit peti extimatio ergo ꝛc.Et puto ꝙ diſpoſi
tio huiꝰ.c.aſtringat omnes ꝗs aſtringit iuſ cano
nicū.ar.c.ſi duobus.d app.rō hꝰ deciſiōis pōt eli
ci ex ꝑdictis.qꝛ lucꝫ iſtud videt̄ iniuſtū cū extor
quet̄ ab hēde inito ēt apte nō ꝯſtito d volūtate
dfūcti.facit in ſimili.c.ex pte.in fi.d cēſi.ꝛ ꝑ h ha
bes h longe clarius qꝫ ꝑ alios dclaratā mām.

Si heredes

ipēdi n ō
iplēti iuſ
ſa teſtatoris ab epō inrdicit̄ res a teſta
tore relicta.h.d.in herēdo lr̄e.nam vario mō pōt
itelligi vt ifra patebit.ꝑ ponit̄ exceſſus.ſcōo,pui
ſio.ibi ab epo.tertio rō.ibi vt nō. Nō ꝑ ꝙ ad
hēdes ꝑtinet exequi iuſſa ꝑ dfūctū ſi igit̄ hēs nō
ē negligēs. nō dꝫ eps ſe ipedire d excutiōe teſta
mēti.facit.c.nos quidē.ſ.eo.ꝛ qō hr̄ in auc.d hē
di.ꝛ fal.§.ſi qs aūt nō iplēs.de hoc aliqd infra.
Nō ſcōo ꝙ ,p adiplēda volūtate dfūcti pōt
ꝯ hēdē negligētē ois res hēditaria int̄dici cum
fructibꝰ ꝛ emolumētis. Nō ttio ꝙ ad iudicē
eccl'iaſticū ꝑtinet vt vota defūctoꝝ executiōi mā
dent̄.dico tñ ꝙ h ē mixti fori. qꝛ et iudex ſecula
ris pōt officiū ſuū iptiri ēt i legat̄ ad piaſ cās.vt
in auc.d ecc.ti.§. ſi qs aūt edificationē.ꝛ in auc.
hoc āpliꝰ.C.d fideicō.ꝑ h arbitror eē locū ꝑuēti
oni int̄ hos iudices.qō nō.facit qō dixi in. c.cuꝫ
ſit gñale.d fo.ꝯpe. Jn glo.i.ibi.j.ānū.vr̄ h gl.
velle ꝙ añ lapſū āni epus non pōt ,pcedē ad int̄
dictionē bonoꝝ quaſi hēs habeat annū ad exe
cutionē teſtamēti.vt inuē videt̄ tex. in auc. hoc
āplius.C.d fideicō.qꝫqꝫ.doc.tñſeūt ſimplr̄ cum
hac glo.tñ iura multa videt̄ in oppoſitū.nā tex.i
l.cum res.ff.de leg.i.dicit ꝙ ſi res legata ē in ꝑri
monio teſtatoris dꝫ ſine mora ꝑſtari. als heres
ꝯdēnatur ad preſtationē cum omni fructu ꝛ int̄
eſſe.ad idē tex.in.l.ſi domus §.in pecunia.eo.ti.
vbi dicitur ꝙ pecunia legata debꝫ ſolui infra bre
ue tēpꝰ.ꝛ dicit ibi glo.ꝙ infra decem dies a ꝑce
pto iudicis vel ſaltim erit arbitrariū ꝯſiderata q̄
litate ꝛ q̄ntitate ꝑrimonij.ꝛ ſi pecunia legata nō
ē in patrimonio teſtatoris exquo tñ hēditas eſt
ſoluēdo tenet hēſ vñcūqꝫ repire pecūiaꝫ ꝛ eā ſol
uere legatariis.vt ē tex.in.l.ſi pecuniā.ff.de le.ij.
ergo non eſt verum dicē ꝙ heres habꝫ ānū. vñ
ego ,p ꝯcordantia multoꝝ iurium nouiſſime ſic
dixi ꝛ diſtinxi ,pſequēdo ꝑncipalit̄ tria.ꝑ quātū
tꝑs det̄ q̄ ad executionē teſtamēti.ſcōo ifra q̄ntū
tꝑs executio dуoluit̄ ad epm hēde negligēte. 3º
vtrum in relictis ēt ad nō pias cās fiat hec dуo-
lutio ad epm ꝛ ꝑ hec declarabūt̄ omnes glo. hꝰ
c.Ad ꝑmū dic ꝙ ſi res legata eſt in patrimonio
teſtatoris.dꝫ ſolui ſine mora nā dominiū adita illi
co hēditate tñſit in legatariū.l.ſi liber hō.ff. d le.
i.ꝛ qō ibi nō.ꝛ in.d.l. cum res. idē dicēdū in pe
cunia legata.vt.ſ.dixi pōt ergo heres ꝯpelli ad
ſoluēdum legata anni lapſu non expectato.ꝛ h
caſu iudicio meo recte pōt intelligi iſte tex.nā h
nulla ſit mētō de āno.nec ꝙ hēs ꝑuatꝰ ſit hēdita
te.ſꝫ ſolū vult h ꝙ ſi hēs nō ipleuerit tpe debito
epꝰ dꝫ int̄dicē ſeu ſeq̄ſtrare omnē rē hēditariā

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

vt ſic indirecte ſatiſſiat voluntati defuncti. ꝛ maxime ad pias cãs. idẽ puto i relictis ad nõ pias cãs qꜫ iſte tex. gñaliter loqꝛ ꝛ i h̃ ẽ multũ nõbil. de h̃. j. lati⁹. Si aũt hẽdes negligũt ſoluẽ legata ad pias cãs. j. ſex mẽſes a tpe iſinuatõis teſti cogunꝛ poſtea ſoluẽ cũ oĩ emolumẽto ide habito ꝛ interẽ ꝛ hoc i penã negligẽtie. vt in auc. de ecc. ti. i. §. ſi aũt legatũ. ¶ Nã qñqꝫ epĩ ſunt negligẽtes in iterdicẽdo bona vel forte legata ſũt occulta. vñ ſi hẽs differt ſoluẽ vltra ſex mẽſes icurrit illã penã. ñ tñ ſeqꝛ qn poſſit p⁹ ꝯpelli ad ſoluẽdũ vt. ſ. dixi. Et ſi hẽs negat h̃ legata ad pias cãs ꝛ pſeuerat i negatõe vſqꝫ ad ſñiam ꝯdẽnaꝛ maiori pena vꝫ vt ſoluat duplũ. iſte ẽ tex. nõbil in. § itẽ mixta. iſti. de actiõib⁹. ꝛ aliqd p Bar. i. d. auc. hoc apli⁹. ſi vero hẽs a tpe monitõis ſibi facte p iudicẽ differt ſoluẽ vltra annũ qcũqꝫ relicta aũi cit grauiori pena. qꜫ puaꝛ tota hẽditate ꝛ pueni et ad ſbſtitutos. Itẽ cohẽdibus fideicõmiſſariiſ ſm q habeꝛ. in. d. auc. hoc ampli⁹. ꝛ de hoc ãno iſta glo. voluit facere mentionẽ. Sed vt dixi iſte ãnus ñ daꝛ p executõe teſti. ſꝫ pfigiꝛ ad icurrẽdã illã penã grauiorẽ. ſꝫ vt. ſ. dcm̃ eſt poterit iudex añ lapſuꝫ ãni aliis remediis ꝯpellẽ hẽdẽ ad executõeꝫ teſtamẽti. ꝛ ſic poſſim⁹ itelligẽ iſtũ tex vt ponit remediũ ſepatũ a remedio auc. h̃ ãpliuſ ꝛ h̃ q̃ ad pmum. Ad 2ᵐ dic q aut defunctus pxidit ſibi de executore teſtamẽtario ꝛ ad illuꝫ ptinet executio teſtamẽti. ꝛ nõ ad epꝫ etiã i legat. ad pias cãs. c. tua. j. eo. ꝛ i auc. de ecc. ti. §. ſi quis aũt p redẽptõe. dubiũ tñ ẽ i relictis p male ablatis. vt qꜫ teſtator faciẽs ſibi ꝯſciẽtiã de illicito lucro reliqt cẽtũ p male ablaꝛ. an diſtributõ ptinꝫ ad epm̃. an ad executorẽ teſtamẽtariũ. de q̃ per Jo. an. in. c. ij. j. eo. ti. li. vi. in nouella. dixi. in. c. cũ ſit. de iude. vbi p Do. aut teſtator ſpecifice nõ reliqt executorẽ in teſtõ. ꝛ tũc i legatis p redẽptõne captiuoꝝ ꝛ p elemoſyna pauperũ epꝰ ſuccedit. vt in. d. §. ſiqs aũt p redẽptõe. ꝛ in. l. nulli. C. de epi. ꝛ cle. in aliis vero ſuccedit hẽs. vt hic ꝛ. ſ. c. nos qdẽ. ꝛ in. c. tua. j. eo. ſꝫ ſi is q debꝫ exeq ad monit⁹ tpe debito ſemel. ꝛ 2º p epm̃ negligit exeq deuolutio fit ad epm̃ in legatis ad pias cãs vt ẽ caſus in. §. ſiqs aũt hoc facere. in auc. de ecc. ti. Si võ fuit monit⁹ ſemel expectaꝛ ãni lapſus. ar. in. c. nos qdẽ. ſ. e. ꝛ in. d. auc. hoc ampli⁹. ꝛ ibi ſentit Bar. ¶ Venio ad tertiũ nũqd pdcã hñt locũ in legatis ad nõ pias cãs vt ad epm̃ fiat deuolutio mõ pdicto. gl. hic tenet q ſic. vt patet ibi ꝛ hoc pcipue ꝛc. Idem Inno. ꝛ Ho. ſ. eo. c. nos. Sed glo. tenet ꝯtrariũ in. c. tua. j. eo. Jo. an. lati⁹ examinat. j. eo. Johanneſ. ꝛ tãdẽ diſtiguit q ſi epꝰ vult ꝓcedere ex officio per moduꝫ executionis ꝓcedit iſta glo. vt etiam in relictis ad non pias cauſas ſe impediat. aut vult ꝓcedere ad inſtantiam legatarij. ꝛ ſic libello oblato ꝛ nõ impediet ſe de huiuſmodi relictis. d. pe. de ancha. tenet h̃ ꝯ glo. vt etiã ex officio nõ poſſit epiſcopus ſe impedire de non relictis ad pias cauſas. mouetur principaliter. quia non debet iudex impendere officium ſuum ñ imploratum ad vtilitatẽ pua tã niſi eſſent pſone miſerabiles. allegat nõ. in. c. bone. de poſtu. plato. ſed dic q expſſi⁹ tenet Inno. in. c. ad noſtrã. el. ij. de iureiurã. eſt tex. in. l. iiij. in §. hoc aũt iudiciũ. ff. de dam. infec. ꝛ ibi Bar. q̃ epiſcopus ad vtilitatem legatarij non debet ſe impedire ex officio. mouetur ꝛ forti⁹ iura ciuilia diſponũt hoc cãu ad quẽ ſpectat executio. nam deuoluiꝛ hereditas ad alios cum onere exequẽdi volũtatẽ defũcti. ꝛ pcipiũt p hoc cautõem preſtari. vt i. d. auc. h̃ ãpli⁹. licet q̃ epꝰ poſſit ſe impedire de legatis ad pias cauſas elapſo anno non tñ de aliis. ꝛ vꝛ pᵃ fronte ſbtilis conſideratio. Sed i ꝯtrariũ adduco iſtũ tex. vbi dicitur generaliꝛ ſi heres iuſſa teſtatori ꝛc. Itẽ itereſt iudicis eccleſiaſtici vt vota defunctoꝝ p oĩa obſeruẽꝛ. vt i c. vltima volũtas. xiij. q. ij. ꝛ eſt rõ qꜫ iudex eccliaſticus ſbuenire dꝫ oĩbus oppſſis ꝛ miſerabilib⁹ pſonis deſtitutꝭ oĩ auxilio. vt in. c. ſup qbuſdam. de vbo. ſig. lxxxvij. di. quaſi per totum. ſed defunctus eſt miſerabilis pſona cum ſit deſtitutus omni auxilio. nec habet aliud velle. vt in. l. i. C. de ſa. ſanc. eccle. merito iptitur iudex eccliaſtic⁹ officiũ ſuũ ñ imploratũ. ꝛ per hec tolle fundit⁹ motiuũ domini Petri. nã iudex eccliaſticus nõ hꝫ reſpectũ ad legatariuꝫ ſed ad volũtatẽ defuncti vt eius volũtas adimpleaꝛ ꝛ hoc voluit iſte tex. in fi. tamen ſaluãdo certo caſu vtrãqꝫ opinioneꝫ dicerem. q aut epiſcopus vult ſe impedire añqꝫ heres ſit priuatus hereditate. ſ. ante lapſum ãni ꝛ põt hoc pdicta rõe. ꝛ hoc caſu ceſſat ar. De. qꜫ hereditas nõdũ puenit ad aliũ. aut vult ſe impedire poſtqꝫ hẽs incidit in penã puationis. ꝛ tũc ſi heres de facto poſſidet hẽditatem qꜫ nemo petit. ꝛ põt epꝰ ſe impedire qꜫ ceſſat pdicta rõ ꝛ habeat locũ iſte tex. ſᵐ aliũ itellectum. Aut hẽditas puenit ad alios ꝛ nõ ipedit ſe de executõe niſi reſpectu ꝯpulſiõis fiẽde. qꜫ ꝯpellit hẽdẽ nouũ ad exequendũ. ꝛ ſic põt ꝯcordari auc. hoc amplius cũ iſto. c. ꝛ cuꝫ aliis iurib⁹ ſupius alle. ꝛ p hoc habes hãc mãm declaratã vltra alios.

In glo. fi. i fi. tene itellectũ quẽ. ſ. dedi qꜫ magis applaudet vt nõ itelligaꝛ tex. in puatõe ſed interdictõe ſeu ſeqſtratõe bonoꝝ vt. ſ. dixi. Sed nõ. ppetuo vltimã opinionẽ poſitã i gl. q̃ limitat illã auc. hoc ãpli⁹. vt filius iſtitut⁹ hẽs nõ adimplẽs volũtatẽ defuncti in relictis ad non pias cauſas ſolum puaꝛ ſucceſſione defuncti ꝛ nõ debito iure nature. ſꝫ ſi relicta ſint ad pias cãs puaꝛ etiaꝫ illo iurꝛ nẽ. ꝛ lꝫ gl. in fi. h̃ nõ videaꝛ illã opinioneꝫ vſqꝫquaqꝫ firmare eã. tñ ſeqꝛ Do. ar. h⁹. c. ꝛ auc de ec. ti. §. ſiqs aũt. fateꝛ tñ q ſi filium peniteret eccleſia poterit facẽ ſibi aliquã elemoſynã. ego dubito an hoc dictũ ſit veꝝ qꜫ iura loquunꝛ i relictis in teſtamento. ſed portio debita filio debeꝛ etiã ex omne teſtamentum p debituꝫ nature. vñ iura voluerũt excludẽ ſolum heredẽ a ꝯmodo habito p defunctum. qꜫ ex quo noluit onus non dꝫ hr̃e ꝯmodum ſeu emolumẽtum. que rõ ceſſat in debito iure nature. quia illa portio debeꝛ ſine

aliquo onē.l.qm̄ nouella.C.de inoffi.teſta.ꝛ.l.
qm̄ in pꝛioꝛib⁹.eo.ti.Jtē negare nō poſſum⁹ gn
res ſit dubia.ꝛ indubio potioꝛē ptē ſeq debem⁹
l.ſi fuerit.in fi.ff.de reb.du.ꝛ in regula odia.de
reg.iur.li.vi.

CUm in officiis

De bonis p eccliaꝫ acqſit͡ı.clerici teſtā͡ri
nō pñt.p exceſſus.ſcd̄o,puiſio ibi h̄ g̃.¶Nō p
pncipiū multū allegabile exq̄ collige q̄ i bñficiis
ipēdēdis oꝫ hr̄i reſpect⁹ pſonaꝝ.vñ etiā i elemo
ſyna ipēdēda tenet̃ quis poti⁹ ſbuenire ſuis q̄ꝫ
exͥneis vt in.c.nō ſatis.lxxxvi.di.hinc nōnt̃ dicit
Tuli⁹ p̄ li.officioꝝ.optie ſocietas ꝯiūctioq̄ꝫ bo-
noꝛis ſeruabit̃ ſi vt q̄ſq̄ꝫ ꝯiūct⁹ erit in eū benigni
tas plurimū ꝯferat̃.¶Nō q̄ clerici licite viuūt
ex redditib⁹ eccl̄ie.ſꝫ hic q̄ro gn̄alit̃ de quib⁹ bo
nis pñt clerici facere teſtamētū.Jnno.hic inſtat
ſed dic latius q̄ q̄dā ſūt bona acq̄ſita intuitu pſo
ne puta ex ſucceſſione cognatoꝝ.ſeu donatione
amicoꝝ ſeu ex induſtria clericoꝝ.ꝛ de his bonis
licite pñt teſtari vt i.c.q͛.j.e.ex quo collige q̄ cle
ricus eꝫ hñs eccliam ſibi ꝛ nō eccl̄ie lucrat̃ ex in
duſtria ſua.ꝛ in hoc differt a ꝯiuge carnali.nam
ꝯiūx carnalis opat̃ ad vtilitatē mariti.l.ſicut.de
op.liber.dixi lati⁹ in.c.litteras.de reſti.ſpo.ſed
clericus opat̃ ſibi vt patet in.d.c.quia.ꝛ hoc ap
tiſſime voluit hic Jnno.qd̄ nō.Pe.tñ vt refert
Cy.i auc̄.licētia.C.de epi.ꝛ cle.dixit hoc ꝓcedē
in clericis inferioꝛibus.Spus aūt f̄m eū lucrat̃
eccl̄ie ex induſtria pſone.ar.illi⁹ auc̄.ſꝫ mihi pla
cet p̄mū dc̄m indiſtincte in clericis ſecularibus
cuiuſcūq̄ꝫ g̃d⁹.q͛ eadē rō videt̃ in ep̄o q̄ in aliis
qd̄ apte ſentit glo.in.c.i.ſ.eo.vbi dixi.quedā ſūt
bona acq̄ſita intuitu eccl̄ie vel de facultatib⁹ ec-
cleſie.ꝛ hoc ꝯſtat.ꝛ de his clerici non pñt teſtari
vt hic ꝛ i.d.c.i.ꝛ in.c.fixū.xij.q.v.nec alit̃ de ipis
bonis i alios diſponē regularit̃ vt patet hic in fi.
ibi ſiue inteſtati deceſſerint ꝛc̄.Fallit eꝫ in q̄buſ
dā caſibus.p̄ ſi rectoꝛ ſeu p̄latus eccl̄ie tātūdem
ꝯtulerit de ſuo eccl̄ie q̄ꝫtū vult relinq̄re de eccl̄ie
facultatibus.ꝛ de hoc ſūt duo pulcherrimi tex.p
mus.xij.q.ij.ſi qs qualꝫ.ſcd̄us ea.cā.ꝛ.q.v.in.c.
ſi ep̄us.Scd̄o fallit f̄m quoſdā ſi hoc hꝫ ꝯſuetu
do.ita ſimpl'r tn̄ſeūt h̄ doc.exq̄ ē ſingularit̃ no-
tādū q̄ valꝫ cōſuetudo q̄ cleric⁹ poſſit teſtari de
bonis p eccliam acq̄ſitis qd̄ ego nō admitto idi
ſtincte ſed reſtringo ad bona mobilia ꝛ modica
ſicut eꝫ valet ꝯſuetudo vt modica poſſit donare
vt.c.ceterū.de dona.ita dicēdū ē reſpectu facul-
tatis teſtandi.nā ſi ꝯſuetudo hr̄et de magnis re
bus illa eēt oneroſa eccl̄ie.ꝛ p ꝯſequēs nō valet
in.c.i.de ꝯſue.reſpectu aūt bonoꝝ imobiliū puto
nō ſufficē ꝯſuetudinē q͛ nō pñt illa alienari ſine
ſolēnitate.de qua.xij.q.ij.ſine exceptōe nec ꝯſue
tudo illā ſolēnitatē remouē pōt taq̄ꝫ irrōnabilis
vt cōit̃ tenēt doc.i.c.nulli.de re.ecc.nō alie.valet
tñ ꝯſuetudo vt canonic⁹ poſſit teſtari de reddi-
tib⁹ pcipiēdis āno ſequēti p⁹ moꝛtē.q͛ poti⁹ p̄iu-
dicat canonico ſucceſſoꝛi q̄ꝫ eccl̄ie.de quo vide
plene p Jo.an.i regula nēo.de re.iur.li.vi.i mer
cur.3ͦ.fallit in dōatōe ituitu elemoſyne quā cle
ric⁹ facē pōt ꝯſtitut⁹ in ifirmitate.vt in.c.ſequēti
ꝛ i.c.relatū.el.ij.j.e.dicit tñ Uin.j.c.ꝓx.vnū nō-
bile vbū q̄ ꝯſuetudo ñ excuſat clericū q͛ oia bo
na mobilia acq̄ſita intuitu eccl̄ie dimittit in moꝛ
te ꝯſanguineis coꝝ.ſꝫ pōt limitari hoc dictū per
ea q̄.ſ.dixi.Quarto fallit qñ cleric⁹ vult remūe-
rare ſuitia accepta tā a ꝯſanguineis q̄ꝫ ab exͥneiſ
pōt tñ aliqua ex mobilib⁹ eccl̄ie i alios ꝯferre.vt
in.d.c.relatum.Circa p̄dicta pōt dubitari de cle
ricis nō hñtib⁹ adminiſtratiōeꝫ ſꝫ ſimpl'r bñficiati.
vt ſūt canonici.nūq̄d de fructib⁹ pcepti.vſq̄ꝫ ad
tēpus moꝛtis poſſint teſtari glo.in.c.pñti de offi.
oꝛdi.in.vi.poſt Hoſti.ꝛ Ber.tenuit q̄ ſic.ꝛ ſic eēt
hoc.c.limitādum cū aliis ſimilibus.Alij contra
ꝛ cōtria opi.ſemp mihi placuit p ea que dixi.ſ.i
c.fi.de pecul.clericoꝝ ꝛ lati⁹ in.c.cū eſſes.in re-
petitōe.j.eo.hāc opi.cōtriam tenuit Archidi.in
c.ſtatutum.de reſcrip.li.vi.ꝛ Jo.de lig.i cle.gr̄e.
eo.ti.Sed alia opi.multū inualuit de ꝯſuetudīe
pondera tñ rōnē hui⁹.c.q̄ facit ꝓ cōtria opione
quā teneo ꝛ videt̃ ꝓbari aptiſſime ꝯiūcto.c.rela
tū.el.ij.j.eo.vbi dicet̃.Jtē dubitat̃ de aliis bonis
q̄ ſūt tertie ſpēi vtputa q͛ non ſūt acq̄ſita ꝓpꝛie in
tuitu pſone nec eccl̄ie.ſed rōne dignitatis cleri-
calis.vtputa lucrat⁹ ē cleric⁹ multa in miſſis dicē
dis ꝛ hoc ꝓcedit maxime qñ quis relīq̄t centum
p̄ſbr̄o ꝓ miſſis dicendis.Petr⁹ voluit vt refert
Cy.in.d.auc̄.licētiā.q̄ de his teſtari pñt.cū qua
opi.videt̃ ꝯcoꝛdare Hoſti.in.c.q͛.j.eo.vbi dicit
q̄ ſi cleric⁹ rōne officij ſeu ſeruitij aliq̄d lucratuſ
ē puta q͛ fuit capellanus p̄ncipis.de hoc pōt te-
ſtari quaſi ituitu pſone hoc fuit acq̄ſitū.ꝛ ex his
infero ad.q.de qua pꝛidie fui interrogatus nūq̄d
de relictis ꝓ miſſis dicendis debeat canōica poꝛ
tio ep̄o.ꝛ citra oia ꝯcludere attēdendas foꝛe ꝯie
cturas vtrū.ſ.relinquēs vl' donās hēat reſpectū
ad pſonā vel eccliam.nam foꝛte relinquēs cētuꝫ
ſuo pꝛochiali p̄ſbr̄o ꝓ miſſis dicēdis nō relīq̄ſſet
ſibi ſi non fuiſſet ꝓpꝛius ſacerdos pꝛochialis.ſe-
cus videt̃ vbi nulla q̄litas ſuggerit eccliaꝫ fuiſſe
ꝯtēplatā.ſꝫ pſonā dūtaxat.ar.in.c.req̄ſiſti.j.eo.ꝛ
hec diligenter nō.tractat tamen hic Jnn.quid
dicendum indubio.an bona queſita per clericū
dicantur queſita ex facultatibus eccleſie.an ex
pꝛopꝛiis.ꝛ non inſiſto quia dixi plene in.c.inqui
rendum.de.pecul̄.clericoꝛuꝫ.ꝛ in repetitione di
cti.c.cum eſſes.

AD hec

Moderatā elemo
ſynā de bonis p ec
cleſiā acq̄ſitis clerici facere poſſūt etiā
i egritudine conſtituti.diſtinguit ſecundum mē
bꝛum ibi viuentes.¶Nō pꝛimo ibi moderate
q̄ cleric⁹ intuitu elemoſyne nō pōt donationem
imoderate facere.nam in reb⁹ p̄cioſis mobilib⁹
req̄rit̃ ſolēnitas.de qua in.c.ſine exceptione.xij.
q.ij.al's non valet alienatio de quo vide bonam
gloſam.in.c.tua.de his que fiunt a pꝛelatis.
¶Nota q̄ quandoq̄ꝫ aliud licꝫ inter viuos quod

non licet in volūtate vltima.ſ.in teſtō.naȝ cleric⁹
vt hic vides pōt aliqd donare ītuitu elemoſyne
de reb⁹ eccl'ie.nō tñ pōt qcq̄ȝ de his diſponere ī
teſtō.ꝛ ſic pōt qs facē ꝑ ſe qd̄ reliq̄re n̄ pōt ꝑ ali
um faciēdū p⁹ mortē.ſil'r dr̄ in epō qui pōt dum
viuit dare centeſimā vel quinq̄geſimā eccleſie ꝑ
eā ↄſtruēte vel ↄſtruēde.nō tñ pōt relinquere vt
poſt mortē donet.vt ī.c.q꞉ Johānes.xij.q.v.nō
doc.ī.c.aplice.de donationib⁹.ꝛ pōt eē diuerſita
tis rō.nā teſtm̄ morte ↄfirmat.vt in.c.cū marthe
de cele.miſ.effect⁹ ḡ ↄfertur ī tpe q̄ non eſt futu
rus plat⁹.iō nō pōt de aliquo diſponere ex facul
tatib⁹ eccl'ie in teſtamēto.ad hoc.l.eū.ff.de iur̄.
om.iu.ſed quādo vult diſponere dum viuit non
ꝓhibet.q꞉ h̄ fac̄ tāq̄ȝ adminiſtrator eccl'ie. ꝛ ex h̄
nō practicā quā dȝ ſuare cleric⁹ ſi de reb⁹ eccl'ie
vult aliqua intuitu elemoſyne vel ꝓ remunera-
tione ſuitij erogare vt actualiter donet dū viuit
nō aūt reliquat ↄferēdū p⁹ mortē. ¶ In gl.fi.ī
fi.de h̄ dic.vt nō.in regula cū qd.de re.iur̄.li.vi.
nā h̄ fit ꝓhibitō attēto mō nō aūt attēto effectu.
nā ꝓhibet teſtm̄ nō q̄ cleric⁹ poſſit diſponē intu
itu elemoſyne de reb⁹ eccl'ie.ſed ꝓpt rōnē quaȝ
ſ.dixi q̄ ceſſat in erogatōe ſeu donatōe q̄ fit iter
viuos.ꝛ aduerte q̄ nō decipiat te tex.iſte.nā per
mittēdo erogationem ī egritudine nō vr̄ ꝓhibē
erogationē tpe ſanitatis.nam tunc nō erat dubi
um.q꞉ bona eccl'ie ſbiacēt elemoſynis.xvi.q.i.in
c.fi.ſȝ tpe egritudis dubitabat̄ ne egrotatō fie-
ret ī fraudē.ar.in.c.ij.de renuncia.li.vi.qd̄ nota.

Quia nos

De bonis ꝑꝑ-
is vel acq̄ſitis
ītuitu ꝑſone clerici teſtari pn̄t de acq̄ſi
tis ītuitu eccl'ie nō.in p^a ponit deciſa qd̄.in 2^a di-
ſtinguens rn̄ſio.ibi ↄſultatōi. ¶ Nō p̄ q̄ clerici
retinent iura ſanguinis.vnde ſuccedūt parētib⁹
ꝛ aliis agnatis quēadmodū laici.ideȝ dic in reli
gioſis.vt in.l.deo nobis.C.de epiſ.ꝛ cle.ꝛ.xviij.
q.i.c.vna.hec eſt tamen differentia inter clericoſ
ſeculares ꝛ religioſos.quia clerici ſeculares acq̄
runt ſibi vt hic religioſi vero monaſterio.vt ī di
ctis iuribus. ¶ Nota ibi de artificio q̄ licite cle
ricus exercet aliqd̄ artificium etiaȝ ſi hȝ eccl'iaȝ.
intellige tñ de artificio conuenienti dignitati cle
rici nō ignomioſo.de q̄ vide qd̄ legit̄ ꝛ nō.ī.c.i.d̄
cele.miſ.Et ex hoc pōt īferri q̄ cleric⁹ doctor li-
cite pōt aſſumēdo lecturā inde lucrari.ꝛ ponde
ra tex.ibi nō habito reſpectu ad eccl'iaȝ.nā vide
tur illa regula q̄lificare oīa ꝓcedētia vt de acq̄ſitꝫ
de artificio cleric⁹ teſtet̄ niſi ītuitu eccl'ie illa ꝑue
niāt.fac̄ qd̄ dixi in.c.cū in officiis.ſ.eo. ¶ Nota
ibi libē diſponē.ar.op.q̄ teſtamētū clerici nō īfir
mat̄ ex ꝓteritōe filioꝝ vel parētum q̄ȝq̄ȝ debita
portio debet̄ eis ſm̄ q̄ iura diſponūt.hoc ipor-
tat iſtud vbū libē.ꝛ ꝓ h̄ q꞉ miles ſeculi hȝ iſtud
ꝓuilegiū vt ex ꝓteritōe ꝑſonaꝝ non rūpat̄ teſtm̄
fortius h̄ hr̄e dȝ miles dei.ad hoc glo.in.l.miles
ff.de re iudi.apte ſentit Bar.in auc̄.ſiq̄ mulier.C
de ſa.ſanc.eccle.licet ibi loquatur de ingrediēte
religionem.rō tñ ſua ↄcernit etiam clericoſ ſecu
lares.ꝛ ſic pōt ītelligi auc̄.p̄ſbyteros.C.de epiſ.
ꝛ cle.vide Fe.de ſen̄s.lv.ↄſilio ꝛ h̄ diligent̄ nō.
Nō optimū ar.q̄ clerici etiā ī ptāte parētū ↄſti-
tuti cū iſte tex.nō diſtinguat pn̄t licite diſponē ꝛ
teſtari de oībus aduēticiis.vn̄ vſufruct⁹ illorum
bonoꝝ n̄ acq̄rit̄ parētib⁹.ꝛ ſic illud peculiū qd̄ ē
caſtrēſe vel q̄ſi in filiiſfa.laicis pōt dici ī clericis
aduēticiū.vel meli⁹ id qd̄ reputat̄ aduēticiū lai-
cis ē caſtrēſe vel q̄ſi ī clericis.h̄ tenet Inno.h̄ ꝛ
ē caſus rotūd⁹ ī.d.auc̄.p̄ſbyteros.ꝛ loq̄t̄ ille tex
ī oīb⁹ clericis cuiuſcūq̄ȝ ordinis.ꝛ facit iſte tex.
loquens ḡnaliter de clericis.

Cum eſſes

Ualet teſta
mētū qd̄ ꝑ
ꝑochian⁹ fac̄ corā p̄ſbytero ꝑochiali ꝛ
duob⁹ teſtib⁹.nec valet ↄ̄ria ↄſuetudo.h.d.ihere
do vbis lr̄e.nā mltiplr̄ pōt ītelligi.vt.j.patebit.ꝑ
narrat ſcm̄.2°.ꝓuidet.ibi q꞉ vero. ¶ Nō primo
q̄ conſuetudo pōt ſuꝑ eodem concurrere cum
iure communi ſeu iure diuino. ¶ Nota q̄ con-
ſuetudo diſponens id quod ius corroborat illō
ius vt ſic videatur maioris auctoritatis .vn̄ pa-
pa hic ponderat q̄ illa ſpecialis cōſuetudo que
habuit illud quod ius ciuile erat contraria iuri
diuino ꝛ canonico ꝛ vl'i conſuetudini eccleſie .ꝛ
faciūt hec ad mām contentam in.c.i.de ↄſti.li.vi.
nūqd ſblata lege nō facta mentiōe de cōſuetudi
ne cōcurrente cum lege videatur ſblata ipſa con
ſuetudo. ¶ Nō 2°. q̄ ↄſuetudo ↄ̄ria iuri diuino
ꝛ humano nō valet.qd̄ ītellige.vt.j.dicā. ¶ Nō
3°. q̄ rōe peccati papa pōt tollē ſpālem loci ↄſue
tudinē.nam hac rōe tollit etiā legē ceſaream .vt
in.c.fi.d̄ p̄ſcrip.vide bonā gl.in regula poſſeſſor
de re.iur̄.li.vi. ¶ Nō ibi corā p̄ſbytero ſuo q̄
iure nr̄o nō ē neceſſe vt teſtes ſbſcribāt ſe ī teſtō
vel q̄ ſint rogati vel q̄ omnes ſint maſculi.nam
papa videtur in hoc ſe fundare ſuꝑ iure diuino
ꝛ ſtatuta ſanctoꝝ patꝝ ſm̄ q̄ nō repit̄ diuerſitas
in hoc inter maſculum ꝛ feminā vel q̄ teſts de-
bent eē rogati.licet ius ciuile alr̄ diſponat .vt ī.l.
q̄ teſtō.ff.eo.ꝛ hoc apertiſſime ꝑ iſtum tex.ſent.ꝛ
Bal.in.l.i.C.de ſa.ſanc.ec.in fi.qd̄ dcm̄ eſt bene
notādum.nam cauillādo pōt rn̄deri ad iſtū tex.
q̄ non intendit tollere ius ciuile.niſi reſpectu nu
meri teſtium.in aliis vero debet ius ciuile rema
nere illeſuȝ.ꝛ ſic vt audio qdā ↄſuluerūt.ꝛ facit
qd̄ nō.Jo.an.j.c.ꝓximo.in ↄ̄riū tñ facit.q꞉ papa
loq̄t̄ in diſpoſitōe ḡnaliter ꝛ nō vr̄ curaſſe de diſ
poſitione iuris ciuilis circa confectionē teſtamē
toꝝ.ꝛ de hoc aliquid.j.ꝛ in.c.ſequēti. ¶ Queo
pro intellectu.c.nunquid hodie valeat teſtamen
tum vbiq̄ȝ locoruȝ ſine preſentia ſeptē aut q̄nq̄ȝ
teſtium.quod eſt querere nunquid ius ciuile ſit
hodie ſublatum per iſtum textum. nam de iure
ciuili in teſtamento requiruntur ſeptem teſtes
niſi fiat in rure.nam tunc ſufficiunt quinq̄ȝ .vt.l.
hac conſultiſſima.ꝛ in.l.ſi vnus coniuncta.l.fi.C
eo.In codicillis vero quinq̄ȝ requiruntur .vt
l.fi.C.de codicillis cum ſimilibus.So. quatuor
ſunt in hoc opi.ex quibus quatuor eliciuntur

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

lecture ad iſtū tex. Prima lectura ē ꝙ ī relict̄ ad
pias cās ꝓcedit dūtaxat iſte tex. in alijs vō obti
net diſpoſitio iuris ciuilis ⁊ hāc opi. ſeqᷓ glo. h̄
⁊ gl. ij. q. iiij. §. i. Sꝫ certe hec nō ꝯgruit lr̄e quia
nō fūdat ſe ſup fauore ad pias cās. ſꝫ ꝙ lex de-
uiat a iure diuino ⁊ ſanctoꝝ patrum ſtatutis ⁊ a
gn̄ali ꝯſuetudine eccl'ie q̄ quidā rō militat in oī
diſpōne. Itē falſū dicit glo. ꝙ iſtud. c. ⁊ ſequēs
loquāt̄ d̄ eodē facto ⁊ eodē loco. nā vt hic patet
in ſupſcriptōe iſtō loquit̄ ī dioceſi hoſti. ⁊ ſequēſ
c. in ciuitate belletrēſi. Itē in hoc. c. fit mētio de
p̄ſb̄ro parrochiali. In ſequēti vō qō loquit̄ ī re-
lictis ad pias cās nullā facit mentionē de p̄ſb̄ro
ꝓchiali. ſꝫ ſolū reqrūt̄ duo teſtes. Scōa lectu-
ra ē vt hodie ꝑ iſtū tex. ſit derogatū iuri ciuili eti
q̄ ad forū ſeculare. ⁊ hāc opi. tenuit Alan⁹ Vin-
cēti⁹ Goſ. ⁊ Hoſti. ⁊ do. An. ⁊ vide glo. ij. q. iiij. §
i. ⁊ hāc lec. quā tenui in repetitiōe hui⁹. c. latius
reſumā. j. Tertia lectura ꝙ in terris de tēporali
iuriſdictione eccl'ie ſeruandū ē iſtud. c. ſꝫ in t̄ris
imperij ſeruab. t̄ lex ciuilis. ⁊ hāc lecturā tacite
ſentit Io. an. dicēs ꝙ in relictis ad pias cās ſuffi
ciunt duo teſtes in omni foro ꝑ. c. ſequēs. in alijs
vō lex ciuilis ſeruabit̄ in terris impij. ī terris vō
eccl'ie ⁊ in foro canōico ſeruabit̄ hoc. c. ⁊ ita dicit
de conſuetudine obſeruari. ſed hec lec. nimis re
ſtringit iſtū tex. nā rō hui⁹. c. ꝯcernit etiā foꝝ ci-
uile. cum ius ciuile non poſſit ſtatuere cōtra ius
diuinū. vñ nō dr̄ qs ꝯdere legē ſed errare. xxv.
q. i. ſūt quidā. cū eni papa hic declaret irrōnabili
tatē. illi⁹. l. ⁊ ꝯſuetudinis manifeſte patꝫ ꝙ illa lex
tāq̄ꝫ irrōnabilis non dꝫ ſeruari eti ī foro ciuili. q̄
lex dꝫ eē rōnabilis. al's nō meret̄ nomē legis. iiij
di. erit aūt lex. nō. Bar. in. l. oēs populi. ff. de iuſti
⁊ iure. Quarta lectura vt hoc. c. ſeruet̄ ī foro ca
nonico. l. cōſria in ciuili. ⁊ tacite hāc lecturā ſētit
Inno. j. c. ꝓx. in quadā additiōe. ſed hec lec. tol
lit̄ vt p̄cedēs. ⁊ ꝑ hec declarat̄ hec glo. q̄ poſuit
oēs p̄dictaſ lecturaſ. Sꝫ reſtat nūc examinare q̄
iſtaꝝ ſit verioꝛ. mihi ſꝑ placuit ſcōus intellectus
qui aptiſſime vr̄ ꝓbari ꝑ iſtū tex. ⁊ ꝓbat̄ rōe. nā
humana lex cōn̄ diuinū ē ipō iurē nulla. vt in. d.
c. ſūt quidā. rō q̄ inferioꝛ nō potuit tollē legem
ſupioris in cle. ne romani. de elec. nec dr̄ lex ciuil'
in hoc adiuuare ſeu diſtinguere ius diuinū. ſed
potius ꝯfundere ⁊ ex numero teſtiū ius alienū
tollere. nā cum ius diuinū ſolū requirat duos te
ſtes in omni re. vt voluit Io. ⁊ Vin. in. c. lꝫ vni-
uerſis. ſ. de teſtib⁹. vr̄ valde abſurdū ꝙ ius ciui
le reqrat ſeptē teſtes in teſtamēto. naꝫ ſanguinē
elicit q̄ nimis emungit. iiij. di. deniq̄ꝫ. ⁊ in. c. niſi d̄
renūcia. Itē hec lex ciuilis ē ꝯ̄ ſanctoꝝ patrum
ſtatuta. vt in tex. q̄ etiā papa nō pōt tollē. vt in. c.
ſi ea deſtruerē. xxv. q. ij. ⁊ i. c. cōn̄. ⁊ in. c. q̄ ad per
petuā. ca. ca. ⁊. q. i. Itē ē cōn̄ gn̄alē ꝯſuetudinem
eccl'ie q̄ obligat ſicut ⁊ p̄ceptū. xi. di. in hiſ de pe.
di. v. in ſūma. vñ cū papa hꝫ defendē ius diuinū
vſq̄ꝫ ad animā ⁊ ſanguinē. i. vſq̄ꝫ ad oēs conatuſ
d. c. ſūt quidā. potuit ⁊ debuit ius ciuile iuri diui
no ꝯ̄riū tollē maxīe. q̄ ex defectu tātoꝝ teſtium
qn̄q̄ꝫ occupat̄ ſubſtantia alioꝝ ꝯ̄ dn̄i volūtatem.
Sed quero nūqd ſufficiūt duo teſtes de iure ca
nonico. doc. cōit̄ ſentiūt ꝙ in relictis ad nō pias
cās reqrit̄ p̄ñtia ſacerdotis cum duob⁹ teſtibus
vñ dicit ipē in ti. de iſtru. edic. §. ꝯpēdioſa. v̄. Itē
ꝙ ꝑ ius canonicū. ꝙ ſi interuenit ali' p̄ſb̄r ſeu alius
teſtis loco p̄ſb̄ri ⁊ tūc eēnt tres nō valeret teſta-
mētū. q̄ tex. iſte loquit̄ de ꝓprio ſacerdote. de q̄
nō ē tāta p̄ſūptio falſitat̄ ſicut cōn̄ extneū. dicit tn̄
ꝙ ſi loco p̄ſb̄ri interuenirēt duo teſteſ valeret teſta
mētū. q̄ duo teſtes ſunt maioris auctoritatis q̄ꝫ
p̄ſb̄r ſolus. vt patꝫ in. c. lꝫ ex quadā. ⁊ ī. c. a nobis
de teſti. Sed do. An. deuians ab hoc gn̄ali dc̄o
dicit ſe putare p̄ſb̄ri p̄ñtiā nō foꝛe neceſſariā ad
validitatē teſtamēti ⁊ ꝙ ſufficiūt duo teſtes in re
lict̄ ad n̄ pias cāſ. mouet̄ ꝑ rōnē hui⁹ tex. nec ob.
tex. in eo ꝙ facit mētionē de p̄ſb̄ro. q̄ narrat ac-
cidētia facti ſm eū. rō enim q̄ mouet̄ papa ꝑ ius
diuinū tm̄ ꝯcludit de duob⁹ teſtib⁹. Sed certe h̄
opi. mihi nūq̄ꝫ placuit. nā vr̄ extoꝛquere iſtū tex
nec ob. rō lr̄e. q̄ illa rō venit ad exaggerādum ⁊
ꝯ̄uādū diſpōnes iur̄. ciuil̄. n̄ aūt ad r̄ddēdū rōeꝫ
ſtatuti poſtea editi. papa. n. ꝑ r̄probauit illū rigo
rē iur̄. ciuil̄. q̄ſi dicat ꝙ cū ius diuinū r̄qrat duoſ
teſtes ſeu ſit ꝯtētū duob⁹ teſtib⁹ nimis vr̄ acerbū
ꝙ ius ciuile reqrat ſeptē. ſꝫ volēs papa ꝯſulē fal
ſitati rōe cui⁹ fuit motū ius ciuile ſtatuit vt vltra
duos teſtes interueniat p̄ſb̄r ꝓchialis. nā ſm opi.
do. An. ſeqret̄ ꝙ nūq̄ꝫ eēnt reqrēdi p̄les duob⁹
teſtib⁹ qō ē ꝯ̄. c. lꝫ vniuerſ. ꝑ alle. vbi dic̄ ꝙ q̄dā ſūt
cāe q̄ p̄les q̄ꝫ duos exigūt teſtes ⁊ ſic ex cā pōt
ius humanū adiuuādo ⁊ diſtiguēdo ius diuinū
exigē vltra duos teſteſ in q̄buſdā caſib⁹. non tn̄
dꝫ reqrere magnū ⁊ diffuſū numerū ſicut exige
bat iuſ ciuile. ⁊ ꝑ h̄ tollit̄ ꝯ̄riū qō potuiſſꝫ forma
ri ꝯ̄ p̄cedentē lec. nā ſi papa deuiat a iure diuino
addēdo p̄ñtiā p̄ſb̄ri ⁊ nō dr̄ tollē ſꝫ adiuuare et
diſtinguē ius diuinū qō pōt. vt in. c. etſi q̄ōnes. ī
fi. de ſimo. nō. Inno. in. c. q̄ in eccl'iarū. de ꝯſti. et
legiſte. in. l. fi. C. ſi ꝯ̄ iuſ vel vtilitatē publicā. ergo
eodē mō debuit poſſe Impatoꝛ. Sed r̄ñdet̄ vt
p̄dixi ꝙ Impatoꝛ intātū deuiādo non videbat̄
diſtinguere. ſꝫ potius ꝯfundere. ſed papa ꝓceſſit
magis mite. ſic̄ videm⁹ in p̄ſcriptiōe. nam ꝓpter
bonā cām ius ciuile adinuenerit p̄ſcriptionē eti
cū mala fide. ſꝫ ius canōicū approbauit cū bōa fi
de p̄ſcptōeꝫ q̄ n̄ erat apte ꝯ̄ ius diui^m ſꝫ diſtigue
bat. reprobauit aūt p̄ſcriptionē cū mala fide. q̄a
erat cōtra ius diuinum. ſic fecit hic papa appro-
bauit motiuū iur̄. ciuil̄. ꝓuidēdo falſitati ꝑ p̄ñtiā
p̄ſb̄ri. ſed reprobauit inq̄ꝫtū exigebat nimiaꝫ te
ſtium multitudinē. Itē cū iſtō ius deuiet a iure
ciuili debem⁹ reſtringē ⁊ obſuare in t̄minis in q
bus loqt̄. ⁊ ſic nō dꝫ obmitti p̄ñtia p̄ſb̄ri vel ſuo
loco duoꝝ teſtiū p̄ñtia. nec ꝓcedit rō. do. An. dū
dicit ꝙ h̄ narrāt̄ accidētia facti. nā h̄ vr̄ falſū. nā
ī narratōe nihil dr̄ de p̄ſb̄ro. ſꝫ ſolū in ſtatuto ſeu
ꝓuiſione poſtea edita. Et ex oīb⁹ ꝯcludo ꝙ ī re
lictis ad pias cās valꝫ q̄libꝫ vltīa volūtas ī p̄ñtia
duoꝝ teſtium eti ſine p̄ſb̄ro ⁊ iſte eſt ꝓpri⁹ caſuſ

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

c.ſequēti. In aliis vō relictis reqrit̄ p̄ſbyter vel
duo loco ſui cū aliis duob⁹ teſtibus.placet mihi
p̄cedens opi.vt neceſſario nō requirat̄ q̄ iſti te
ſtes ſint rogati vel oēs maſculi.q2 papa ſolū ni-
titur diſpoſitōi iuris diuini ⁊ ſcōꝝ patꝝ.⁊ h̄ ſuf
ficiunt ꝑ tāſcurſu lectionis. ¶ In gl.fi.in fi.nō
glo.⁊ de hoc vide bonā glo.in.c.vnico.de ſagitt.
vbi dixi.⁊ in.c.ſalonitate.allegato in glo.

Relatum

Valet vltia volū
tas ad pias cās
corā duob⁹ teſtibus.⁊ eſt ſingularis ca
ſus.ꝑ poſt ſcm̄ rep̄hēſibile qō.2ᵒ. corrigi mādat
ibi mādamus ⁊ mādatū.3ᵒ.ꝑbat.ibi qm̄. ¶ Nō
ex tex.iuncta ſbſcriptōe q̄ relictū factum eccl'ie
pōt peti corā iudice ſeculari.⁊ q̄ iudex ſecularis
d3 talē caſu3 determinare ſm̄ canones ⁊ non ſm̄
leges.⁊ licet tex.iſte loquat̄ in terris eccl'ie.tam̄
idē dicēdū in terris imperij.ꝑ ea que nō.in.c.ec-
cleſia.de ꝯſti.⁊ in.c.qō cleric].de foro cōpe.⁊ ibi
plene de mā. ¶ Nō ibi aliq̄ cā talis q̄ i relictis
ad pias cās n̄ eſt ſuāda ſolēnitas iur].ciuilis .an
aūt h̄ ſit veꝝ idiſticte Bar.i.l.i.C.de ſa.ſanc.ecc.
dicit q̄ ſic.⁊ dicit h̄ ꝓcedē de iure ciuili ꝑ illū tex.
q̄ dat liberā facultatē relinquendi eccl'is.⁊ ſic.
pia volūtas eſt libera a ſolēnitatib⁹ iuris ciuilis
ſ3 certe iſte tex.vr̄ ꝯ opi.Bar.nā p̄ſupponit q̄ ð
iure ciuili reqrebāt̄ quqꝫ vel ſeptē teſtes.hinc ē
q̄ papa mādat talē cām tractari ſm̄ decretorum
ſtatuta ⁊ n̄ ſᵐ leges.q̄ leges reqrūt ſeptē vl' qnqꝫ
teſtes aut aliā ſolēnitatē ſic in relictis ad nō pias
cās.⁊ ꝯ Bar.tenuit ibi Bal.fatet̄ tn̄ Bal.q̄ de
iure canonico dcm̄ ē veꝝ ꝑ iſtū tex.vn̄ cōcludit n̄
reqri in iſtis relictis ad pias cās q̄ teſtes ſint ro
gati vel q̄ oēs ſint maſculi nec alia ſolēnitas iur].
ciuilis qō bn̄ nō.nā doc.nr̄i vident̄ multū ſtricte
intelligē iſtū tex.dicētes iſtū tex.ſolū ꝓuidē reſ-
pectu numeri teſtiū nō reſpectu alteri⁹ ſolēnita
tis reqſite a iure ciuili.vn̄ dr̄ q̄ Frā.de arecio.cō
ſuluit teſtes debē eē rogatos.q2 n̄ debem⁹ rece
dere a iure ciuili niſi q̄ten⁹ repit̄ ꝯriū cautū de iu
re canonico. Sz ego qdē ſequēdo pᵃᵐ opi.ꝯclu
do q̄ iſte tex.ſatꝫ ꝑbat p̄mū dcm̄.nā l3 ꝓpō fuerit
fcā ð numero teſtiū tn̄ papa tradidit poſtea gn̄a
lē doctrinā vt hec cā n̄ tractet̄ ſm̄ leges.ſed ſm̄
decretorū ſtatuta.⁊ ita hodie cōit̄ ſuat̄.⁊ hoc ꝓ
cedit vt dixi de iure canonico ⁊ n̄ de iure ciuili.
Nā ius ciuile ſolū voluit ꝓuidē vt xp̄ian⁹ hēat
liberā facultatē donādi eccl'ie.q2 tūc tp̄e ꝯſtātini
xp̄iani n̄ audebāt ſe pubblice ꝯgregare nec ec-
cleſiis relīqre.vn̄ ſatꝫ ē q̄ illud p̄uilegiū cōſtātini
opet̄ p̄mū n̄ aūt voluit tollē ſolēnitatē iur].ciuil'.
ſ3 de iure canonico ē bn̄ h̄ ſuādū i oī foro.ſ3 q̄ro
qd i donatōe fcā eccl'iis nūqd reqrat̄ inſinuatio
vltra qngētos aureos.i.vt fiat corā iudice ⁊ ſcri
bat̄ i actis publicis.ſm̄ q̄ vr̄ reqrere ius ciuile.
vt in.l.ſancim⁹.C.de dona.doc.apte nō tāgūt ⁊
Bar.i.d.l.ſancim⁹.⁊ i.l.pſt.eo.ti.vbi tractat̄ mā
nihil dic.ſ3 vr̄ poti⁹ tāſire cū gl.vt reqrat̄ iſinua
tio.Sz reppi q̄ i eꝯᵗneo loco pōit opi.ſuā dicēdo
q̄ i donatōe fcā ad piā cām nō reqrit̄ inſinuatio
⁊ hoc poſuit.vt i.l.illud.C.de ſa.ſanc.ecc.motus
ꝑ.l.pe.ꝑ ea ll'e.quaſi velit dicē q̄ ſic in redēptiōe
captiuoꝝ ē ſbłata ſolēnitas inſinuationis ꝑ illum
tex.ita ⁊ eadē rōne dicēdū in qualibet pia cā qō
ſatis mihi placet.ſed ceſſante.l.ego idē ꝯcluderē
ꝑ iſtū tex.⁊ ſic ſepe de facto fui interrogat⁹ ⁊ rn̄
di q̄ eadē ē rō i donatōe int̄ viuos q̄ eſt i vltima
volūtate.vn̄ queadmodū papa fuit hic motus ꝑ
illā auctoritatē in ore duoꝝ ⁊c. Ita dicendū i do
natione int̄ viuos.nam cōcurrit fauor religionis
⁊ rō.c.⁊ vbi eadē eſt rō debet eſſe eadē iur].diſ-
poſitio maxime in cōcernētibus animā .vt in .c.
cū dilecta.de ꝯfir.vti.vel inuti.⁊ hoc ſemper nō.
Et ex his infero ad aliam qōnem quotidianam
⁊ nōbilem.ſtatuto in multis locis cauet̄ vt femi
na non poſſit teſtari vel ſe obligare ſine p̄ſētia
duoꝝ agnatoꝝ.querit̄ nunquid poſſit teſtari vl'
bona ſua eccleſie donare.ſeu ad piam cām ſine
hac ſolēnitate ⁊ videt̄ q̄ ſic ꝑ iſtū tex.q2 h⁹mōi
relicta vel donata ꝓ aīa nō debent determinari
ſᵐ leges ciuiles.ſ3 ſᵐ canones.ſ3 ſtatutū ē ꝓs iu
ris ciuil'.l.oēs ꝑpli.ff.de inſti.⁊ iur̄. Item n̄ valet
ſtatutū laicoꝝ īpediēs quodāmō liberā facul-
tatē donādi ꝓ aīa.vt nō.i.l.i.C.de ſa.ſanc.ec. fac̄
qō nō. Io.an.i.c.fi.de imu.ec.li.vi. vbi dic̄ q̄ nō
obſtāte ſtatuto quo cauetur vt bona mobilia nō
poſſint alienari in forenſes vel non ſubiectos iu
riſdictioni ſtatuētium poterit quis donare talia
bona eccl'ie.q2 ſtatutū inferioꝝ nō pōt tollere p̄
uilegiū indultū eccl'iis ꝑ p̄ncipalē.hanc opi.repe
rio aptiſſime fauere Bal.in.l.gn̄ali.C.de ſa.ſan.
ec. Et idē Bal.in auc̄.caſſa.ponit aliam notabilē
qōnē ſtatuto cauet̄ q̄ niſi teſtamentum inſinuet̄
infra ſex menſes per heredem ſit ipſo iure nullū
clericus fuit inſtitutus heres ⁊ non inſinuari fe
cit teſtamentum.queritur nūquid teſtamentu3
ſit nullū ⁊ cōcludit q̄ non.mouet̄ quia ſtatutum
nō aſtringit clericū.fortius hoc dicendū quādo
eccleſia eſſet inſtituta. Et per predicta poſſūt de
cidi infinite queſtiones ⁊ maxime illa q̄tidiana
nunqd legata ad pias cauſas non adita heredi-
tate debeantur ⁊ maxime ſi heres repudiat vel
renunciat hereditati ⁊ dicendum q̄ ſic.quia hec
legata nō ſbiacent ſolēnitati iuris ciuilis vt dixi.
ſed q̄ legata non debeantur hereditate non adi
ta ex teſtamento eſt ſolēnitas iuris ciuilis.⁊ idē
dic in multis ſimilibus. ¶ Vltimo aduerte.q̄
licet tex.iſte loquitur de relictis factis eccleſie.
idem tamen eſt obſeruandum ſm̄ Inno.in om-
nibus relictis ad pias cauſas.⁊ dicuntur relicta
ad pias cās oīa q̄ relinquūtur ꝓ aīa. ⁊ ſentit gl.
nō.⁊ clarius ibi Bar.in.l.ſiquis ticio.ff.de lega.
ij.facit.c.requiſiſti.j.eo.⁊ ex dictis Inno.collige
q̄ relicta ad pias cauſas gaudent eodem p̄ui-
legio cum relicto facto eccleſie.ratio poteſt eſſe
idētitas diſpoſitōis ſeu rationis.nam eccl'ia p̄i
uilegiatur ꝓpter animā ⁊ ꝯtēplatōe dei .fac̄ qō
nō. Io.an.in.c.i.de inte.reſti.li.vi.vbi ſingularit̄
voluit q̄ ſicut eccleſie poſſunt petere reſtitu-
tionem in integrum . ita ⁊ alia pia loca.

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

¶ In gl. ij. ibi ad eccl'iaſticū iudicē. nō. gl. ſingularit̄ ex qua collige ꝙ in relictis ad pias cās pōt etiā heres adire iudicē eccl'iaſticū. ſiue heres ſit ſecularis ſiue eccl'iaſticꝰ colligit̄ ex tex. q2 papa hāc cāz qualificat ⁊ decernit eā tractādā nō ſm̄ leges. ſed ſm̄ decretoꝝ ſtatuta ꝗ ē eccl'iaſtica q̄a papa al'r nō potuiſſz ſe īpedire tollēdo diſpoſitionem legalem. dic tamē ꝙ ē mixti fori. nam eſt in optione actoris quem iudicē velit adire ſecularem. ſ. an eccl'iaſticū. ⁊ de ſeculari ꝓbat̄ hic. nam coram eo hec cā tractabatur.

Relatum eſt

De ꝑ priis

pōt teſtari clericꝰ in acq̄ſitis ꝑ eccl'iam. etiā ſi ſint mobilia ſuccedit eccl'ia. i. cōis ꝯgregatꝰ vl' ſucceſſoꝛ pōt tn̄ aliq̄ ſuitoꝛibꝰ vl' paupibꝰ elargiri. Si aūt deſūctꝰ hēat plures eccl'ias ſeu bn̄ficia fiet eque diuiſio int̄ illa. ⁊ quinq3 ſūt ptes. 2ᵃ ibi in noīe. 3ᵗⁱᵃ ibi l3. quarta ibi ceteꝝ. q̄nta ibi q2 vō. ⁊ venit hoc. c. ad declarationē. c. cū in officiis. ē. eo. ¶ Nō ꝓ ex iſto tex. iūcto. c. cū in officiiſ. ē. eo. ꝙ appellatiōe bonoꝝ nō ſolū veniūt bōa mobilia. ſ3 etiā imobilia. ⁊ oīa alia cuiuſcūq3 qualitatis ſint vn̄ ꝯp̄hēdūt̄ actiōes ſeu noīa debitoꝝ3 nam bona dicūt̄. q2 beant hoc ē beatos faciūt in hoc ſeculo. vel q2 ꝓſunt. ⁊ hec hn̄t in. l. bonoꝝ appellaᵒ. ff. de verbo. ſig. vn̄ puto ꝙ ob cāz papa r̄ndet hic gn̄alius q̄3 fuit q̄ſitum. nam q̄rebat̄ an appellatiōe bonoꝝ venirēt tm̄ imobilia an etiaz mobilia. ⁊ papa r̄ndet ꝙ veniūt bōa q̄lib3. quaſi dicat non ſolū mobilia ⁊ imobilia ſ3 etiā alia puta iura incoꝛpoꝛalia q̄ ꝓpꝛie nō dicūt̄ mobilia vl' imobilia. ſed faciūt tertiā ſpēm. de q̄ plene dixi in. c. nulli. de re. ecc. nō alie. ¶ Nō ſcōo ibi poſt acq̄rētis obitū. ꝙ bona dicūt̄ acquiſita ꝑ eccl'iaz l3 rector eccl'ie acq̄ſiuerit. ex quo tn̄ ītuitu eccl'ie ſucceſſit acq̄ſitio. ⁊ ideo ſi clericus de redditibꝰ eccl'ie emat equū vel p̄diuum. hec pn̄t dici acq̄ſita ꝑ eccl'iam. vn̄ ſūt eccl'ie ⁊ non clerici. vide bonā glo. xij. q. i. c. res. ⁊ tex. in. c. fixū ea. cā. ⁊. q. v. ¶ Nō in v̄bo noīe ꝙ appellatiōe eccl'ie non venit ſꝑ coꝛpꝰ inaīatū ipius eccl'ie. ſed q̄nq3 capitulu3 eccleſie q̄nq3 ſucceſſoꝛ. ⁊ de variis ſignificationibus vide bonā gl. in. c. q̄relā. ꝫ. ne p̄la. vices ſuaſ ¶ Nō ⁊ tene menti ſꝑ q2 non ē alibi ꝙ acq̄ſita ꝑ canonicū intuitu eccleſie ſeu p̄bēde non cedūt ſucceſſoꝛi in p̄benda ſed capitulo ipius eccleſie. vbi aūt bn̄ficiatꝰ nō ē de ꝯgregatiōe. ſ3 h3 bn̄ficiᵐ oīno ſepatū. puta q2 ē rectoꝛ eccleſie p̄rochialis vel p̄poſitꝰ vel archidiaconꝰ nō bn̄ficiatꝰ a capitulo tūc bona acq̄ſita intuitu bn̄ficij cedūt ſucceſſori nō capitulo. rōnē diuerſitatiſ nēo pōit qō viderim. ſ3 ego puto hāc diuerſitaṫ rōnē eē. canōico dat̄ p̄benda ex bonis cōibꝰ capituli p̄ncipalit̄ vt inde ſumat neceſſaria. nō aūt dat̄ vt ſit adminiſtratoꝛ eccleſie. iō ſi aliqua remanēt vltra p̄bēdā debēt cedē capitulo cuiꝰ bona ſūt p̄bendarū. naz ſatis ē ꝙ ſucceſſoꝛ habeat coꝛpꝰ p̄bēde. q2 vt dixi datur ſibi vt inde viuat ⁊ capitulu3 admiſtrabit bona acq̄ſita ſicut alia bona cōia. Sed in alio bn̄ficiato ꝑ ſe extra ꝯgregationē dat̄ bn̄ficiū tāq̄ā adminiſtratoꝛi ipius eccl'ie. vn̄ queādmodū hēt adminiſtrare omnia bona eccleſie. ita ⁊ hec q̄ſita intuitu eccleſie. ¶ Nō ibi canonicā diſtributionē ⁊ curā ⁊c. q̄d debeat facere capitulū de bōis relictis ꝑ canonicū defūctū. nā d3 canonicꝰ diſtribuere vel ſi vult retinere in bonis cōibꝰ d3 hr̄e curā ſicut de aliis bonis. ex hoc vidēt̄ īferre doc ꝙ iſta bona nō debēt diuidi int̄ canonicos. ego dicerē ꝙ ſi vellēt diuidere ſm̄ ꝙ canones pmittūt poterūt. vt patet ex illis v̄bis canonicā diſtributōnē. ¶ Nō ibi cū dei timoꝛe diſpēſēt ꝙ bōa acq̄ſita ꝑ p̄deceſſoꝛe3 nō cedūt lucro ſucceſſoꝛis vt inde poſſit ad libitū adminiſtrationē hr̄e. ſed cū dei timoꝛe d3 diſpenſare ſicut diſpēſat alia bona eccleſie. ¶ Nō in v̄bo l3. ꝙ clericus etiam in egritudīe de qua poſtmodū deceſſit pōt aliqua mobilia eccleſie ꝯferre religioſis locis ⁊ pauperibꝰ. Itē his qui ſibi ſeruiūt ſeu ꝯſanguinei ſiue ex̄nei ſm̄ ſeruitij meritum. Ex quibuſ verbis infert̄ ꝙ in paupibus ⁊ locis religioſis ſufficit ad erogationē faciēdā ſola charitas. ſ3 in aliis q̄ nō ſūt paupes vel nō ſūt loca religioſa req̄rit̄ ꝙ p̄ceſſerit aliq̄ō ſuitiū. Ex quo ſcōo infero ꝙ ꝯſanguineo diuiti q̄ nō ſeruiuit eccleſie vel p̄lato. nō pōt p̄latus aliquid ꝯferre ēt de mobilibꝰ eccleſie ⁊ pōdera v̄bū ibi aliq̄ qō denotat quādā moderationē. nō eni d3 oīa mobilia eccleſie diſpēſare in egritudine. Itē nō ex hoc ⁊ ex tex. ꝙ ſeruitiū īpēſū p̄lato videt̄ īpēſū eccleſie. adeo ꝙ de boniſ eccleſie pōt fieri remūeratio. facit. c. ꝑ tuas. ⁊ qō ibi dixi de do. ¶ Nō in v̄bo ceterū tex. aptū. ꝙ hn̄s bn̄ficiū licite exercet aliq̄ō artificiu3 vel doctrinā in docēdo alios. ⁊ lucrū inde ꝓueniēs cedit ſibi ⁊ nō eccleſie. Et ex hoc ⁊ ex tex. colligit̄ ꝙ clericꝰ pōt eē artifex ⁊ licite ſumē officiū docēdi alios. ⁊ intellige de artificio ꝯgruēti clericatꝰ oꝛdini. vide bonā glo. in. c. canonū. xiiij. q. iiij. q̄ dic̄ ꝙ emat coꝛiū ⁊ faciat ſotulares. ¶ Nō i v̄bo q2 vō. ꝙ ſi clericꝰ q̄ aliqua q̄ſiuit hēat plura bn̄ficia debēt illa bona ꝑ extimationē ꝯgruā diuidi iter illa. ⁊ pōt intelligi iſte v̄. multiplicit̄. p̄ in bonis ꝓpriis clericoꝝ q̄ deceſſerūt ſine teſtō ⁊ ꝯſanguineis. nā tc̄ bōa veniūt ad eccleſiā vel ad eccleſiaſ ſi plures habuit. xij. q. v. c. ſi. Sed iſte ītellectus l3 ſit verꝰ in ſe nō tamē placet quo ad iſtū tex. nā venit aduerſatiue ad p̄cedētia ⁊ declaratiue ad c. cum in officiis. ē. eo. ſed illō. c. cu3 in officiis ⁊ etiā p̄cedētia h̄ in tex. vt patet in v̄bo ceterū loquunt̄. ſiue clericus deceſſerit teſtatꝰ ſiue inteſtatus. ⁊ ſic inferēdū ꝙ iſte v̄. ꝓcedit ēt in clericis decedētibꝰ teſtaṫ. Hoſti. vr̄ intelligē ꝙ ꝓcedit in bonis eccleſie. ſ3 loq̄t̄ i bn̄tibꝰ admiſtratiōe3 vel q̄n ōceſſerūt ſin̄ teſtamēto. ⁊ ſic vr̄ ēt tn̄ſire Jo. an. ⁊ h̄ faciūt. vt ſbſtētēt opionē poſitā ꝑ gl. i. c. p̄ ſētē ō of. oꝛ. li. vi. vbi dr̄ ꝙ ſi clēicꝰ n̄ h3 admiſtrationē puta q2 ē canōicꝰ licite teſtat̄ ō fructibꝰ q̄ſitis rōe p̄bēde. ſecꝰ ſi h3 admiſtratōe3. v. c. cum in officiis. ⁊ ſic ēt reſtrīgūt illū tex. ſ3 certe reſtrictō n̄ ē bōa. q2 ſi iſte tex. bn̄ pōdēt̄ apte ꝯfundit opi.

ſllius glo.ꝑ fač iſte tex.in p̃n.in eo ꝙ venit decla
ratiue.ad.c.cū in officijs.ꝛ ꝙ illud.c.habeat.lo
cū etiam in bñficiatꝭ in cõgregatione.vt patet hic
in v̄.noie.ꝛ illud.c. loquiꝛ ſiue decedat teſtatus
ip̄e clericus ſiue iteſtatus.ꝙ bona q̄ſita ſeu reddi
tus recepti ex p̄bēda ſi ſupſūt cedūt ꝯgregatiõi
nõ obſtāte teſtõ canonici cū bona p̄bēde ſunt ec
cleſie.vt dixi ꝛ ꝓbaꝛ.xij.q.i.in.§.fi.cū.c.ſe. 2º. fač
iſte tex.in.v̄.licet.nā loquēs de oibus clericis vt
pꝫ ex v̄bo p̄cedenti diċ ꝙ paupibus ſeu kuitori
bus pōt aliq̄ donare.ꝙ non pōt de his teſtari. 3º.
facit.v̄.ceteꝝ q pmittit diſpenſationem in acqui
ſitis intuitu pſone.ſecus ergo in acquiſitꝭ intuitu
p̄bende. Ultimo hāc ſniam aptiſſime approbat
tex.in.v̄.qꝛ vero.ꝑalle.qui loquiꝛ de clericis ha
bentibus bñficia in eccliſis.ꝛ vult ꝙ bona illa diui
dantur inter illas ecclias ſm congruam eſtima
tionem.vtputa aliquis erat canonicꝰ bononieñ ꝛ
pmeñ.ꝛ ex canonicatu bononieñ habuit cētum
ꝛ ex pmeñ ducētos.bononia hꝫ vnā partē bono
rū ꝛ parma hꝫ duas ptes.qꝛ indubio p̄ſumūtur
q̄ſita ex facultatibus huiuſmodi beneficioꝝ.ꝛ
diċ ꝙ loqꝛ iſte.v̄.qñ clericus decedit ab iteſtato
vt voluit Hoſti.ꝛ Jo.an.ꝛ ē apte ꝯ iſtū tex.vt.ſ
dixi. Itē nulla rõ pōt pſuadē hāc diuerſitatē inꝛ
canonicū ꝛ aliū habētē adminiſtrationē puta cu
ratum.nā cū curatus habeat maiores labores
q̄ꝫ canonicus.ꝙ dꝫ magis priuilegiari in bonis
ecclie arguēdo hic.ibi iuxꝭ kuitij meritum ꝛc. Itē
bona prebēdaꝝ ſunt ecclie q̄ꝫq̄ꝫ ſunt diuiſa per
p̄bendas.vnde per hāc diuiſionem nõ pdūt bo
na nām ſuam.qꝛ bona ecclie cedūt pijs vſibus ñ
aūt vt canonicus poſſit teſtari ad libitum.ꝛ pro
hoc vide tex.aptum in.d.§.fi.cū.c.ſe.dico latius
in repetitõe.c.cū eēs.ſ.eo.ꝛ vide omnino i.c.no
uum genꝰ.de deci. ¶ In gl.in v̄bo tm̄ vnus.ibi
dicas ꝙ non.ꝛ vide hodie tex. claꝝ in.c.ſepe.de
elec.li.vi.ꝛ cle.ſtatutū.eo.ti.vbi reuocātur ꝑuile
gia ꝛ ꝯſuetudines ꝛ ſtatuta in ꝯtrium. Et in fi.gl.
intelligo glo.nõ ſolū qñ ſunt bona cõia indiuiſa
inꝛ archidiaconū ꝛ capitulū.ſed etiā qñ ſūt diui
ſa.ſꝫ oia bona eccleſie ſunt capituli.puta quia ca
pitulū de bonis communibus aſſignauit cuiqꝫ
etiam archidiacono certam prebendam.nā etiā
tunc puto ꝙ bona acquiſita per archidiaconuꝫ
cedant capitulo ſicut dicimus in canonicis.nam
iſte tex. loquitur quando prebende eſſent diui
ſe.patet quia ſi non eſſent diuiſe non eſſet dare
ſucceſſorē in p̄bēda.vt in.c.dilecto.de p̄ben.ꝛ tm̄
iſte tex.p̄ſupponit ꝙ canonicꝰ hēat ſucceſſorem
nā licet bona ſint diuiſa p prebēdas nihilominꝰ
ſunt capl'i ſm doc.qd̄ nõ. Si aūt bona archidia
conatus eēnt ſepata a bonis capl'i.puta quia fue
rūt archidiaconatui donata vel dignitas dotata
aliūde ꝛ tūc venit in ſucceſſorē.qd̄ etiaꝫ vult hic
Inno.dicens ꝙ hoc caū ep̄s hēbit cuſtodiā bo
noꝝ archidiaconatus vacantis. Ex q̄ tacite ſen
tit ꝙ niſi archidiaconus eſſet bñficiatus in capi
tulo capl'm hēbit cuſtodiam bonoꝝ vacātiū ſic
alioꝝ bonoꝝ capl'i qd̄ nõ. Ex q̄ infero vnū nõbile

dcm̄.ꝙ cuſtodiam bonoꝝ p̄bēde vacātis hꝫ ca
pitulū ꝛ nõ ep̄s.ꝓbo p p̄dictā rõeꝫ.qꝛ oia ſunt
bona capl'i lꝫ diuiſa p p̄bendas.ꝛ ita indubio p̄
ſumēdū eſt.ar.in.d.§.fi. In.glo.fi.ibi a q̄ plꝰ pci
pit intellige ſm doc.idubio qñ nõ ꝯſtat intuitu
cuius bñficij illa bona queſiuit.nam ſi conſtaret
queqꝫ eccleſia habebit bona queſita intuitu ſuo
ſed indubio quando non conſtat quomodo q̄ſi
uit habet locum iſte tex.vt ei plus detur a qua
maiores redditus percipiebat quia veriſimile ē
ꝙ de redditibus cuiuſlibet acquiſiuerit.idē pōt
dici quando habebat patrimoniuꝫ vt habeatur
rõ redditū p̄rimonij ꝛ p rata deꝛ portio hēdi
bus.vt vult nõbiliꝛ gl.xij.q.iiij.c.i. Sequens aūt
ꝯſideratio glo.nõ pcedēt vbi clericꝰ nõ tenebaꝛ
ad reſidentiam. Item qꝛ debemus habere reſ
pectū ad locū vñ pceſſerūt pecunie acquiſite.
Ultimo hic queriꝛ ex gl.qd ſi clericus aliq̄ acq
ſiuit ex illicita aduocatione vel negociatione in
honeſta ſeu ex ludo.dicit Ho. primo ſedandos
eſſe clamores ſi qui apparent.credo ꝙ vult dicē
ſi apparent repetentes.eſt primo eis indulgēdū
alis autem fieret diſtributio per ep̄m inꝛ paupe
res.ar.in.l.nulli.C.de epi.ꝛ cle.ꝛ melius fač.xiiij
q.v.qui habetis.ꝛ qd̄ nõ. Inno.in.c. qꝛ pleriqꝫ.
de imu.eccle.ſed dubito vꝝ hec ꝯſideratio ſit in
diſticte vera.nam puto eam indiſtincte veram
vbi illicite queſitum ſbiacet reſtitutioni.qꝛ tūc in
defectum debētiū recipē ſuccedūt pauperes.vt
in.c.cū tu.de vſuri.ſed vbi bona nõ ſbiacent reſti
tutioni licet illicite acqſiuerit cū poſſint aliꝛ peni
tere de peccato ſine reſtitutõe.ñ video q̄re cleri
cus dēat ipediri.vt d̄ his bonis ñ faciat ad volū
tatē ſuā.vide ad p̄dcā ho.glo.i.c.ex tñſmiſſa.j.d̄
deci.ꝛ.iiij.q.v.in ſumma.ꝛ.i.q.i.nõ ē putanda.

Cum tibi Uario nõ legi
tur.ſꝫ v̄m intelle
ctū nõbiliorē.h.d. Tenet teſtm̄ ſiqs ex
trema volūtatē ſuā alterꝰ diſpõni ꝯmittit. Et di
ciꝛ teſtatꝰ ad pias cās.ꝑ deciſa ꝯſultatõ.2º.rñſio
ibi in 2º. ¶ Nõ ꝑ ꝙ iſte tex.ē mltū allegabilis ꝛ
frequētatus tā p canoniſtas q̄ꝫ p legiſtas.ꝛ ē bre
uis deciſio. Sed aliquātulū obſcura.ideo nõ bñ
ip̄m ꝛ tene mēti.qꝛ quotidianꝰ. ¶ Pro itellectu
c.ꝛ glo.op.dupl'r ꝯ tex.vꝛ eni ꝙ cõmittēdo vlti
mā volūtatē alterꝰ diſpõi nõ dꝛ quis decedē te
ſtatus.ꝑ qꝛ ñ tenet teſtm̄ ſi teſtator ñ exp̄mit no
mē heredis ore.ꝓpo aut p ſcripturā ſuam.l.iube
mus.ꝛ.l.i hac ꝯſultiſſima.C.e.h aūt ñ fuit exp̄ſ
ſum nomē hēdis p teſtatorē.ꝙ ꝛc. 2º.op.ad idē
diſpõ hēdis nõ pōt ꝯferri i alterꝰ volūtatē.non
eni poſſū iſtituē illū hēdē quē aliꝰ voluerit.talis
eni volūtas dꝛ captoria.i.adulatoria ſm glo.ſed
meliꝰ dꝛ deceptoria.qꝛ plerūqꝫ decipiūꝛ hi quoſ
teſtator iſtituē credebat. Itē vt diċ gl.nõ.i.l. illa
de heredibus inſti.cum effectus teſtamenti con
feratur poſt mortem.ꝛ ſic in tempus quo teſta
tor non eſt futurus dominus.ſatis eſt vt ſibi
permittatur vt poſſit heredem inſtituere quem
vult.non autem debet extendere hanc permiſ-

93

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

ſionem ꝛ conferre in voluntatem alterius. ſ; h
iſte ꝯmiſit diſpoſitioni alterius diſpōnē hēditatē
ergo nō dꝫ valē teſtamētū qd̄ ē contra tex.i fi. So.
hec ſūt fortiſſima ꝯria ad tex. ꝓpter q̄ iſtō.c.va-
rio mō legit̄.gl.nr̄a locuta eſt ita gn̄alit̄ vt ex ea
vix pōt elici qd itelligit.nā dr̄ in effectu ꝙ de be
nignitate canonica valet teſtamētū nutu factuꝫ.
ſic videt̄ ſoluere pmum ꝯriū ꝛ vr̄ intelligere do.
An.glo.ꝙ in caſu nr̄o iſte fecit teſtm̄ nutu.quia
alius introgauit vtrū vellet inſtituē talē hēdem
ꝛ ipſe ānuit ꝙ ſic.ꝛ tūc tex.dꝫ exponi alterius di
ſpoſitioni.i.interrogatiōi.ꝛ ſm̄ iſtū intellectū eēt
caſus nōbilis.ꝙ de benignitate canonica valꝫ te
ſtamentū nutu factum. Sed vere iſte intellectus
non vr̄ ꝙ ſit ꝯſentane⁹ lr̄e q̄ dicit ꝙ ꝯmiſit diſpo
ſitioni nō interrogatiōi. nā ille q introgat nō di
diſponit nec teſtator ānuēdo dr̄ ꝯmittere diſpo
ſitioni alteri⁹. ſ; potius rn̄dē ad introgationem
alterius. ſ; omiſſis aliis diuinatiōib⁹ puto ꝙ gl.
habuerit hūc intellectū ꝙ qualitercūqꝫ appareat
de mēte teſtatoris valeat teſtamētū vn̄ vtēdo vbis
gn̄alibus videt̄ q̄dāmō nutu hēdeꝫ inſtituere.ꝛ
forte ob hoc glo.facit mētionē de nutu.ꝛ ꝑ hoc
tollit̄ pmū.hoc etiā vr̄ placere Hoſti.qui dicit nō
referre qd ex eqpollētibus vbis fiat.vt in.c. licꝫ
ex quadā.de teſtibus.ſicut etiā ſufficit ſi teſtator
dicat hereditatis mee dn̄s eſto valet teſtamētum
l.his verbis.ff.de hēdi. inſti.ita dꝫ valere ſi vtit̄
aliis verbis gn̄alib⁹.puta omnia bona mea ꝯmit
to diſpoſitiōi tue.ꝛ ꝑ hoc tollit̄ ſcōm ꝯriū.nō eni
ꝯmiſit teſtator diſpōni alteri⁹ vt aliū heredē inſti
tueret vel eligeret.ſ; hoc potius ꝯtulit in diſpo
ſitionē ipſius heredis qd̄ valet vt in iurib⁹ alle.in
glo ꝛ hec lectura videt̄ ſatis colorata ꝛ benigna
Alij alit̄ legūt ſed Inno.int̄ cetera ponit vnam
lectu.quā poſtea magis declarauit in quadam
additiōe q̄ cōit̄ tenet̄ ꝑ canoniſtas ꝛ legiſtas vt
ꝓferēs dicta vba gn̄alia videt̄ velle decedē te-
ſtat⁹ ad pias cās ꝛ ꝙ ille cui⁹ diſpoſitiōi ꝯmittit̄ ſit
heres noīe ꝛ ꝓ hoc facit illō vbū diſpōni tue.vr̄
eni elegiſſe vt bona diſtribuāt̄.ꝛ de hoc ꝑ Bar
in.l.i.C. ō ſa.ſan.ecc.q ſequēdo hūc intellectum
dixit hic fore caſū ꝙ volūtas captatoria ad pias
cās valꝫ.vn̄ dicit ꝙ ſi teſtator dixit ꝯmitto bona
mea arbitrio ticij vl̄ diſpōni ticij valꝫ qd̄ agit et
ille tenet̄ diſtribuere bona ad pias cās ꝛ non ꝓ
phanas.nā in ꝓphanis nulla ē regula volūtatē
limitās.ſ; in relictis ad pias cās ē regula iuris
humani ꝛ gētium ꝛ etiā diuini.ſ.vt debeamus p̄
oib⁹ religionē deo ꝛ pc̄cā elemoſynis redmē.xiij
q.ij.aīe ōfūctoꝝ.de pe.di.i.medicina. vn̄ relinquē
do pie cāe bona in volūtate alteri⁹ non pōt ille
aliō velle ſuadēte rōe nāli.ꝛ r̄gula de qua.ſ.dixi
ſ; in aliis relictis poſſꝫ aliud velle ꝛ ſic volūtas
eēt incerta ꝛ captatoria.ꝛ de hoc dicēdū pleni⁹
vt nō.ibi ꝑ eū ꝛ Bal.in.l.illa iſtitutio.ff.ō hē.iſti.
an aūt ꝛ qn̄ legatū poſſit ꝯferri in volūtatē alteri⁹
pleni⁹ q̄ꝫ hic nō.i.l.i.ff.ō le.ij.vnū tn̄ nolo obmit
tere qd̄ ponit Jo. an.in addi.ſpe.e.ti. v̄.quid ſi.
vbi dr̄ ꝙ lꝫ valeat legatū nutu factū nō tn̄ teſta-
mētū.ꝛ ſic videt̄ tenē ꝯ iſtā glo.in p̄n.dicit etiam
p⁹ Albertū papien̄. ꝙ ſi qs ad introgationē alte
rius puta dicētis. vis tu talē hēdē inſtituē.ꝛ ille
rn̄dit ꝙ ſic nō valꝫ teſtamētū.lꝫ glo. teneat ꝯriū
in.d.l.iubem⁹.mouet̄ ipſe qꝛ teſtator dꝫ exp̄mere
nomē hēdis.ꝛ in infirmitate quis ō facili rn̄det
ad omnia.ꝛ ſic do. An.lꝫ ꝙ de benignitate cano
nica pōt ꝓcedē dcm̄ glo.lꝫ ō rigore pōt ꝓcedē
ꝯrium.ſ; vide Bal.in.l.i.C.de ſa.ſanc.ecc.vbi al
legat iſtā gl.ſing.ꝯcludēs ꝙ ad pias cās valꝫ te-
ſtamētū nutu factū qd̄ placꝫ in huiuſmodi reli-
ctis ꝑ ea q̄ dixi in.c.relatum.el ꝑ.ſ. eo. ſ; in aliis
poſſꝫ dubitari.tn̄ dici poſſꝫ ꝙ ſi ꝯſtat ō volūtate
ſua ꝑ ſigna vrgētia ꝙ valꝫ teſtamētū ō benigni-
tate canonica.ar.hic.ꝛ in.c.cū apud.ō ſpō.ō aliis
lecturis non curo.qꝛ cōit̄ non tenētur.

Officii ex relict̄ eccl'ie pe
tit ep̄us ptē ſuā licꝫ
aliqd fuerit ſibi a teſtatore relictū niſi
eo mō ꝛ non in fraudē fuerit relictū a teſtatore
ꝙ manēt ea pte ꝯtētuſ ꝛ legatū agnouerit.cōis
diuiſio.ſcōa ibi cōſultatiōi. Nō p̄ ꝙ ō relicto
ſcō eccl'iſ vl̄ mōaſtēio debet̄ ep̄o canōica portio
ꝛ hec portio diuerſificat̄ ſm̄ diuerſas ꝯſuetudi
nes locoꝝ.vn̄ reſpcū q̄te attēdēda eſt ꝯſuetudo
loci.vt i.c.certificari.ō ſepul.vtꝝ aūt cōſuetudo
poſſit in totum tollē dicam in.c.ſequēti. Nō
ibi ꝓpriā portionē.ar.ꝙ ep̄s dꝫ hr̄e certam por-
tionē ex bonis teſtatoris.ſ; ꝯriū puto verū.non
eniꝫ ē iure cautū ꝙ dioceſan⁹ teneat̄ aliqd relin-
q̄re ep̄o loci.nā iura dāt portionē ep̄o ex relict'.
factis eccl'ie.vt in.c.ſequēti.ꝛ.x.q.i.c.de his.ꝛ.c.
antiquos.vn̄ intelligerē iſtū tex.dū dicit ꝓpriam
ſ.reſpectu alioꝝ relictoꝝ aliis eccl'iis factoꝝ.
Itē ſi teſtator nihil relinquit eccl'ie nullā portio
nē pōt ep̄us petē.ꝛ ſic errāt teſtatores q creden
tes ad hoc teneri legāt indiſtincte ep̄o aliqd ꝓ
ſua canonica portiōe. Nō ꝙ legatū ep̄o ſim-
plicit̄ fcm̄ nō diminuit portionē ſibi debitū ex re
lictis factis eccl'iis. Sꝫ ꝯ hoc ꝛ ꝯ tex.op.vbicūqꝫ
debitor reliq̄rit aliqd ſuo creditōi videt̄ i dubio
relinq̄re aīo ꝯpēſandi cū ōbito.l.ſi cum dotē.§.ſi
pat̄.ff.ſo.ma.vbi dr̄ ꝙ ſi pat̄ tenebat̄ dare dotem
filie ꝛ aliqd relinqt filie in teſtamēto nō pōt filia
petē legatū integꝝ ꝛ doteꝫ. qꝛ uidet̄ legaſſe aīo
ꝯpēſandi cū dote debita.ſed in caſu nr̄o canoni
ca portio debet̄ ep̄o ex diſpoſitiōe iuris. vt in iu
ribus ſupius allegatis ergo teſtator legādo ali-
quid ſimplr̄ ep̄o videt̄ legaſſe aīo ꝯpēſandi cuꝫ
portione canonica So. Bar.in dicto.§.ſi pater.
ꝛ moderni doc.hic diſtinguunt.ꝙ quandoqꝫ re
lictum ſit per debitorem neceſſarium.quia ex ne
ceſſitate iuris tenetur ad debitum.quandoqꝫ fit
per debitorem volūtariū.quia ex voluntate ſua
quis ſe ad debitum obligauit.primo caſu in du
bio videtur legatum factum animo compenſan
di.vt in dicto.§.ſi pater.ſcōo caſu non videt̄ fa-
ctum animo compenſandi.niſi ſit expreſſum.vt
ꝓbat̄ in.l.vnica.§.ſciēdū. C.ō rei vx.act'.vbi hr̄
ꝙ ſi maritus q tenet̄ reſtituere vxori dotem poſt

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

mortē aliqd ſimplicit̄ legauit vxori poterit vxor
vtrūqꝫ petē. ſꝫ ꝑ hoc nō ſoluit̄ ꝯ̄riū. ſ. formatum
nā iſta portio debet̄ eṗo neceſſario ex diſpoſitio
ne iuri. ḡ indubio relictum ſibi factum dꝫ cenſeri
ꝙ aīo ꝯpēſādi cui⁹ ꝯ̄rium inuit iſte tex. So. dicit
Bar. in. d. §. ſi pr̄. ꝙ hic volūtarie iſte teſtator in
cidit in hoc debitū. qꝛ volūtarie reliquit eccleſie
hec ſo. mihi nō placet. qꝛ lꝫ volūtarie reliquiſſet
tm̄ imediate ex diſpoſitiōe iuris debet̄ neceſſario
ipi eṗo ſua portio. vnde ſolue ⁊ aliter ꝙ teſtator
nō ē debitor eṗi nec neceſſari⁹ nec voluntarius.
qꝛ portio dat̄ eṗo nō a teſtatore. ſed ab eccleſiis
q̄bus factum eſt relictū. vt i. c. ſe. vnde ſi teſtator
aliquid reliquit ſimpliciter eṗo nō poterit dici ꝙ
reliquerit aīo ꝯpenſandi cū debito cū ipſe nō ſit
debitor eṗi. oportet ḡ vt apponat modū in lega
to ſi vult ꝯpenſatōem fieri. ſ. vt eṗs ſit cōtēt⁹ illa
portione. ⁊ h̄ nōbiliter voluit ille tex. ⁊ per h̄ pōt
dari optima limitatio ad ſupradictam diſtictōēꝫ
Bar. p̄dicta. ꝓcedūt in relicto fcō eṗo ⁊ eccleſie
inferiori. ¶ Sed inſurgit dubiūꝫ nōbilius ⁊ for
tius. nūqd diſpoſitō hui⁹ tex. locuꝫ hꝫ in relicto
facto ꝑ ꝑrochianū eccl'ie ꝑrochiali q̄ alibi elegit
ſepulturā vt poſſit p̄byt̄ ꝑrochialis capē relictū
ſibi a teſtatore fcm̄. ⁊ de relictis factis eccleſie ſe
pulture petē canonicā portionē. Et vr̄ p̄mo ꝙ ſic
ar. hui⁹ tex. ⁊. c. ſe. Itē iura ſimpl'r mādāt vt de
oīb⁹ obuētiōib⁹ eccleſiaꝝ ſepulture occaſione
funeris debeat̄ quarta eccl'ia ꝑrochiali. de ſepul
quaſi ꝑ totū. ⁊ in cle. duduꝫ. eo. ti. ⁊ maxime facit
ibi tex. in v̄bo integre. incōtrariūꝫ facit hec ratō
multū vrgens eccleſie ꝑrochiali debetur quarta
ab eccleſia ſepulture. aut in recōpenſationeꝫ one
rū que ſbiit adminiſtrādo ſacmenta ꝑrochiano
ſuo. aut in ſatiſfactione iniurie. qꝛ relicta ꝓp̄a ec
cleſia elegit alibi ſepulturā. vt i. c. i. ⁊. ij. de ſepul.
ſed vtroqꝫ caſu ſatis ꝓuiſū ē ſi ipē teſtator reliq̄t
ꝓp̄am portionē ꝑrochiali eccleſie. Iteꝫ iura mā
dant vt eligens alibi ſepulturā debeat relinquē
eccleſie ſue tertiā partem ſui iudicij. vt in. c. i. ⁊. ij
ꝑ realle. ſed ſi reliquit certā portioneꝫ illi eccleſie
vr̄ ſatiſfeciſſe iuri. ḡ nō pōt ab eccleſia ſepulture
aliud peti niſi vt ſuppleat̄ vſqꝫ ad quartā. nā vt
ſ. dixi debitor neceſſarius vr̄ relinquē creditori
aīo cōpēſandi. d. §. ſi pr̄. hāc. q. bn̄ examiat Fed.
ꝯſi. iij. Et ibi refert Io. an. in. dc̄a cle. dudum.
In gl. in. v̄. integre tenē vt indiſtincte debeatur
quarta ab eccleſia ſepulture. ipē tm̄ Fed. dicit ꝙ
ſibi magiſ placeret opi. ꝯtraria niſi obuiaret ſibi
anctas Io. an. ⁊ ad illā cle. rn̄det ꝙ dꝫ itelligi cū
ſit ius nouū ſcd'm diſpoſitionē iuriū antiq̄rum vꝫ
qn̄ nihil eſt relictū eccl'ie ꝑrochiali a teſtatore. ⁊
ibi vide latius. mihi placet hec opi. Et adduco
tex. ꝑ alios nō adductū in. c. de his. de ſepul. a ꝯ̄
rio ſēſu. vbi pōderat̄ ꝙ eccleſie ꝑrochiali fuerat
relictum a teſtatore. Itē iudicio meo n̄ vr̄ h̄ qō
m̄tū dubitabilis. qꝛ iura nō ſimpliciter faciunt
teſtatorē debitorē. ſed dicūt ꝙ dꝫ relinquē q̄rtam
ꝑtem ſui iudicij eccleſie ꝑrochiali. ſi ergo relinq̄t
fruſtra querimus vtꝝ relinquit aīo cōpenſandi

cū ſatiſfecerit iuri i ꝓp̄iis terminis. ⁊ ſic ſumus
ex nō. in. d. §. ſi pr̄. nō ob. iura q̄ dicūt ꝙ ab eccle
ſia ſepult ure debet̄ quarta. quia illa debetur in
ſbſidiū. qn̄. ſ. teſtator nō ſuauit diſpoſitionē iuri.
ſolū difficile ē rn̄dere ad dictā cle. dudū. ad quā
rn̄deo multipliciṫ. p̄ ꝙ loquitur in ſbſidiū qn̄ te
ſtator nō ſuauit diſpoſitōem iuri. Secūdo pōt i
telligi ꝙ ꝓcedit in fratribus minorib⁹ ⁊ p̄dicato
ribus. nā cū habeant multa p̄uilegia in p̄iudiciū
eccl'iaꝝ ꝑrochialiū. qꝛ audiūt ꝯfeſſiones p̄dicāt
habēt ſepulturā. que oīa ſunt de iure ꝑrochiali
voluit papa in recōpēſationē vt de omnibus eis
obuenictibus occaſione funeris debeat̄ quarta
integra eccleſie ꝑrochiali. ¶ Itē ⁊ tertio ſi bene
pōderet̄ illa glo. nō ſentit ibi Io. an. ꝙ relictū fa
ctum a teſtatore nō veniat in recōpenſationem.
ſed ſolū vult ꝙ ſi aliqd obuenit eccleſie ꝑrochia
li ex funere p̄us delato ad ipām ecclām ꝙ nō ve
niat in cōpēſationē. ⁊ ſic teſtator ex ſe nil reliquit
eccl'ie ꝑrochiali merito de relictis eccl'ie ſepultu
re dꝫ h̄re quartā integrā. nec ob. iſte tex. qꝛ loq̄
tur in eṗo qui reputat̄ ext̄neus q̄ ad teſtatorem
cū nihil teneat̄ ſibi reliq̄re. ſed quartam quā ꝯſe
q̄tur ab eccl'ia legataria. ſꝫ eccl'ia ꝑrochialis non
reputat̄ ext̄nea imo eſt creditrix ex diſpōne iuri.
qꝛ ius vult ꝙ teſtator relinquat eccl'ie ꝑrochiali
⁊ ſic videt̄ reliq̄ſſe animo ſatiſfaciendi iuri.
Quero qꝛ tex. dicit ꝙ ex relicto facto mōſteriis
vel eccl'iis dent̄ eṗo canonica portio. nunqd hoc
ꝓcedit reſpectu omniū eccl'iaꝝ etiā ſi ſint exem
pte a iuriſdictione eṗi Inn. ⁊ cōiter doc. tenent
qō ſolū dent̄ ab eccl'iis eṗo ſbiectis. exempte v̄o
debēt ſoluē q̄rtā pape ſcd'm p̄e. cū q̄ tm̄ ſeūt h̄ cōit
doc. ꝓ h̄ qꝛ papa cenſet̄ ordinari⁹ ⁊ eṗs exēpto
vt nō. xciiij. di. nullā. ⁊ in. c. auctoritate. de p̄uile.
li. vi. quidā tm̄ voluerūt tenē ꝙ ab oībus eccleſiis
dioceſ̄ etiā exemptis debeat̄ iſta quarta. qꝛ iura
loquūt̄ gn̄aliter. ſed p̄mū dictū ē cōius ⁊ verius
nā hec quarta debet̄ eṗo ꝓpt̄ cōmunionē q̄ eſt
int̄ eṗm ⁊ eccl'iaꝫ ſibi ſbiectā. vt in. c. ſe. in verſi. ſe
cus. ſꝫ hec cōmunio ceſſat iter eṗm ⁊ eccl'iaꝫ exē
ptā. Itē pōt deberi rōne oneris. qō ſuſtinet eṗs
circa curā eccl'iaꝝ ſibi ſbiectaꝝ q̄ rō ceſſat etiam
in exemptis. pōt deberi ⁊ 3°. i recognitionē ſupio
ris. ſic i ſim̄ dic̄ Inno. i ꝓcuratōe. in. c. i. de cenſi.
li. vi. ⁊ hec etiā rō ceſſat i exēptis. ⁊ vr̄ h̄ ꝯfirmat̄
ꝑ cle. dudū. ꝑ real. q̄ loquēs de fratrib⁹ q̄ ſūt exē
pti excludit oēs p̄latos a petitōe cuiuſcūqꝫ por
tionis niſi ſoluꝫ reſpectu q̄rte q̄ debet̄ eccl'ie ꝑro
chiali. hinc dicit ibi gl. nō. ſuꝑ v̄bo q̄rtā ꝙ ſi teſta
tor n̄ ſepelit̄ apud frēs n̄ tenēt̄ fratres ſoluē q̄r
tā de relicto eis fcō. qō nō. Sꝫ dubitat̄ qd de re
lictis fcis hoſpitalib⁹. ſo. ſi hoſpitalia ſūt religio
ſa auctē. ſ. eṗi ꝯſtructa. tc̄ i dubio debet̄ q̄rta. ꝓba
tur. ſ. i. c. ſe. i v̄bo ſec⁹. qō ꝓcedit ſcd'm Io. an. etiaꝫ
ſi relictū ſit factū paupib⁹ certi hoſpitalis. qꝛ vr̄
hūiſſe reſpcm̄ ad locū ⁊ n̄ ad ꝑſonaſ pauperſ. ſec⁹
vbi relcm̄ eēt fcm̄ paupib⁹ ſiñ declaratōe alic⁹ loci
qꝛ tūc nil debet̄ eṗo. vt nō. gl. quā tene m̄ti i. c. ij. ſ
de ſepl'. ꝓ h̄ qꝛ illō nl'lo iur̄ cauet̄. imo poti⁹ iuit̄

oppoſitũ in.l.nulli.ꝛ.l.ſi quis ad declinãdã.C.ꝺ
epi.ꝛ cle.ꝛ ꝺ hoc ꝑ Jo.and.in.c.dudum ꝺ ꝓuer.
ꝓing. Si vo.hoſpitalia nõ ſũt religioſa ẽ magnũ
dubiũ.nã cũ qꝺ eẽt de facto Bal.ꝛ duo alij doc.
ꝯſuluerũt vt nõ deberet quarta quaſi iſta a lo-
cis piis debet.vt.j.c.ſe.ꝟ.ſecus.ſꝫ ħ loca non di-
cũt pia.q꜡ priuata pſona non põt facẽ locuꝫ piũ
aut religioſũ. Sꝫ oꝫ vt inueniat auctas epi de
ꝯſe.di.i.nemo.ꝛ.c.ad hec.ꝺ reli.dom. Sꝫ do.pe.
de Peruſio frat Bal.ꝛ quidã Cardi.ꝺ tuderto
q fecit tractatũ ꝺ huiuſmodi q̃rta tenuerunt op-
poſitũ.ꝛ induxerũt in oppoſitũ dcm̃ Spe.in ti.
de inſtru.edic.§.nũc aliqua.ꝟ.ſcias.vbi dicit ꝙ
loca pia ſunt hoſpitalia monaſteria ꝛ alia loca in
qbus debiles ꝛ infirmi regeſcunt ꝛ habitãt. Itẽ
locus auctoritate epi nõ edificatus nõ debꝫ gau
dere maiori ꝑuilegio q̃ꝫ locus oĩno religioſus
ꝛ ꝑ hoc dicebat p̃dictꝰ do. Pe.ꝙ ex relicto fcõ
alicui fratnitati debet quarta epo.q꜡ fratnitas ẽ
collegiũ a iure approbatũ.allegat archi.in.c.ſi qs
xlij.di.ego alle. Bar.in.l.fi.ff.de collegi.illicit.l.ſ.
ꝙ iſte fratnitates faciũt collegiũ licitum. Sꝫ vtꝝ
debeat q̃rta.nõ ſtarẽ ſimplr opi.iſtoꝝ.ſꝫ diſtin-
guerẽ ꝙ aut hoſpitale fuerit edificatũ auctẽ te-
ſtatoris iam defuncti ꝛ tũc epus hẽbit q̃rtã.ad-
duco tex.in auẽ.de eccle.ti.in.§.ſi quis edificatõ
nem.vbi dr ꝙ epus dꝫ hr̃e curã de tali hoſpitali
nõ eni põt ãpliuſ deduci ad ꝓbanũ.ꝛ ſic rõnes
p̃alle.q̃re debet iſta q̃rta vẽdicãt ſibi locũ in iſto
caſu.ſed vbi ille q edificauit adhuc viueret for-
te ſecus eẽt dicẽdũ q꜡ dñs ſeu patronꝰ loci põt ꝺ
illo hoſpitali diſponẽ ad libituꝫ.vt nõ. Inno.in
c.inẽ dilectoſ.de dõa.vñ ille locꝰ tã q̃ꝫ oĩno p̃uatꝰ
nõ vr̃ capax relicti.vñ potꝰ relictũ vr̃ fcm̃ paupi
bus q̃ꝫ loco. Itẽ eps nõ viſitat huiuſmodi loca
vide Fre.ꝯſi.ccxxv.vbi dicit ꝙ ab hoſpitalibus
nõ religioſ epsnõ põt exigẽ iura epalia qꝺ hñ
nõbis.de relicto aũt facto fratnitati potius cre-
derẽ ꝙ nõ debeat q̃rta.q꜡ nõ vr̃ facta loco cum
nõ ſit capax.ſed potꝰ ipis de fratnitate vt diſpo
nãt in piã cãm.ꝛ ceſſant in eis rões ſupꝰ allcãte.

Requiſiſti relictũ epo ꝯtemplatiõe
pſone nõ diuidit cũ eccl̃ia cathedrali
ſecꝰ ſi ꝯtẽplatiõe eccl̃ie ſiue nihil relinquat eccl̃ie
ſiue aliqd ſiue ꝯiũctim ſiue ſepatim.ſi aũt ſoli ec
cleſie ẽ factum relictũ.epus hẽbit portionẽ cano
nicã.p̃ſumit aũt relictũ ꝯtẽplatiõe eccl̃ie factum
qñ fit ab ex̃neo hñti admiſtratiõem.ſecus ſi fiat
ab adminiſtrationẽ nõ hñti.cũ eccl̃iis vo īferio-
ribus eps nõ diuidit ſibi relictũ.q꜡ nõ ẽ ſibi tãta
cõio cũ eccl̃iis īferiorib꜡ ſicut cũ eccl̃ia cathedrali
ħ dicit vſq꜡ ad fi.diuidit.nã p̃ qꝺ.ſcdo gnalis ſo
lutio ibi ꝛ quidẽ.tcio ſp̃alis.ibi ꝯſiderandũ.ꝛ ibi
diſtinguit quatuor mẽbra que patent in tex.

Pmo nõ ꝙ relictũ factũ eccl̃iis.ſeu aliis piis lo
cis vel hñti adminiſtrationẽ eccl̃ie p̃ſumit in du
bio factũ intuitu aĩe.ꝛ ſic dicit relictũ factum ad
pias cãs.nã regularit dẽ relictũ.ꝑ aĩa dr̃ ad pias
cãs.vt nõ.glo.ꝛ Bar.in.l.ſi quis titio.ff.de le.ij.

ꝛ vide qꝺ dixi in.c.relatũ.el p̃.ã.eo. ❡ Scdo nõ
ꝙ de relicto fcõ epo dꝫ eccl̃ia cathedralis habẽ
canonicã portionẽ ſicut eco꞉ñ.lꝫ hoc de facto nõ
ſeruet.q꜡ epi fere oĩa iura capituloꝝ p̃ſcripſerũt
An aũt ex toto valeat iſta p̃ſcriptio.j.ſubiiciã.
Nõ tertio vnã p̃eminẽtiã nõ modicã quã habꝫ
eccl̃ia cathedralis p̃ aliis inferiorib꜡.nã eccl̃ie in
feriores cõicant epo relicta eis facta ſed eps reli
ctũ ſibi non cõicat eis.ſed eccl̃ie cathedrali ꝛ rõ
diuerſitatis ponit in lr̃a.q꜡ maior ẽ cõio inẽ epm
ꝛ eccliam cathedralẽ cũ ꝯſtituãt vnũ corpꝰ.vt i
c.nouit.ꝛ.c.quãto.de his q̃ fi.a p̃la.quã fit inter
epm ꝛ eccl̃ias inferiores. ❡ Nõ quarto illꝺ ge
nerale ꝙ teſtator in ſuo teſtõ nõ põt diſponẽ coñ
ius publicũ.ꝯcor.c.tua.j.eo.ꝛ.l.nemo põt.ff.de
le.i. ❡ Nõ qnto ibi dimittit aut donat.ꝙ dona
tio facta p̃lato inter viuos ab ex̃neo vr̃ facta ꝯtẽ
platiõe eccl̃ie niſi ex cõiecturis p̃ſumat ꝯriũ.
Nõ in vbo ſi vero reliquat.ꝙ vbi diſpoſitio põt
eẽ realis ꝛ pſonalis.vt q꜡ potuit hr̃e reſpectum
ad dignitatẽ ꝛ nõ ad pſonã.debemꝰ in dubio re
currẽ ad ꝯiecturas nõ aũt ꝯſiderare an ſit exp̃ſ
ſum nomẽ ꝓpriũ an appellatiuũ.ſeu dignitas.nã
vides ħ ꝙ ſi relictũ ſit epo a ꝯſanguineo p̃ſumit
intuitu pſone licet ſit exp̃ſſũ nomẽ dignitatis.qꝺ
ſꝑ nõ.nã ad illã diſtinctionẽ de exp̃ſſiõe nomis
ꝓprij vel appellatiui debꝫ ſolũ recurri qñ diſpõ
ꝑ oĩa piter ẽ ꝓportionabilis pſone vel dignitati
vbi aũt ſũt ꝯiecture magis vrgentes ꝙ fuerit cõ
tẽplata pſona diſpoſitio erit pſonalis ſed digni-
tas erit realis.hoc ꝓbat clariſſime hic.nã relictũ
factũ ab ex̃neo p̃ſumit fcm̃ intuitu eccl̃ie.ſed a
ꝓpinquo p̃ſumit factũ intuitu pſone.nec diſtin-
guit tex.vtrũ ſit exp̃ſſum nomẽ appellatiuũ vl̃ ꝓ
priũ imo ſemꝑ loquitur in nomine dignitatis ꝛ
hoc voluit etiã Jo.an.in regula priuilegium de
reg.iur.li.vi.in mercu.pleniſſime tetigi in.c.qñ
abbas.de offi.dele.ꝛ ibi de hoc ꝛ.ꝓ hoc qꝺ dr̃ in
glo.in.ꝟ.nõ ẽ. ❡ Nõ in.ꝟ.ſecus.ꝙ de relictis fa
ctis non ſolũ eccl̃iis.ſed etiaꝫ monaſteriis ꝛ aliis
piis locis.puta hoſpitalibus debet epo canõica
portio.ꝛ in hoc iſtũ tex.nota.quia non recordor
de alio ita clare.ꝛ intellige vt dixi.ſ.c.proximo.

❡ Nota ꝙ inter epiſcopum ꝛ eccl̃iam inferiorẽ
ꝛ quelibet alia loca pia ẽ cõmmunio.licet non
tanta ſicut inter epiſcopum ꝛ eccl̃iam cathedra
lem.ꝛ dicit Inno.ꝙ ꝓpter hanc cõmunionẽ nõ
poſſunt eccleſie inferiores facere ſtatutum ſine
conſenſu epiſcopi.c.cum ꝯſuetudinis.de conſue
Et nota ſingularit hoc.q꜡ ille tex.loquit de eccle
ſia cathedrali.ſed Inno.hic ꝛ hñ extẽdit ad ec
cleſias inferiores.ꝛ intellige de ſtatutis ꝯcernẽ
tibus ſtatum eccleſie.de quo vide plene Inno.
in dicto.c.cum conſuetudinis.ꝛ bonam glo.in.c.
conſtitutionem.de verborum ſignifi.lib.vi. Idẽ
dicit Inno.hic in locationibus vt non poſſint
eccleſie inferiores locare bona eccleſie ſine con-
ſenſu epiſcopi.ꝛ hoc intellige quando locatio fi
eret ad magnum tempus.ſecus ſi ad modicum
puta ſi ad.ix.vl̃ ad.x.ãnoſ.ꝓ hoc vide tex.cũ gl.

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

in.c.querelã.ne pla.vices ſuas.⁊ melioꝛez tex.
i cle.i.de re.ec.ñ alie. Itẽ ob hanc cõiõnẽ ñ pñt
eccl'ie iſerioꝛes qͥlibet ardua negocia ſine cõſẽ
ſu epi explicare.ar.ſ.de iudi.i.c.cãm.⁊.xvij.q.
iiij.in vẽditõibus.⁊ i.c.i.ꝺ ꝑcu.q̃ dc̃a bñ nõbis
⁊ adduco bo.tex.x.q.i.c.regẽda.⁊.c.nouerint.
Itẽ nõ ex h.ꝙ v.cõio it' epm ⁊ eccl'ia ẽ cã cõio
nis ſeu diuiſionis relicti.de q̃ dic latius.ut di-
xi i.c.ꝓcedẽti. ¶ Nõ ibi cui eſt ſpuali cõiugio
ꝙ eps dr̃ ꝯhẽ mr̃imoniũ ſpuale cũ eccl'ia ſua ca
thedrali dũtaxat.⁊ ñ cũ alijſ iſerioꝛibꝰ. ¶ Nõ
i.ſ.illud ꝙ relictũ ſcꝫ ei q nõ põt ꝑpñ poſſidẽ.
vt religioſo acq̄rit' eccl'e ⁊ nõ ꝑſone cui factũ ẽ
l.deo nobis. C.de epiſ.⁊ cleri.⁊.xviij.q.i.c. vni
co. Itẽ nõ.ꝙ relictũ factũ ñ bñti platõez vl' ad
miſtrationẽ eccl'ie.lꝫ alias ſit bñficiatꝰ ꝑſũit' ſcꝫ
intuitu ꝑſone ⁊ nõ intuitu eccl'e vbi eſt bñficia
tus.põe exẽplũ i canonicis.nã canonicꝰ ñ hꝫ ad
miſtrationẽ nec ꝑlationẽ eccl'e.vñ i dubio relin
quẽdo canonico ñ vr̃ teſtatoꝛ habuiſſe r̃ſpectũ
ad eccl'iaꝫ.q2 ñ eſt v̾iſĩle ꝙ religiſſet intuitu eccle
ſie ei q ñ hꝫ admiſtrationẽ eccl'ie.hoc verũ.niſi
ex ꝯiecturis ꝑbaret' ꝯ̃riuꝫ vt i l'ra. Et ex h ego
induco iſtum tex.de directo ꝯ̃ glo.in.c.pñti.de
offi.oꝛdi.li.vj.quaꝫ vr̃ hic ſeq do.an.i eo ꝙ illa
gl.dicit ꝙ bñficiatus nõ hñs admiſtratõez põt
teſtari ꝺ fructibus ꝑcepti occaſiõe ſui bñficij.ſe
cus dicit ſi hꝫ admiſtratõez.⁊ mouet' ꝑncipl'r ꝑ
iſtũ.ſ.ſꝫ cẽte vt dixi iſte tex.ꝑbat oppõitũ.naꝫ
ſolũ vult facẽ dr̃aꝫ int' hñtẽ admiſtratõez ⁊ nõ
hñtẽ r̃ſpectũ ꝯiecturãdi mẽtẽ teſtatoꝛis.ſꝫ vbi
põt apparẽ ꝙ teſtatoꝛ habuit reſpectũ ad eccle
ſiã r̃lictũ acq̄rit' eccl'e.nec ẽ dr̃a it' hñtẽ ⁊ ñ hñtẽ
admiſtrationẽ.ſed de fructibꝰ bñficij certũ ẽ ꝙ
obuenerũt ĩtuitu eccl'ie ⁊ de bonis eccl'e.g̃ non
eſt ſiẽda dr̃a it' ꝑ'ſonas. vñ eccl'ia poterit petere
poſt moꝛtẽ ſuã.vt clare ꝑbat iſta l'ra i v̾. niſi ꝑ
batio i ꝯ̃riũ apparẽt. Quis ãt dicat' hr̃e ꝑlatio
nẽ ſeu admiſtratõez.dicũt doc.ꝙ vbũ ꝑlatio ſu
mitur h large vt ꝯ̃phendat hñtes ẽt eccl'iaꝫ cu-
ratã.ar.i.c.cũ ab eccl'iaꝝ.de offi.oꝛ. vbũ aũt ad
miſtratio v̾ificat' i eo q hꝫ aliquã dignitatẽ ſeu
miſteriũ i eccl'ia ſeꝑatũ a ꝯgregatione.l'cõꝫ ab
batẽ dr̃ qs hr̃e ꝑlatõez qñ hꝫ admiſtratõꝫ ꝑpe
tuã.dr̃ hr̃e admiſtratõez qñ hꝫ tꝑales puta eſt
vicariꝰ tꝑal'alicuius eccl'ie.ſeu cõmẽdatariꝰ ⁊
vtraq3 expõ ẽ bõa. Stricto võ mõ qs dr̃ ꝑlatꝰ
dixi in.c.ij.de iudi. ¶ In glo.i.i ſi.hec gl.⁊ ſe-
quẽs gl.nitũt' adducẽ iura antiq̃ i qbꝰ cauetur
de t'tia l'q̄rta debita epõ. Sꝫ tu ꝯcordãdo mul
ta iura q̃ varie in hac mã vidẽt' loq ſcias ꝙ oliꝫ
de oibꝰ redditibus nedũ ꝺ moꝛtuarijs eccl'iaꝝ
iſerioꝝ debebat' t'tia ps epõ loci.vt hẽt' i.c.con
ſtitutũ.xvj.q.i.⁊ fuit illud inductũ ꝑpt' iopiaꝫ
epatuũ. Cũ võ poſtea facultates epatuũ icepe
rũt excreſcere fuit ſtatutũ vt medietates oiuꝫ
oblatõnũ ſiẽdaꝝ i eccl'ijs iſerioꝛibꝰ ꝺberẽt' epõ.
vt i.c.ãtiq̃s.x.q.i.poſtmodũ fuit ſtatutũ ꝺ t'tia
ꝑte dũtaxat.c.de his.ea.ca.⁊.q. Sꝫ cũ epatus
poſtmodũ bñ dotarẽt' fuit ꝯſtitutũ vt ꝑt' cathe
draticuꝫ.i.duos ſolidos foꝛte aureos nihil de
beret' epõ ab eccl'ijs inferioꝛibus.ita ꝙ de iure
ois eccl'ia dꝫ ſoluẽ epõ ãnuatĩ cathedraticũ ſic
appellatũ.q2 dat' in honoꝛẽ cathedre epal'. hec
hñt'.x.q.iij.c.i.⁊.ij.fuit tñ ſtatutuꝫ ꝙ ſi eps vel
let ſbire onꝰ fabꝛice eccl'e inferioꝛis poſſit capẽ
t'tiã ꝑtẽ oiuꝫ redditũ.vt i.c.vno.ea.ca.⁊.q.nec
iſtud hodie repit' imutatũ niſi ex ꝯſuetudie. in
telligo tñ ꝙ illa t'tia ps debebat' ſi reliq̃ due ꝑ-
tes ſufficiebant ꝑ'ſbytero.nã pº ꝑ'ſbyt' eccl'ie dꝫ
ali.⁊ de eo qd̃ ſupeſt dꝫ eccl'ia repari.vt eſt tex.
nõ.in.c.de his.de eccl'ijs edificãdis.⁊ vide qd̃
ibi nõ.⁊ i.c.i.e.ti. poſtremo fuit ſtatutum vt de
oibꝰ moꝛtuarijs ⁊ decimis epõ loci debẽt' q̄rta
q̃ eſt hodie debita ⁊ cõputatur iter iura epalia
vt eſt caſus in.c.ꝯquerẽte.de offi.oꝛ. ¶ Elũ nũc
ẽ exq̄rendũ qd hodie debeat' epõ.⁊ nunqd de
oibꝰ obueniẽtibꝰ eccl'ijs iſerioꝛibus ſiue i moꝛte
alicuius ſiue i vita. Do. An.vr̃ hic velle ꝙ ꝺ oi
bus r̃lict' ⁊ donat'.tã in moꝛte q̃ꝫ in vita ac oblõ
nibꝰ debeatur iſta quarta epõ.ꝑ'ſũctoꝛie tñ loq
tur nec vr̃ mlta iura antiq̃ nec alioꝝ dc̃a rumi-
naſſe.nã pº dico ꝙ de redditibꝰ eccl'iaꝝ nihil de
betur epõ ꝑt' cathedraticũ ꝑ tex.expſſũ in.c.i.
ij.q.iij. idem dico de oblatõibus ſiendis in ali
qua eccl'ia.vt eſt tex.nõ.j.ꝺ ſtatu regula.c.i.vbi
clare põit' de religioſis.facit.c.nimis.el pºj.de
exceſſi.ꝑla. Itẽ ꝑbatur i.c.ꝯquerẽte.ſ. all'.vbi
enumerãt' iura epalia.⁊ nll'a ſit mẽtio de obla
tõibꝰ.vnde dico ꝙ de iure antiq̃ debebatur ſi-
bi ps oblationũ.qd̃ hodie r̃uocatũ ẽ ꝑ illud.c.
i.x.q.iij.⁊ alia.ſ. all'ata.ſꝫ quarta moꝛtuarioꝝ
i.eoꝝ q̃ veniũt rõe funeris ſeu r̃lictoꝝ i moꝛte ⁊
quarta decimaꝝ debetur epõ.vt hic.⁊ i.d.c.cõ
querente.ſꝫ dubitatio remanet i donat'. int' vi-
uos.põe ꝙ aliqs ſanꝰ coꝛpoꝛe ⁊ mente donauit
aliqd eccl'ie nũqd quarta ps ꝺbeatur epõ. ⁊ vr̃
pº ꝙ ſic ꝑ iſtum tex.i v̾.nec ẽ ibi dimittitur aut
donatur. Itẽ eadẽ rõ vr̃ i donat'.it' viuos ſicut
in vltĩa volũtate.ſꝫ ꝯcludo ꝯ̃rium iudicio meo.
⁊ pº adduco.d.c.i.x.q.iij. vbi dr̃ ꝙ ex quacũq3
oblatione facta eccl'e inferioꝛi nihil dꝫ eps ven
dicare.noie aũt oblatõis venit qcqd donat' ec-
cleſie ẽt i rebus imobilibus.vt ꝑbat'.xij.q.i.vi
dẽtes.c.cũ iter.de v̾.ſig. ¶ 2º.ꝑbo ꝑ.c.cõquerẽ
te.ſ. alle.vbi inter iura epalia nulla ſit mentio
de donat'.int' viuos.3º.ꝑbo ꝑ nõ.in.c.i.de ſtatu
regu.⁊ ibi glo.expꝛeſſe tenet quaꝫ nõ. ¶ 4º ad
duco in ar.c.de his.j.de ſepul. hoc idem ſentit
hoſti.in ſũma de ſepul.ſ.quod ſi dono.ſcit gl.
⁊ archi.in.d.c.de his. Item facit tex.in.c.pre-
cedenti.vbi ſolum dr̃ de relictis in teſtõ. Item
iſte tex.in ꝑ'n.ibi que teſtatoꝛ ꝑ aĩa ſua ⁊c̃. nec
ob.iſte tex.in.d.v̾.nec eſt.q2 nõ loq̄tur i quarta
debenda ab eccl'ia inferioꝛi.ſed recitat tenoreꝫ
c.pontificis.x.q.iij.vbi ſolũ diſponitur de r̃lic-
to vel donato epõ.⁊ dr̃ ꝙ fuerit donatuꝫ in du
bio cõtẽplatione eccleſie.⁊ ſic ſumus ex̃ caſũ.ꝺ
quo querimus.⁊ ſi diceres quare aliud in do-
natõe inter viuos.dico ꝙ iura voluerũt tantuꝫ

aggrauare eccłias inferiores.nā cū ſuſtentēt̄ ex
oblationibus fideliū durū eēt q̄ ep̄us haberet
quartā ptē oiuʒ.ſed nō tātū p̄iudiciū fit in reli-
ctis i vltima volūtate ⁊ ſic alias in facto cōſului
latius hūc articulū ꝓſequēdo. Sed ē qō nō.⁊
q̄tidiana nūqd iſta quarta mortuarioꝝ ſeu rel
ctoꝝ poſſit tolli ꝯſuetudie. Vincē.⁊ Jo.ſentiūt
q̄ ſic ⁊ idē Jnn. Sʒ Hoſti.refert Jnn.mutaſſe
ſñiaʒ cū qō ō ſcō acciderit iter quēdā ep̄ʒ ⁊ quā
dā eccłiā iferiorē ⁊ dicit ipē Jnn.fuiſſe iſlocutū
q̄ nō ob ꝯſuetudie debēt̄ quarta.alij dixerunt
q̄ portio pōt diminui.ſʒ nō in totū tolli.Hoſti.
vr̄ magis inclinare i ptē ut valeat cōſuetudo ⁊
clarius h̄ tenet in ſūma i ti.de ſepul.in.§.an lici-
te.v̄.qd ſi ꝯſuetudo. Itē tʒ do.me° do.Car.hic
hāc ſñiaʒ puto veriſſimā ⁊ allego gl.or.ſꝑ mēti
tenēdā i.c.i.de ſtatu.regu.⁊ iudicio meo credo
q̄ h̄ ꝓbet̄ i.c.de quarta.de p̄ſcrip.ſʒ dubitari p̄t
qd ſi nō appareat de ꝯſuetudie quota portō de
beat̄.dicit Jnn.q̄ pōt peti quarta.q: iura vidē
tur i h̄ ꝯuenire. ego dico q̄ circūſcripta oi ꝯſue
tudine quarta ps debet̄ ep̄o ⁊ ſic i dubio ꝓce-
dit libell⁹ ſuꝑ quarta pte tex.ē in.c.ꝯquerēte p̄
alle. ¶ Jn glo.i v̄bo p̄ſuit̄ ibi ſi magna vł lōga
fuit dilectio ⁊c. ¶ Nō gl.q̄ cōn p̄ſūptionē iuri
vr̄ admitti ꝓbatō ēt ꝑ ꝯiecturas dūmō ꝯiectu-
re ſint vehemētiores illis ſuꝑ qbus ius fūdauit
p̄ſūptōeʒ.nā vna p̄ſūptō tollit̄ ꝑ aliā vehemētō
rē vt nō.i.c.lr̄as.de p̄ſūptio. Jdē dicūt doc.quā
do ex qualitate rei pōt p̄ſumi q̄ ꝑſona fuit con-
tēplata ⁊ nō dignitas vt q: aliqs religt vł dona
uit ep̄o falconē vł canē venaticū i qb⁹ delectaba
tur ⁊ idē dic i ſimilib⁹. ¶ Jn gl. i v̄bo ſecus ibi
⁊ cū aliqd dat̄ ecclie ⁊c.ex iſta ꝑticula uſqʒ ad
finē collige tertiā ſolutōeʒ q̄ ē verior p̄cedētib⁹
quā ſic declara.quādo relictū fit eccleſie q̄uis
nō apponat̄ dictō taxatia tm̄ nihilomin⁹ ituitu
ecclie fit relictū nō autē intuitu ꝑſone alicui⁹ cū
aūt bona acqrūt̄ ecclie nō pōt ep̄s excludi q: eſ
ſet eū excludere ab admiſtratōe ⁊ alimēt̄ q̄ ſibi
debent̄ iure publico qō ius p̄uata diſpō teſtato
ris imutare nō pōt. Ex quo infero q̄ teſtator q
diſpoſuit bñficiū fūdādū poſt mortē ſuā nō pōt
ſtatuē vt ꝯfirmatio ſeu ſubiectio ſpectet ad aliū
q̄ʒ ad ep̄m.q: nō pōt mutare generalē ꝯſtitutio
nē canonū de quo vide bonū tex.cū ibi nō. in.c.
cū dilectus de cōſue.ſʒ qñ religt̄ ep̄o tm̄ vr̄ con
tēplata ꝑſona ⁊ non dignitas nec aliq ꝯmittit̄ ꝯ̄
ius q: nullo iure cauet̄ vt de relicto ſcō ꝑſone e
piſcopi debeat̄ portō ecclie imo potius iniut̄ ꝯ̄
riū vt h̄ pʒ in relicto ſcō a ꝓ piquo ⁊ hāc ſolutō
nē ſētit ēt Jnn.alij alr̄ ſoluūt.ſʒ p̄dcā ſufficiunt
Jn glo.in v̄bo nec ē ibi ſub ꝓp̄o noie nō.ſinglr̄
hāc ꝑticulā gl.uult q̄ relictū factū ab ex̄neo ha-
bēti admiſtratōem ecclie ſub noie ꝓp̄o p̄ſumit̄
relictū intuitu eccleſie ⁊ bñ ꝓbat h̄ dictū.l.ānua
all'.in gl.ſm vnū itellectū ⁊ iʒ do.me⁹ do.Car.i
telligat dictū ꝓcedere qñ ſuit exp̄ſſū ēt nomen
appellatiuū.i.dicēdo reliq̄ h̄ petro ep̄o puſienſ
ego idē tm̄ dico eē ſi nomē ꝓp̄ū dūtaxat fuit ex-
p̄ſſū ⁊ h̄ voluit iſta glo.⁊ ꝓbo ꝑ iſtū tex.iducē-
do ſic.relictū factū a ꝓpinquo exp̄ſſo noie di-
gnitatis tātū p̄ſumit̄ relictū ꝯtēplatōe ꝑſone ꝓ
pt̄ cōiecturā ꝓpinqtat̄ ita ⁊ fortius debem⁹ di-
cere q̄ ſi relictū fit ab ex̄neo noie ꝓp̄o exp̄ſſo tā
tū q̄ p̄ſumat̄ relictū intuitu ecclie q: nō ē viſile
q̄ ab ex̄neo fiat relictū habēti admiſtratōeʒ ꝯtē
platōe ꝑſone.q: nemo p̄ſumit̄ iactare ſuū.l.cuʒ
ō idebito.ff.ō ꝓba.c.ſuꝑ h̄.de renū.facit qō nō.
gl.nō.i.l.cū qd.ff.ſi cer.pet.⁊ vide ad idē gl. nō.
i.c.ij.j.e.ti.li.vi.vbi dicit̄ q̄ ſi qs reliquerit exe-
cutorē teſtamēti amicū ſuū ſub noie dignitatis
mortuo iſto executore officiū nō trāſeat in ſuc-
ceſſorē i dignitate.⁊ nō.ex illa glo.⁊ ex iſta q̄ id
qō diſponit̄ rōe affectōis ꝓpinqtatis vēdicat ſi
bi locū i amico. ¶ Jn eadē.gl.ibi ſecus ſi aliqd
det̄ aduerte q: gl.h̄ iepte logt̄ iudicio meo licʒ
habeat bonū ſenſū.nā p̄ formauit qōnē qō in re
licto facto ab ex̄neo ⁊ nūc dicit ſecus ſi aliqd de
tur ep̄o int̄ viuos ituitu amicitie ⁊c.nā vr̄ taci-
te velle q̄ aliud ſit in donato iter viuos q̄ʒ i reli
cto in vltia volūtate qō falſū ē quo ad caſū nr̄ʒ
nā ſi ex̄neus teſtator habuiſſʒ lōgaʒ ⁊ magnam
amicitiā cū p̄lato relictū p̄ſumit̄ factū intuitu ꝑ
ſone vt voluit glo.ſ.i v̄bo p̄ſumit̄ ¶ Jn glo ibi
ſancimus glo.nō ſoluit ſed dic q̄ illud.c.logt̄ in
dubio.nā donatō ſeu relictū factū ꝑ p̄latū ab ex̄
neo p̄ſumit̄ intuitu ecclie.h̄ verū niſi alie cōiectu
re ſint i ꝯrīū vt h̄ apparet rōne ꝓpiqtatis Et
ſi.glo.vult q̄ gl.q̄ aliud ſit relinquere canonicis
ecclie q̄ʒ ipi ecclie.i ꝯrīū facit.l.ciuib⁹.alle.i gl.
vbi dicit̄ q̄ relictū factū ciuib⁹ vr̄ factū ciuitati
⁊ in h̄ varia ſcribūtur h̄ ⁊ i.d.l.ciuib⁹ ⁊ vide gl.
i.c.pōtifices.xij.q.iij.pōt dici q̄ aut relictū factū
ē canonicis maxie aliqbus ⁊ p̄ſertiʒ exp̄ſſis no-
minibus ꝓprijs ⁊ tūc relictū non acqrit̄ ecclie
⁊ hoc forte voluit glo.i.d.c. pōtifices dū ponit
exēplū qñ teſtator dicit reliquo canoicis iſtis ⁊
facit h̄ tex.i.§.illud.qñqʒ relictū ē factū ſimplr̄
canonicis ecclie ⁊ tūc reſpectu acqſitionis for-
te eſt dr̄ia int̄ h̄ relictū ⁊ relictū factū ecclie quia
ſoli canonici nō repſentāt totā eccliā cū ſint ibi
habētes dignitatē capellā ⁊ ſiles ſʒ ſolū acqrit̄
ipis canoicis ar.op.in.c.ꝑ exēptonē.ō p̄uile.li.
vi.vbi aliō ē eximē eccłiaʒ q̄ʒ eximē canonicos
ſʒ reſpcū q̄rte ōbite ep̄o nō puto dr̄iā.nec ob.l.
ciuib⁹ q: ciuitas reſpcū acqſitōis ſolūmō repre
ſentat̄ ꝑ ciues ñ ſic eccłia ꝑ canoicos tm̄. ¶ Ex
gl.q̄ro.ſ.viſū ē quā portōeʒ dʒ hr̄e ep̄s de reli-
ctis factꝭ ecclie iferior. Nūc q̄ro quā portōem
debʒ habē de relictis factis ecclie cathedrali ⁊
qd eſ. Jnn.dicit q̄ quartā. Hoſti.dicit q̄ dimi
diā. Vincē.dicit q̄ relictū dʒ diuidi iter ep̄m ⁊
eccłiaʒ ſicut alia bona ecclie ⁊ hoc mihi placet.
nā qcqd ꝑuenit eccleſie cathedrali ſʒ iura debʒ
diuidi in quatuor partes quarum vna debetur
epiſcopo pro ſe ⁊ ꝓ familia ſua.ſcđa clericis ſui-
uientib⁹ vt canonicis ⁊ alijs.tertia pauperibus
quarta fabrice.xij.q.ij.c.quatuor ⁊.c.cōceſſo.⁊
forte ob hoc dicit tex.in principio q̄ epiſcopus

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

dꝫ hr̄e ētiā vl' quartā ſcdꝫ diuerſas ꝯſuetudīes
ita ꝙ iſte tex. i pn̄. vr̄ de directo ꝯ. Ho. naꝫ hic
papa diſponens p̄ncipal'r ſup r̄lictꝭ factꝭ eccleſie
cathedrali l' epō dicit ꝙ regl'r debeat ꝫᵃ l' quarta
ſcdꝫ ꝯſuetudinē. ⁊ in hoc concordat cū iuribus
antiqs. qꝛ vt dixi de bonis eccl'e epiſcopus hꝫ
ſolū quartā partē. abb.

R[16] Ainucius In bonis patris matris ⁊
auie hꝫ qs debitā iure nāe i q̄ grauari
negt ⁊ fili' rogat' de reſtituēda hēditate ſb cō⸗
ditōe detrahit debitū iure nāe ⁊ trebellianicā i
qua ꝯputāt fruct' p' li' ꝯt. pcepti p'. factū. ⁊ᵃ au
ditoris dati p papā ꝓnūcia'. ibi cū aūt. ꝫ'. ꝓnun
ciatōis p papā ꝯfirma'. ibi nos igitur p̄ma ⁊ ꝫᵃ
ps ſbdiuidi pn̄t. ſꝫ ptes patent i tex. ¶ Nō p'.
ex pn̄. ꝙ filius qn̄qꝫ denoiat' a mr̄e ſicut iſte q
vocabat' Raynuci' ō clera. ꝯtū dꝫ tn̄ eē ō iure
dꝫ ei filius denoiari a pr̄e ⁊ n̄ a mr̄e. c. Raynal
dus. j. e. ⁊ h̄ qꝛ ſegt' familiā ⁊ agnationē patris
⁊ n̄ mr̄is. c. ij. de ꝯuerſ' inſideliū. ⁊ inſti. de legi.
agna. tute. §. i. ſꝫ iſtud de quo hic pōt cotigere
ſcdꝫ Jo. an. aut ꝓpē fauſtum ſupbie. qꝛ mr̄ erat
nobil'. l' qꝛ forte dudū deceſſerat pr̄. ⁊ ſic ōnoia
t' fuit a mr̄e al's nō. Et ex hoc ⁊ ex tex. nō. ꝙ in
diſpōe filij ſit qn̄qꝫ mētio ō pr̄e l' ō mr̄e n̄ ꝙ diſ
poſitō l' ei' effectus ꝯferatur i pr̄eꝫ l' i mr̄eꝫ. ſed
cā demōſtratōis. Et ideo plꝫ Bar. ſn̄ia in. l. cuꝫ
aliq. C. de iure delibe. vbi dicit ꝙ ſi legatum ſit
filio mariti n̄ vr̄ relictū ꝯtēplatōe pr̄is. ſꝫ po⸗
tius ſit mētio de pr̄e cā demōſtratōis. ⁊ maxie
qn̄ exp̄mētur nomē ꝓpriū filij. nec ob. ō. l. cum
aliqs. qꝛ loqtur i ſuo. ⁊ ſic fuit exp̄ſſa q̄litas. q̄
ſi eēt vñ relictū de iure acqritur dn̄o. ⁊ ſic legā⸗
do ſuo alicuius vr̄ r̄lictū ꝯtēplatōe dn̄i. ſꝫ ſec'
in filio. qꝛ qualitas filiatōis n̄ facit relictū acq⸗
ri patri. qꝛ poſſet eſſe emācipatus ⁊ maxie ho⸗
die cū filioſa. acquiratur ꝓpetas i aduēticijs.
ſꝫ ſi fieret mētio de pr̄e ⁊ de patria ptāte. tc̄ idē
in filio qd̄ dixi i ſuo ſcdꝫ Bar. ibi. ſed ego ad⸗
huc hodie dubitarē propt' rōeꝫ p̄miſſā. qꝛ qua
litas ꝓpe patrie ptātis neceſſario nō infert vt
r̄lictū acqrat' patri niſi ſolū quo ad vſufructuꝫ.
¶ Nō ibi religt certa bōa ſua ꝙ verbū relinq̄
adiectū vniuerſitati bonoꝝ iducit inſtitutionē
pꝫ hic. nā n̄ dr̄ ꝙ inſtituit adiectā heredē in bo
nis ſuis. ſed ꝙ religt ſibi ceťa bona ſua. quod ō
bet itelligi iure iſtitutōis al's nō eſſet teſtm̄. qa
ſine hēde ceſſat teſtm̄. vt inſti. de lega. §. an̄ hē⸗
dis. Aduerte qꝛ plus vr̄ ſingl'r ꝓbare iſte tex.
ꝙ vbū relinq̄ relatū ad pſonā q̄ de iure cōi dꝫ
iſtitui operatur inſtitutōeꝫ ⁊ n̄ ſimplex legatū
ꝓbat'. qꝛ iſte religt Altherochꝫ domū ⁊c̄. nec
dixit iure iſtitutōis. ⁊ nihilomin' ualuit teſtm̄
quod n̄ valuiſſꝫ ſi n̄ fuiſſet filia iſtituta hēs ſal
ti in aliq̄ re. vt in auc̄. vt cū ō appellatōe cogno
ſcitur i. §. aliud quoqꝫ capl'ꝫ. ⁊ q̄ꝫq̄ꝫ Bar. ſētiat
oppoſitū in. l. cogi. in. §. ⁊ gnāliter. ff. ad trebel.
tn̄ bal. ſeqtur primū dictū. de quo in. l. quotiēs
C. ō hēdi. inſti. ⁊ ſal' ꝓbatur h̄ n̄ ſupplēdo ꝓut
glo. vr̄ ſupplē. ⁊ maxie h̄ ē admittenduꝫ ꝓpter
equitatē. qꝛ iuris ipiti neſciūt dicē r̄liquo iure
inſtitutōis ⁊ vba ſūt itelligēda ſcdꝫ qualitates
pſonaꝝ int' quas ꝓferūtur. c. magne. j. de voto
facit. c. ō. ꝓximū. vbi pōderatur an r̄lictū ſiat a
conſāguineo an ab ex̄neo. ¶ Nō ibi domuꝫ ⁊
quēdā ortū ꝙ legata domo nō venit ortus niſi
exp̄imatur. ſꝫ itellige qn̄ ort' n̄ coheret domui
al's ſecus. vide gl. cū cōcor. ibi all'. xij. q. ij. in. c.
ſi. ¶ Itē nō ꝙ ſbſtit'. facta i pſōas duoꝝ q ſūt
diſpāis gradus vr̄ ſcā eq̄lit'. vꝫ vt q̄ſqꝫ admit⸗
tatur ꝓ parte dimidia. nā hic Altherocha ⁊ fi
li' erāt diſparis grad' reſpēu teſtatoris ⁊ nihil
ominuſ vidētur ſubſtituti equalit'. ⁊ plus ꝓbat
iſte tex. ꝙ ſubſtitutio facta in pſonā pr̄is ⁊ filij
nō videtur facta ordine ſucceſſiuo. vt p̄us hēat
pr̄ ⁊ poſtea fili'. ſꝫ equal'r ⁊ eodē tpe admittā
tur ad effectū ſubſtitutōis. ō mā plene p Bar. i
l. gallus. §. ⁊ qd ſi tātū. ff. de libe. ⁊ poſthu. nam
h̄ Altherocha ⁊ fili' q fuerūt ſimpl'r ſbſtituti
pit' ⁊ eodē tpe petebāt bona ex cā fideicōmiſ⸗
ſi. ¶ Nō vlterius ꝙ ſbſti'. cōpēdioſa ſcā p vbū
cōe vt p verbuꝫ ſuccedat ibit' ad fideicōmiſ'. ſi
iſtitutus moritur p' pubertatē ēt ſi nō ſit appo
ſita dictio qn̄qꝫ. naꝫ h̄ fuit facta ſimpl'r ſbſti'. vt
ſi adiecta ōcedēt abſꝫ liberis Altherocha ⁊ ſo
boles ſibi ſuccederēt. nec expirauit ſubſti'. iſta
p aduentū pubertat'. qd̄ bn̄ nō. qꝛ cōit ſolet ap⸗
poni illa dictio qn̄cūqꝫ. ⁊ hoc declara. vt. j. lati'
dicaꝫ. ¶ Nō in verbo mortuo ar. op. ⁊ quaſi
exp̄ſſū ꝙ tutores pn̄t cōſtituē dotē pupille ⁊ ꝓ
hoc hodie vide bonū tex. in. l. tādeꝫ etiā. C. de
epi. audi. vbi dr̄ ꝙ ſi pr̄ eſt demens vl' furioſus
pn̄t ipi' tutōes l' curatores ꝯſtituē dotē filiab'
ipi' demētꝭ. Et intellige ꝙ iſta adiecta tpe quo
fuerat tradita nuptui erat viripotēs. ita ꝙ ma⸗
litia ſupplebat etatē al's nō valuiſſet mr̄ioniuꝫ.
vt i. c. ꝯtinebatur. ō deſpō. ipube. ſꝫ adhuc non
pfecerat xij. annos qd̄ pꝫ ex eo. qꝛ erat ſb tuto
ris ptāte. nā officiū tutoris extiguitur p aduē⸗
tum pubertatis. de quo i. l. i. ⁊ ij. C. qn̄ tuto. vel
cura. eſſe deſināt. Ex quo infero ꝙ viripoten⸗
tia ⁊ malitia ſupplet defectuꝫ annoꝝ quo ad ꝯ
hendū mr̄ioniū. ſꝫ nō quo ad hoc vt eximat' a
tutoris ptāte. ſed oꝫ ꝙ femia ꝯpleuēit. xij. annū
maſculus. xiiij. idē dicim' quo ad facultateꝫ te
ſtandi. ꝓut legit' ⁊ nō. in. l. qua etate. ff. e. ti.
¶ Nō ꝙ iudiciū pōt fūdari i pſonaꝫ tutoris.
noie pupilloꝝ. nā ſol' tutor fuit ꝯdēnat' h̄ pōt
ēt fūdari i pſonā pupilloꝝ cū auc̄te tutoris. de
quo in. l. i. ff. de admi. tuto. ¶ Nō ꝙ ab eadem
ſn̄ia pōt vtraqꝫ ps appellare. qn̄qꝫ tn̄ iterdicit'
vni pti appellatio ſi altera ps appellauit. vt in
l. oēꝫ honorē. C. qn̄ ꝓuoca. nō eſt ne. ſed ponit
caſū ſpaleꝫ reſpectu expēſaꝝ tm̄. ſꝫ regl'r ſi ſn̄ia
cōtinet plures articulos q̄libet ps pōt appella⸗
re. de quo vide qd̄ le. ⁊ nō. in. c. ſignificauerunt
de exceptōib'. ¶ Nō in vbo cuꝫ aūt ꝙ iudex
appellatōis pōt n̄ ſolū ꝓnūciare male vel bene
appellatū. ſed etiā ō nouo cōdemnare ſi iudex

a quo omiſit ꝯdēnatōem iuridicā. Ex quo īfer
tur ꝙ ſi actoꝛ appellauit a ſnīa abſolutoꝛia iudex
appellatōis nō ſolū ꝓnūciabit male iudicatū ⁊
bn̄ appellatū.ſꝫ ēt ꝯdēnabit reū actoꝛi ſi de iure
venit ꝯdēnādus.⁊ ꝑ h̄ tex.op.i.c.cām.de re iu/
di.⁊ i.l.cū apud.ff.iud.ſol.⁊ ibi ꝑ bar.⁊ cū h̄ tē/
ꝑamento debēt intelligi notata ꝑ eū i.l.eos .C.
de appella.⁊ ſic limita tex.ij.q.vi. i fi.imo plꝰ ele
gant̄ ꝓbat iſte tex.ſ.ꝙ iudex appellatōis pōt re
foꝛmare ſnīaꝫ vbi ꝑpēdit eā de iure refoꝛmādā
ēt ſi non allegeᷓ ꝑ parte. hoc eliciᷓ ex tex.h̄ mō
nā de quarta debita iure nature adiecte filie te
ſtatoꝛis nulla fuit fcā mētio ꝑ tutoꝛē.ſꝫ ſolū di/
cebat de tota hereditate deducēdā quartā tre/
bellianicā ⁊ tertiā clere ⁊ addelaſie.ſꝫ iudex ap
pellatōis ꝑpēdēs ꝙ ēt quarta iure nature ſibi d̄
bita erat ēt deducēda ſuppleuit defectū p̄tis ⁊
ꝓnūciauit eā deducēdā ⁊ retinēdā qḋ ē ualde
nōbile ⁊ exp̄ſſe hoc ſentit Inn.h̄ in fi.appatꝰ ſui
dicēs ꝙ iſta eſt ſupple. iuꝛ ⁊ nō facti nec putes
h̄ ſpāle i iudice appellatōis.nā foꝛtius h̄ ꝓcedit
in quolibet iudice. Et ex p̄dcis īfero ad vnū
generale ꝙ vbicūqꝫ aliqḋ ius ex deduciᷓ i iudici
um ꝯpetit pti lꝫ ps ignoꝛet pōt ⁊ debꝫ iudex ex
officio ſupplere.qꝛ illḋ ē ſibi notū ⁊ notoꝛiū vt
iudici.facit qḋ legiᷓ ⁊ nō.i.l.i.C.vt q̄ d̄ſūt aduo
ca .⁊ i.c.bone. p̄ de poſtu.p̄la.bene facit.c.cuꝫ
dilectꝰ.d̄ cōſue. Nō ꝙ i legitia q̄ debeᷓ filio
nō pōt aliqḋ grauamē a patre appōi Ite nō
ꝙ ꝯſuetudo pōt diminuere poꝛtōeꝫ debitā filio
ex bonis paternis ⁊ maternis ⁊ dicit Abb.alibi
nō ita bn̄ ꝓbari. Sꝫ certe vt ēt ſētit Jo.an.tex.
iſte h̄ apte n̄ ꝓbat.ſꝫ ſolū ꝓbat vt ꝯſuetudo poſ
ſit inducere de q̄bus rebus ſit detrahēda legiti
ma filij ita ꝙ poꝛtō nō detrahatᷓ vl̄ diminuatᷓ in
q̄litate.foꝛte eni habebat cōſuetudo vt tota le/
gitima detraheretᷓ ſolū de bonis imobilibꝰ ⁊ n̄
de mobilibꝰ.⁊ h̄ facit ꝓ ſtatutis quotidianis in
q̄bus caueᷓ vt filia dotata nō ſuccedat cū fratri
bus nūq̄d valeat hoc ſtatutū cū diminuat poꝛ/
tionē ſibi debitā.⁊ poſſet queri generalr̄ nūq̄d
ſtatutū vl̄ cōſuetudo poſſit tollere hāc legitimā
debitā filio. Ricardus malūbꝛe diſputauit vt re
fert Cy.in.l.ſancimus.C.de nup.⁊ finalr̄ con/
cludit ꝙ pōt diminui nō autē in totū tolli qꝛ eēt
ꝯ equitatem naturalē. Itē qꝛ h̄ poꝛtio ſuccedit
i locū alimētoꝝ q̄ d̄ iure naturali debēᷓ filijs ab
ip̄is parentibꝰ.i.di.ius naturale.facit.l.cū rō.ff.
de bonis dāna. Sꝫ Cy.ibi repꝛobat ⁊ ſequitur
Bar.⁊ ſentit Dy.i regula idultū.d̄ re.iur.li.vi.
⁊ vide ꝑ Bar.i.l.ticio cētū.§.fi.ff.de cōdi.⁊ de
mon.moueᷓ iſti p̄icipalr̄ qꝛ iſta poꝛtio ē de iuꝛ
ciuili ḡ pōt tolli ꝑ ius ciuile.ſtatutū aūt ē ps iuꝛ
ciuil.l. oēs ppli.ff.d̄ iuſti.⁊ iuꝛ ⁊.i.di.ius ciuile.
Itē nō eſt veꝝ ſimpl̄r ꝙ iſta poꝛtio ſuccedat lo/
co alimētoꝝ q̄ debenᷓ iure naturali qꝛ ſi h̄ eſſet
veꝝ ſeq̄reᷓ ꝙ mater nō teneretᷓ aliq̄d dimittere
filio ⁊ foꝛtius nec auia cū p̄r teneatᷓ alere filios
l.ſi q̄s a liberis.ff.de libe.agno. Itē pater teneᷓ
maritare filias ⁊ non mater vt nō.in.l.fi.i fi.C.

de dot.ꝓmiſ. Itē pone ꝙ filius ſit induſtrioſus
ita ꝙ poteſt ſibi querere alimēta quo caū pater
non teneᷓ alere filiū.d.l.ſi quis a liberis ḡ ſeque
reᷓ ꝙ patᷓ vl̄ matᷓ nō tenerētᷓ aliq̄d dimittere fi/
lio.qꝛ ceſſat cā alimētoꝝ.⁊ ſic cōcludūt iſti ꝙ de
rigoꝛe iuris cōſuetudo vel ſtatutū pōt in totuꝫ
tollere iſtā legitimā ⁊ ſic foꝛtius valebit ſtatutū
in termis p̄alle.vt dote cōtēta ⁊c.ſed do.de ro/
ta deciſi.xviij.attigūt hanc q̄ōneꝫ ⁊ referūt ꝯͣri/
as opiones.ſꝫ collectoꝛ deciſionū cōcludit ſta/
tutū vel cōſuetudinē valere dūmō nō multū ab
ſoꝛbeat debitū iure nature ⁊ ſic vr̄ quaſi ſentire
cū Ricardo ⁊ hāc opi.vr̄ hic ſeq do.anto. licet
multū ſuccicte attigat iſtā q̄ōnem . Ego crede/
rē ꝙ vbi filius nō haberet al̄s vn̄ viueret nō va
leret ſtatutū in totū abſoꝛbēs.moueoꝛ.nā d̄ iu/
re ciuili ſpurio nihil debeᷓ vt i auc. ex cōplexu
C.de inceſ.nup.⁊ tn̄ ius canoicū ſequēdo eq̄ta/
tatē naturalē diſponit vt ſpurio debeātᷓ alimen
ta.c.cū haberet.J.de eo q̄ duxit in m̄rimonium
⁊c.ergo foꝛtꝰ h̄ idē dicēdū in legitimis vt ſi ius
ciuile vult excludere poſſit ius canonicū illū ri/
goꝛē tollere ⁊ tēpare.nā in iſtis ſtandū ē iuri ca
noico vt nō.i.d.c.cū haberet. Sꝫ vbi filius ha/
beret al̄s vnde viueret ꝓcederet opinio ꝯͣria vt
valeat cōſuetudo vel ſtatutū ēt i totū abſoꝛbēs
legitimā.qꝛ ceſſat eq̄tas naturalᷓ de qua.ſ̄. ⁊ mi
litat alia r̄ōn quā licitū debet eē patri ſicut cuili/
bet ē licitū diſponere de re ꝓp̄a ad libitū.qꝛ i re
ſua q̄libet ē licitus moderatoꝛ ⁊ arbiᷓ inſti.d̄ re
rū diui.i.§.ꝑ traditōeꝫ.⁊ i.c.de his.de ſepul.qḋ
nō. In glo.i.ibi valuit quiquagita quatuoꝛ
h̄ dicit glo.cā exēpli nā idē fuiſſꝫ iudicatū ſi plꝰ
vel minus valuiſſet. Et vt deᷓ materia neſciēti
bus diuidēdi al̄s hereditates diuidamus iſtam
rainucij ⁊ p̄ſuppoīto ꝙ dicit glo.ꝙ h̄ hereditas
valuiſſet q̄nquagita quatuoꝛ.p̄ debꝫ deduci ter
tia matris.ſ.clere q̄ ſibi debebatᷓ iure ſp̄āli qꝛ ſu
ꝑuixit marito ſuo p̄ri rainucij.⁊ h̄ tertia ꝯſiſtit
i.xviij.⁊ ſic remāſerūt.xxxvi.ex q̄bus ēt venit
deducēda tertia adelaſie vxoꝛis rainucij qꝛ ſuꝑ
uixit marito ſuo ⁊ h̄ iure ſp̄āli vt.ſ̄.dixi.⁊ h̄ ter
tia ē.xij.⁊ ſic remāſerūt i hereditate rainucij.xx
iiij.dūtaxat.expediamus p̄ illas duas tertias.
ex tertia clere d̄bēᷓ iure nature altherochē tres
nā ambabus neptibꝰ de iure cōi ꝓ legitīa debeᷓ
tertia.ſꝫ ex.xviij.q̄ fuerūt clere tertia ē ſex ⁊ ſic
tria debēᷓ altherochē iure nature.q̄ndeci vero
tā iuꝛ nature q̄ꝫ rōe donatōis ptinēt ad adiectā
Ex tercia adelaſie d̄bēᷓ duo altherochē q̄ꝛ̄ ter
tia ſua ꝯſiſtebat i xij. Tertia vō ps q̄ debeᷓ nep
tibꝰ iure nāe erūt q̄tuoꝛ ⁊ ſic duo ꝓ ſua pte tāge
bāt altherochā.x.vō iuꝛ nāe ⁊ ꝑꝑ vēditōeꝫ reſi
dui tāgebāt aliā ptē ⁊ ſic ex his duabꝰ tertijs.v.
ſolū d̄bēᷓ altherochē.xxv h̄r̄dibꝰ adiecte ⁊ i illᷓ
q̄nqꝫ fuit refoꝛmata ſn̄ia p̄mi iudicꝭ q̄ male ꝓnū
ciauit illas duas tertias itegralr̄ d̄ducēdas.
Nūc d̄ſcēdamꝰ ad h̄r̄ditatē rainucij q̄ vt dixi ꝯ
ſiſtebat i vigitiq̄tuoꝛ ex q̄bꝰ dꝫ p̄ d̄trahi t̄tia d̄bi
ta filiabꝰ iuꝛ natᷓe i q̄ nō potuerūt grauari ⁊ ſic

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

octo quorũ quatuor debẽt Alberoce i qb⁹ dz
cõputãe relictũ ſibi factũ reliq̃ q̃tuor ptinẽt ad
adiectã.ꝛ mãſerũt ſexdeci i qb⁹ adiecta fuit iſti
tuta hẽs ꝛ rogata vt reſtitueret ſorori ſi dece-
dẽt ſine liberis.ꝛ adueniẽte caſu reſtitutõis d̃
trahit quartã trebellianicã q̃ ẽ q̃tuor. ꝛ ſic.xij.
veniũt reſtituẽda ex cã fideicõmiſſi. hẽbit g̃ Al
therocha iſta duodeci iure iſtitutõis.ꝛ q̃tuor
iure nãe.ꝛ ſic ſexdeci ꝛ.v.ex ill' duab⁹ ſtijs.ꝛ ſic
xxi.adiecta võ hẽbit.xxv.ex ill' duab⁹ ſtijs.ꝛ q̃
tuor de iure nãe.ꝛ ſic.xxix.alia quatuor p tre-
bel.ꝛ ſic trigitatria. Sʒ trigita tres ꝛ.xxi.con-
ſtituũt.liiij.ꝛ ſic hẽs totã hẽditatẽ Maynucij.
ꝛ iſto mõ capiũt iuuenes modũ diuidẽdi alias
hẽditates defunctoꝝ. ¶ In glo.i vbo reliquẽs
ibi ſũt ille due auct.vna icipit nouiſſima alia ſe
cũdũ q̃ſdã icipit ñ liceat.ħ tñ ñ ẽ i illo ti.d̃ ioffi.
teſta.iõ gl.errant.ſʒ ẽ.C.de liberis p̃terit.Et in
fi.glo.ñ itelligas ꝙ iſtitutus i re certa hẽatur p
oĩa loco legatarij.ſʒ q̃ ad quedã hẽtur loco le-
gatarij.ꝛ quo ad quedã loco hẽdis.de q̃ dicẽ-
dũ.vt in.l.quotiẽs alle.i glo.ꝛ iter ceteros effe
ct⁹ opatur vnũ nobilẽ effectũ iſtitutio i re cẽta
qꝛ cohẽde vl' nolẽte adiẽ hẽditatẽ iſte iſtitut⁹
i re cẽta hẽbit hẽditatẽ i totũ.qꝛ ñ põt teſtator
ꝓ pte decedẽ teſtat⁹ ꝛ pro pte iteſtat⁹.l.i.§.ſi ex
fũdo.ff.de hẽdi.inſti.quã vtilitatẽ ñ ꝯſequẽtur
iſte ſi foret pur⁹ legatarius.imo pdẽt legatũ ex
q̃ ex teſtõ nõ aditur hẽditas.C.ſi omiſſa cã te-
ſta.quaſi p totũ. ¶ In gl.iij.ibi fuerit ꝯpẽdio-
ſa ħ glo.vr̃ velle in iſto pn̄. ꝙ ħ ſbſti. fuerit ꝯpẽ
dioſa.ſʒ.j.quaſi in me. dicit ꝙ fuit fideicõmiſſa
ria.ꝛ hoc qꝛ adiecta q̃ ſũt heres p⁹ loco iſtituta
detraxit quartã trebellianicã i reſtõe q̃ ſolũ de
trahiť ex ſbſtitutõe fideicõmiſſaria.vt pʒ inſti.
de fideicõmiſ.hẽdi.p totũ. Sʒ vt itelligas maʒ
ꝛ hẽas itellectũ huius.c.ꝛ.c.ſi pr̃.e.ti.li.vi.ſciaſ
ꝙ ſbſtitutõ ẽ z' vel vlterior iſtitutõ.nã inſtitutio
fit d̃ eo q i p⁹ gradu ẽ iſtitutus hẽſ. ſbſti. fit d̃ eo
q ẽ ſbſtitutus.i.loco z' iſtitutus l' ʒ. vl' vlteriori
nã teſtator põt facẽ plẽs gradus i teſtõ oʒ ei p⁹
neceſſario ꝙ iſtituat heredẽ ſine quo ñ ẽ teſtm̃
i.§.añ heredis.inſti.de lega.ſi võ vult ꝓcedere
ad vlteriora põt. Sʒ qñqʒ vult ſibi ꝓuidẽ i ca-
ſu in quo heres nõ vellet adire l' alio mõ ſibi ꝓ
uidere.ꝛ ob ħ fẽit ſbſtitutõeʒ.ꝛ hec ſbſti.ẽ du-
plex.q̃dã directa.ꝛ q̃dã indirecta ſeu obliqua.
directa ẽ illa p quã ſbſtitutus capit hẽditatẽ ſi
ne fcõ alti⁹ ex diſpõe teſtatoris.ita ꝙ ñ oʒ recur-
rere ad p̃mũ hẽdẽ.ſed adeundo hẽditatẽ effi-
citur dñs.l.cũ heredes.ff.de acq.poſ.exẽplũ in
ſtituo titiũ hẽdẽ.ꝛ ſi non erit heres ſẽpronı⁹ ſit
heres.ħ caſu nihil detrahitur p p̃mũ heredem
ꝛ idẽ dic in qualibet directa ſbſtõe.nã ex ea nõ
detrahitur aliqua q̃rta p p̃mũ heredẽ. vt in .d.
c.ſi pr̃.vbi veniũt oĩa bõa ad pauperes directe
ſbſtitutos ſine deductõe alicui⁹ q̃rte. Indire-
cta ſeu obliqua ẽ ille p quã hẽditaſ capiť p ma
nus p̃mi hẽdis.vñ dr̃ idirecta. qꝛ imediate nõ
ſuccedit teſtatori.ſʒ capit de mãu alti⁹.ꝛ ex h⁹
mõi hereditate capit hẽs p⁹ iſtitut⁹ quartã ptẽ
totius q̃ appellať trebellianica ex noĩe actoris
q iduxit illã.exẽplũ h⁹ fideicõmiſſarie põe vt i
gl.capiť aũt iſta q̃rta ꝓpť onera q̃ ſubijt p̃m⁹
hẽs.vñ ne fruſtra ſit hẽſ ꝓuidit ille trebellian⁹
vt in reſtõe poſſit deducere quartã ptẽ toti⁹ ap
pellať iſta fideicõmiſſaria.qꝛ ꝯmittebať olim i
totũ fidei p̃mi hẽdis.ñ ei cogebať reſtituẽ.ſed
hodie cogiť.l.pe.C.ad trebel.ꝛ iſti.de fideicõ-
mi.hr̃di i pn̄.ħ eadẽ appellať obliqua per rõeʒ
p̃dcãʒ.qꝛ p obliquũ ſuccedit p⁹ teſtatori ꝛ ñ di
recte appellať ẽt p̃caria vt ħ i gl.qꝛ fit verbis p̃
carijs.i.rogatorijs.exẽplũ iſtituo te heredeʒ ꝛ
rogo vt p⁹ mortẽ tuã reſtituas hr̃ditatẽ meã ſẽ
ꝓnio l' i euẽtu alti⁹ ꝯditõis l' pure l' ad cẽtã diẽ
ſicut ẽ placitũ ipſi teſtatori. Subſtitutõ directa
diuidiť i.v.nã q̃dã ẽ vl'garis q̃dam pupillaris
alia exemplaris.alia breuiloqua ſeu reciproca
quã omiſit ħ gl.alia ẽ ꝯpẽdioſa.p̃ria.ſ. vl'gariſ ẽ
duplex.q̃dã exp̃ſſa ꝛ q̃dã tacita.ꝛ põe exẽpluʒ
vt i gl.ꝛ lati⁹ hẽť i.l.iã ħ iure.ff.de vul.ꝛ pupil.
ſbſti.ꝛ appellať vulgaris mlťi reſpectib⁹.ſʒ pri-
cipl'r qꝛ oĩb⁹ pʒ.nã q̃libʒ põt ſbſtituẽ illo modo
Itẽ qꝛ fit p vba ſcita ꝛ vſitata.ħ autẽ vulgaris
expirat adita hr̃ditate p p̃muʒ heredẽ. vt i.l.
p⁹ aditã alle.i gl. Scdã ẽ pupillaris.q̃ fit dũta
xat pupillo maſcul' vſqʒ ad xiiij. ꝛ fẽis vſqʒ ad
xij.nã iura ꝓuiderũt vt pr̃ poſſit teſtãi ꝓ filio
ꝓpo vſqʒ ad aduẽtũ pubertaſ ñ vltra.cũ poſſit
tẽ fili⁹ teſtari iure ꝓpo.ꝛ i hac requiruntur plura
ꝛ inẽ cẽta requiriť ꝙ pr̃ faciat ſibi ẽt teſtm̃ ꝛ ꝙ fi-
lius ſit ſb ptãte ipi⁹ ꝛ ꝙ illũ iſtituat heredẽ hic
ẽ ꝙ tale teſtm̃ ñ ẽ ꝓpe filij.ſʒ poti⁹ pr̃nũ l' p's pr̃
ni.vt i.d.c.ſi pr̃.e.ti.li.vi.ꝛ exẽplũ huius ſubſti
tutõis pupillaris põe vt i glo.ꝛ in.l.i. de vulg.
ꝛ pupil.hic eſt ꝙ pr̃ teſtãdo pro filio excludit
mr̃em.vbi fili⁹ ex ſe teſtãdo nõ poſſet excludẽ
eã quominus ſibi dimittat legitimaʒ.vt in.d.c.
ſi pr̃.ꝛ hec ſbſti.expirat per aduentum puber-
taſ.qꝛ vt dixi maiori nõ põt directe ſbſtitui cũ
poſſit ſibi facere teſtm̃.vt in.l.i pupillari.ff.de
vul.ꝛ pupil. Tertia eſt exẽplaris q̃ fit furioſo.
ſeu mẽtecapto.ꝛ dr̃ exẽplaris.qꝛ fuit iducta ad
iſtar ſeu ad exẽplũ pupillaris.nam ea equitate
q̃ fuit motũ ius ad ꝯcedẽdũ pr̃i vt poſſit teſta-
ri ꝓ ipubere ñ valẽte ſibi facere teſtm̃ eadẽ eq-
tate fuit motũ idẽ ius ad ꝯcedẽdũ pr̃i vt poſſit
teſtãi ꝓ filio mẽtecapto l' furioſo q ñ valet ſibi
facere teſtm̃.vt.l.humanitatis.C.d̃ ꝓpuberũ ꝛ
alijs ſubſtitu.plene nõ.in.l.ex facto.ff.de vul.
ꝛ pupil.vbi etiã nõ.nũqd eadẽ rõe põt pr̃ te-
ſtãi ꝓ ſurdo ꝛ muto ꝛ ꝓdigo i caſib⁹ i qb⁹ ſibi
ñ valẽt facere teſtm̃ ꝛ ſũt varie opiones ꝛ cõiť
teneť ꝙ ſic.qd̃ mihi plʒ.nã ius ſingulare equuʒ
extendiť p idẽtitateʒ rõis.ad ħ.c.cũ dilecta de
ꝯfir.vtili l' inutili. Quarta ẽ reciproca ſeu bre-
uiloqua q̃ fit his verbis filios meos ipuberes
mihi heredes inſtituo.ꝛ eos adinuicem ſbſti-
tuo ꝛ hẽť hoc in.d.l.iã hoc iure.ꝛ dr̃ breuilo-
qua.qa ſub breuitate vboꝝ ꝯtinʒ.iiij. ſubſtõeſ

duas in pſonas cuiuſcūqʒ filioꝝ.ſ. pupillareʒ ⁊
vulgarē.nā itelligit̃ ꝙ ſi alter nō erit heres ali⁹
ſuccedat.vl'ſi alr̄ decedat īfra tēp⁹ pupillaris re
liqu⁹erit hr̄s.⁊ ita eʒ ī pſonā alteri⁹ vocat̃ reci
ꝓca.q: r̄petit̃ ō vna pſona ī aliā vt.ſ̄.dixi. Qui
ta ⁊ vltia ē cōpēdioſa ⁊ ī iſta ē difficultas ⁊ cōſi
ſtit intellectus hui⁹.c.⁊.c.ſi pr̄. ⁊ multoꝝ iuriūʒ
ciuiliū.⁊ ꝓ itellcū p̄mitto ꝙ q̄dā ſūt verba mere
directa ⁊ ciuilia vt vbū ſit heres vl'vbū īſtituo.
nā iſta de iure dicūt̃ mere directa ⁊ ciuilia q: im
poꝛtāt ex ſe vt hr̄ditas nō capiat̃ a manu alte-
rius ſʒ ab ipō teſtatoꝛe imediate. Quedā ſūt v̄-
ba īdirecta ſiue obliqua vt illa rogo volo man-
do vt reſtituas hereditatē tali.nā hereditas nō
capit̃ directe a manu teſtatoꝛis.ſʒ a p̄ herede.
Quedā ſūt verba cōia q̄ poſſūt trahi ex ꝓprio
ſignificatu ad ſubſtitutōeʒ directā ⁊ īdirectā vt
ē v.ſbſtituo l'v.moriat̃ tali. Ex^m īſtituo te hr̄dē
⁊ volo ꝙ ſi iſte heres me⁹ decedat ſine liberis
moꝛiat̃ ſepꝛonio.nā h̄ vbū pōt itelligi directe ⁊
īdirecte vt moꝛiat̃ ſēpronio.i.ꝙ ſēpꝛoni⁹ ſit hr̄s
me⁹ vel ut moꝛiat̃ ſēpꝛonio.i.ad vtilitatē ſēpꝛo
nij ī effcū vt capiat hereditatē ō manu p̄mi he-
redis.idē ē de vbo ſuccedat vt h̄ idē de vbo ac-
ciat vt nō.bar.i.l.cēturio.ff.ō vul.⁊ pupil. His
p̄miſſis aduertēdū ē ꝙ qn̄qʒ cōpēdioſa ſubſtitu
tio ſit a milite teſtāte iure militari. qn̄qʒ ſit a pa
gano.i.nō milite. Pꝛio cāu cōīt glo.vtriuſqʒ iu
ris diſtinxerūt vt ſi ſit ꝑ vba directa filio ipube
ri.ſi decedat filius īfra pubertatē vʒ iure dircō
q̄ ad bona pr̄is ⁊ bona filij ⁊ ſic ſubſtitut⁹ capi-
et totā hereditatē ſine deductōe alicui⁹ quarte.
Si vo decedat poſt pubertatē vʒ iure dircō in
bonis pr̄is p̄uilegio militari.ſʒ ī bonis filij nō ꝓ
cedit ſubſtitutō directa.q: in reb⁹ filij nō pōt pa
ter et miles ſubſtituere ſeu facē teſtamētū poſt
pubertatē.iſte ē tex.i.d.l.cēturio.⁊ ꝓcedūt hec
ſm̄ opi.glo.vt nō.i.d.l.p̄cibus.C.de ipu.⁊ alijs
ſbſti.⁊ i.d.l.cēturio qn̄ mr̄ filij ſbſtituti nō eſt in
medio. Si aūt mr̄ viuerʒ voluerūt glo.ꝙ poſt
aduētū pubertatis obliq̄t̃ ſbſtitu⁹.q̄ ad ip̄a bo-
na pr̄na ⁊ h̄ ꝓ.l.p̄cib⁹ſʒ vnū itellectū. Sʒ Bar.
i.d.l.cēturio.ſentit ꝙ.d.l.p̄cib⁹.ꝓcedit qn̄ ſbſti-
tutio ē fcā ꝑ vba cōia vt ſic.l.cēturio.ex toto re-
maneat ſalua ⁊ loquat̃ qn̄ ſit ſbſtitu⁹.per vba di
recta.ſʒ Jo.an.nō tn̄ attigēdo ſpecifice hūc ca-
ſū ſentit i.d.c.ſi pat.in nouella ꝙ.l.p̄cib⁹ loq̄t̃ in
ſbſtitutōe ꝑ vba directa vnde ī gl.ſua i.d.c.ſi pr̄
ſeq̄t̃ ī h̄ theoꝛicā gl.iur̄ ciuilis p̄all'. ⁊ q: nō ē ꝓ
p̄ia mā nr̄a ⁊ raro ſit teſtamētū iure militari q:
iſti noſtri milites nō gaudēt illo p̄uilegio cū nō
pugnēt ꝓ republica ⁊c̄.vt in.l.i.C.de iur.⁊ fac.
igno.⁊ ibi nō.remitto ad.d.l.cēturio. Qn̄qʒ hec
ſbſtitu⁹.cōpēdioſa ſit a nō milite ⁊ eſt cāus nr̄.⁊
ſi ſit ipuberi ꝑ vba directa exēplū īſtituo hr̄deʒ
filiū meū ipuberē ⁊ qn̄cūqʒ deceſſerit ſine libe-
ris fili⁹ meus ſēpꝛonius ſit heres. ⁊ h̄ cāu cōīt
voluerūt glo.iur̄ ciuil'⁊ gl.i.d.l.ſi pr̄.⁊ glo.hic ī
vbo vl'ſbſtitutōis ꝙ ſi ipubes moꝛit̃ īfra tēpus
pupillare vl'iure directo.vn̄ ſbſtitut⁹ capiet to-
tā hr̄ditatē ſine deductōe q̄rte ad h̄.d.l.cēturio
⁊.c.ſi pr̄.ſi vo moꝛit̃ poſt tp̄us pubertatis expi
rat ī totū ꝑ.l.i pupillari ⁊.l.vbis ciuilib⁹.ff.ō vl.
⁊ pupil. Sʒ Jo.an.alit̃ ſentit i.d.c.ſi pr̄ vt.j.ſb
ijciā. Qn̄qʒ ſit h̄ ſubſtitutō ꝑ vba cōia exēplū in
ſtituo filiū meū ipuberē hr̄dē ⁊ qn̄cūqʒ deceſſe
rit ſbſtituo ſēpꝛoniū.⁊ h̄ cāu gl.iur̄ ciuil'repiūt̃
ɔ̄ꝛie.nā i.l.p̄cib⁹ ⁊ i.l.cēturio p̄all'.voluit vt h̄ ſb
ſtitutio valeat ſēp vt fideicōmiſſaria ⁊ h̄ ſētit gl.
nr̄a.mouēt̃ gl.iur̄ ciuil'q: ex q̄ iſtō vbū ſbſtituo
pōt trahi ad directā ⁊ indirectā ſubſtitutionē ⁊
ſi traheret̃ ad directā extiguit̃ ꝑ aduētū puber
tatis vt.ſ̄.dixi.ſi vo ad indirectā vʒ ſēp vt fidei
cōmiſſaria q̄ ī dubio debemus cape illū intelle-
ctū ſm̄ quē ſemp valeat ⁊ ex h̄ itellectu iſert̃ ꝙ
ſi iſta adiecta deceſſiſſet īfra tp̄us pubertat̄ po
tuiſſet eodē mō detrahere quartā trebellianicā
ſicut detraxit nūc poſt aduētū pubertatis.nā v̄
bū ſuccedat poſitū h̄ nō ē obliquū ſʒ cōe ⁊ hanc
theoꝛicā ſecuta ē cōīt gl.i.d.c.ſi pr̄. Sʒ alia glo.
iur̄ ciuilis tenuit aliā opi.magis ſbtilē vʒ ꝙ hec
ſubſtitutō cōpēdioſa fcā ꝑ vbū cōe valeat iure
directo.j.tp̄us pubertatis ſʒ p⁹ aduētū puber-
tatis obliquat̃ ⁊ valʒ iure fideicōmiſſi h̄ voluit
glo.nō.iſti.de pupil.ſubſti.in glo.magna in fi. ⁊
ex h̄ infert̃ ad intellectū huius.c.ꝙ ſi adiecta ō
ceſſiſſet.j.tēpus pubertat̄ nō potuiſſet detrahi
trebellianica q: valuiſſet iure directo. Qn̄qʒ ⁊
tertio ſit h̄ ſubſtitu⁹.cōpēdioſa ꝑ vba indirecta
ſeu obliqua ⁊ tūc ī dubio ſemp valʒ vt fideicō-
miſſaria.exēplū inſtituo heredē filiū meū ipube
rē ⁊ qn̄cūqʒ deceſſerit volo vt reſtituat heredi
tatē ſēpꝛonio ⁊ h̄ cāu ſemp ī reſtitutōe detrahe
ret̃ quarta trebellianica. ex q̄ hereditas capit̃
de manu ſua vt in.l.coheredi.§.cū filie.ff.ō vul.
⁊ pupil.nouiſſime ſupueniēs Jo.an.i.d.c.ſi pr̄.
ī nouella tenuit late materiā examinādo ꝙ cō-
pēdioſa fcā ipuberi ꝑ vba cōia valʒ directo iure
ſi ipubes moꝛit̃ īfra tēp⁹ pubertat̄. Si vo mo-
reret̃ poſt pubertatē ualʒ iure fideicōmiſſi ⁊ ſic
detrahit̃ quarta.hoc ꝓbat ipē iūgēdo.c.ſi pat.
cū iſto.nā ibi ſubſtitutio fuit fcā ꝑ vbū moꝛiat̃
⁊ valuit iure directo īfra tēp⁹ pubertatis vt ibi
pʒ.h̄ aūt fuit fcā ſubſtitutō ꝑ vbū ſuccedat qđ n̄
ē mī⁹ cōe q̄ʒ vbū moꝛiat̃ ⁊ vʒ h̄ iure fideicōmiſ
ſi p⁹ aduētū pubertat̄ cū q̄ h̄ duo vba moꝛiat̃ ⁊
ſuccedat quaſi idē ipoꝛtēt ⁊ hec vʒ iure fideicō
miſſi ⁊ i.d.c.ſi pr̄ iure directo ſat̄ ꝓbat̃ opi.ſua
⁊ ex hoc vr̄ ſētire ꝙ ſi adiecta deceſſiſſet h̄ infra
tp̄us pubertat̄ valuiſſet ſubſtitutio iure directo
⁊ ſic n̄ fuiſſʒ ōtracta quarta trebellianica quod
ēt vr̄ placē Bar.i.d.l.cēturio ⁊ ex hoc īſero ꝙ
ſubſtitutō h̄ fcā n̄ fuit fideicōmiſſoꝛia vt dixit h̄
glo.ī medio.ſʒ potius cōpēdioſa vt dixit glo.in
prin.que recipit itellectū ſm̄ tp̄us moꝛt̄ īſtitute
q: vt dixi ſi deceſſiſſʒ j.tp̄us pubertat̄ ualuiſſet
iure directo.poſt pubertatē autē iure fideicom
miſſi.⁊ hoc q: ſemp debemus iterp̄tari diſpōeʒ
vt valeat melioꝛi modo quo poteſt.c. abbate
de vbo.ſig.⁊ in.l.quotiēs de verbo.obli. ex his

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

ergo iſferendū ē q̄ ſi i cāu.c. ſi pr̄ deceſſiſſet ille
p⁹ pubertatē valuiſſet illa ſubſti⁹ iure fideicō/
miſſi. ⁊ nō iure directo. ex his hēs clarꝫ intelle/
ctū h⁹.c. ⁊.c. ſi pr̄. plus dixit Jo.an.in.d.c. ſi pr̄
q̄ ſubſti⁹ ꝯpendioſa fc̄a ipuberi ē̄t per v̄ba dire
cta obligat̄ p⁹ aduēctū pubertat̄. n̄ aūt extiguit̄
ꝑut eſt cōis opi. legiſtaꝝ. hoc dicit ꝓbari i.d.l.
p̄cibus. nā lꝫ ibi mulier ad papā narrauerit q̄
marit⁹ teſtator fuerit miles. tn̄ n̄ fuit teſtat⁹ iure
militari qd̄ pꝫ. q2 his ibi pōderatur q̄ fili⁹ erat
i ptāte patris. qd̄ n̄ fuiſſꝫ neceſſariū ſi fuiſſet te
ſtatus iure militari. Itē ibi i fi. obligatur ſbſti⁹
poſt aduētū pubertat̄ qd̄ n̄ ꝓcedit i teſtō milit̄
vt i.d.l. cēturio. Itē ⁊ ȝ⁹ illa lex ponitur i ti. cōi.
nā ſi ꝓcedēt iure militari fuiſſet poſita in ti. de
teſta. mili. hāc ſn̄iaꝫ ſuadet p̄ſūpta volūtas teſta
toris. Bar. in h̄ ſentit ꝯriū i.d.l. cēturio dicens
q̄ vbi ſbſti⁹ fit ꝑ v̄ba directa ciuilia nunq̄ꝫ obli/
ḡtur ꝑ aduentū pubertat̄. fcīt. d.l. vbis ciuilib⁹
⁊.d.l. cēturio. hāc opi. bar. ſeq̄tur hic Do. An.
⁊ ꝑfecto vr̄ vior de ſubtilitate iuris. ſꝫ d̄ eq̄tate
mitū plꝫ opi. Jo.an. ꝓpt̄ volūtatē teſtatoris. q
i ſbſtitutiōe retulit ſe ad oē tp̄s. ⁊ p̄dc̄a ꝓcedūt
niſi ſbſtitutō ſit gemiata. puta q2 teſtator dixit
inſtituo filiū meū ipuberē. ⁊ ſi deceſſerit. j. tp̄s
pubertat̄ l'poſtea q̄ñcūq̄ꝫ tal' ſit hēs. hoc enī ca
ſu cōis vr̄ opi. vt. j. tp̄s pubertat̄ valeat iure di/
recto poſt pubertatē iure fideicōmiſſi. ⁊ de mā
pleniſſime ꝑ bar. i.d.l. centurio. ¶ In gl. i v̄bo
ex d̄functa ibi iſtituit eū. vl' itellige q̄ marit⁹ lu
crabat̄ bona vxoris p̄mortue iure lōgobardo
vt hēt̄ i lōgōbarda ti. de ſucceſſionibus i.l. fi. ⁊
ē lombarda liber i q̄ ꝯtinēt̄ leges q̄s fecerunt
longobardi qui longo tp̄e regnauerūt i Italia
In glo. i v̄bo v̄ſuca. ibi actio ꝑſonalis dic q̄ ex
teſtō ꝯpetūt plures actōes vt ꝑſōalis hypothe
caria ⁊ rei vendica⁹. ⁊ diſtinguendū eſt. vt plene
nō. i.l.i.C. cōia. de lega. ¶ In glo. in verbo ite
gralr̄ ibi i morte facta fuit. idē dic ſi in vita. ſed
glo. pōderat tp̄s mort̄. vt facilius p̄ſūat̄ fraus.
¶ Nō ex glo. iuncto tex. q̄ lꝫ teſtm̄ ioſſicioſū
i quo. ſ. filius fuit p̄terit⁹ reuocat̄ i totū ꝑ q̄relā
ioſſicioſi. l. filio p̄terito. ff. de iniuſto rup. ⁊ irri.
teſtō. donatio tn̄ ioſſicioſa n̄ reuocatur i totū
ſed ſolū reſpc̄u legitīe q̄ debetur iure nāe. ¶ Z⁹
nō q̄ vēditio fc̄a de oībus bōis i fraudē libero
rū reuocatur q̄ ad legitimā d̄bitā liberis. n̄ aūt
i totū. ſꝫ h̄ itellige qn̄ vēditō fuit v̄a lꝫ in frau/
dē filioꝝ. ſi aūt fuiſſet ſimulata. tē reuocatur in
totū. ⁊ de mā vide per bar. in.l. hereditatē. ff. d̄
ho. aucto. iudi. poſſ. ¶ In glo. in v̄bo quartaꝫ
ꝑtē in fi. collige ex gl. q̄ quarta q̄ debetur iure i
ſtitutōis cū hēditas ē exhauſta legat̄ ē magis
p̄uilegiata q̄ꝫ q̄rta trebelliaica. ⁊ q̄rta trebel/
liāica ē magis p̄uilegiata. q̄ꝫ legitīa. q̄ d̄bet̄ fi/
lio. nā vt vides ex gl. i q̄rta q̄ debet̄ iure iſtitu/
tōis n̄ ꝯputāt̄ niſi ea q̄ obueniūt hēdi iure iſti/
tutōis. n̄ aūt legata l'alio ti. ꝓueniētia. ſꝫ i q̄rta
trebelliāica ꝯputāt̄ n̄ ſolū ea q̄ ꝑtinēt iure iſti/
tutōis hēdis. ſꝫ oia q̄ ꝓuenerunt ex teſtō puta

iure legati l'donatōis. alia v̄o ꝓueniētia ex te/
ſtamētū n̄ ꝯputāt̄ i hac q̄rta. i legitīa v̄o q̄ d̄bet̄
filio n̄ ſolū ꝯputāt̄ ea q̄ ꝑuenerūt ex teſtō quo/
cūq̄ꝫ ti. ſꝫ ē̄t v̄ñcūq̄ꝫ ſint ꝑfecta. vt i iurib⁹ alleḡ
i gl. ⁊ pleniſſime expeditur mā i.l. in quarta. ff.
ad.l. fal. Aduertēdū tn̄ circa hoc vltimū. aut ei
pr̄ donauit i vita aliq̄d filio ob cām puta dotis
vl' donatōis ꝓpt̄ nuptias ⁊ illud cōputat̄ i legi
tima ſua. vt in auē. ex teſtō. C. de collat̄. aut fu/
it fc̄a donatō ſimplr̄. ⁊ tūc ſi tenuit. q2 fuit fc̄a fi
lio emācipato l' filio i ptāte tāq̄ꝫ bn̄merito. ⁊ tē
iſtud n̄ ꝯputatur i q̄rta. q2 valet hec donatō ac
ſi eſſet fc̄a extneo. de quo tn̄ plene dicendū ē. vt
nō. in.d. auē. ex teſtō. aut donatō n̄ tenuit in vi/
ta. ⁊ tē cōputatur i legitīa. ē̄t ſi ꝯfirmaretur mō
te. de q̄ dic vt plene le. ⁊ nō. i.l. filiū quē habētē
¶ Sa. hēciſ. q̄ aūt ſit rō diuerſitat̄ int̄ iſtas q̄rtas
cōit̄ redditur h̄ legitīa filij ꝓp̄e nō ꝓuenit ex
volūtate pr̄is. ſꝫ ex diſpōe iuris. naꝫ velit nolit
pr̄ oꝫ q̄ fili⁹ hēat legitīaꝫ ſuā. iō i iſta tāq̄ꝫ debi
ta ꝯputātur oia bōa q̄ ſibi ꝑfecta ſūt a pr̄e limi
tādo. vt. ſ. Quāta v̄o trebelliāica debet̄ ꝓpter
grauam̄ volūtarie iūctū hēdi a teſtatōe. iō ſo/
lū ꝯputāt̄ ea q̄ ſibi obueniūt ex teſtō ⁊ ē mīn⁹ p̄
uilegiata iſta q̄ꝫ alia q̄ debet̄ iure iſtitutōis. vt
ſ. dixi. q2 mīn⁹ grauamē ſbijt hēs iſto cāu q̄ꝫ in
alio. nā r̄ſtituta hēditate oēs actōes hēditarie
actiē ⁊ paſſiue i eū cui fit r̄ſti⁹ trāſſerūtur. l.i. ad
trebel. ⁊ i.l. pe. C. e. i alio v̄o cāu iſtitut⁹ r̄manet
hēs ⁊ ſubijt oia onera hēditāia. iō h̄ quarta eſt
magis p̄uilegiata. ¶ In gl. i v̄bo a tp̄e litis i
fi. nō. gl. ⁊ dic vt plene nō. in.l.i. fideicōmiſſaria
ff. ad trebel. ⁊.d.l.i. quarta. Itē dic ad tex. ſcđm
doc. q̄ hic n̄ cōputātur fruct⁹ ꝑcepti ab adiecta
filia teſtatoris. ſꝫ ꝑcepti a tutōe ⁊ pupillo ⁊ ma
rito adiect̄ p⁹ mortē ipſius ⁊ poſt litē ꝯteſtatā
¶ In gl. in v̄bo legitima nō hāc glo. ad quam
quotidie fit remiſſio ⁊ i effectu ponit tres opi.
i. q. ſat̄ nōbili. an ſi filius rogat⁹ reſtituē heredi
tatē poſſit detrhere legitīaꝫ iure nāe d̄bitā ⁊ q̄r
tā trebellianicā. ⁊ p̄ma opiō ē q̄ poſſit ⁊ eā cor
roborat argumētis v̄ſq̄ꝫ ad v̄. do. ſꝫ Ja. abinde
pōit ſcđaꝫ opi. ꝯriā vt ſolū vnā deductōeꝫ facē
poſſit. ſꝫ poſſit petē reliq̄ꝫ ſeu deducē q̄tēn⁹ pl⁹
ē in ea q̄ꝫ in deductione p̄us facta ⁊ durat v̄ſq̄ꝫ
ad v̄. alij v̄o voluerūt. abinde v̄ſq̄ꝫ ad fi. ponit
ē̄tiam opi. diſtinguentem int̄ rogationem pure
factā ⁊ eā que fit ſub conditione vel ad certum
diē. vt p̄io caſu ꝓcedat z⁹ op. in z⁹ caſu ꝓcedit
prima. ⁊ h̄ opi. ē̄tiā fuit azo. gloſatoris iuris ci/
uilis in.l. q̄ꝫq̄ꝫ. C. ad.l. fal. tene hanc opi. ē̄tiam
reſpectu rogatiōis fc̄e ſub ꝯditōe. n̄ aūt quādo
fit ad certum diem. q2 exquo dies reſtitutōis
fiende eſt certa p̄inde eſt acſi pure fuiſſet facta.
ſed alia glo. in.l. papinianus. §. meminiſſe. ff.
de inoffi. teſta. ſequitur hanc ē̄tiā opi. ad litterā
⁊ id ibi bar. ⁊ bal. in.l. filium quem hn̄tem. p̄e/
alle. ⁊ doc. moderniores hic. et ſic pluries fuit
conſultum per bar. ⁊ bal. ⁊ plures alios moder/
niores. ⁊ ſatis poteſt hodie teneri hec opinio

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

vt ſic iura ciuilia q̄ videnť diſcordare a diſpōe
huius.c.⁊.c.Rainald⁹ i aliquo ſubſtētenť.⁊ rō
diuerſitatis inť vnū caſū ⁊ reliquū ē q2 i reſtitu
tōe pure fiēda ⁊ de pñti cōcurrūt eodē tpe due
deductōes quas iuri ciuilis regula oio fieri ꝓ
hibz vt i.l.i rōne.§.qȯ vulgo.ff.ad.l.fal.⁊ i.l. iu
bemus.C.ad trebel.⁊ in.d.l.filiū quē habētem
cū ſi.ſed i alio cāu qñ reſtitutō venit fienda ſub
cōditōe vľ ad certū diē iſte ꝺductōes fiūt diuer
ſo tpe ⁊ vt dixi ſtādū ē huic opioni vt i aliq̄ ſal
uetť regula iuri ciuiľ.naz illa regula circūſpecta
⁊ cōſiderata diſpōe canoica maxie.c.Rainald⁹
ʒ.e.idē dicēdū eēt in vtroqʒ cāu.nā fortius gra
uatur fili⁹ quādo i ꝯtinēti hz reſtituere hr̄dita
tē q̄z qñ ſub ꝯditōe uľ ad certū diē cū h̄ ultio ca
ſu pcipiat iteri fruct⁹ q̄s nō ꝯputat i q̄rta ut in
d.l.iubem⁹.Itē ubi duo diuerſa iura accedunt
eidē pſone cēſēda ē illa pſona iure duoꝝ ſicut ſu
ſtinet vices duoꝝ vt i.l.ſi cōſul.ff.de adop.⁊ i.c.
cū oli ⁊ ibi dixi de re iudi.ſed i ꝯſulēdo nō eſſet
recedēdū ab illa opi.vnū tñ nōbis ꝙ quarta tre
bel.nō detrahiť p heredē iſtitutū i re certa.ſʒ p
heredē vniuerſalē ita conſuluit Bal.p.l.i.ad.l.
fal.⁊ intellige heredē vniuerſalē nō ſolū illū qui
inſolidū ē iſtitutus heres ſʒ ēt q i certa quota
hereditať.ſicut videmus i falcidia q̄ detrahi pt
p heredē iſtitutū i dimidia vt ꝓbať i.c.Rainal
dus i fi.ʒ.e.Itē nōbis hāc glo.circa mediū i eo
ꝙ dicit ꝙ filius iſtitut⁹ a patre cepit ēt legitimā
ſuā iure iſtitutōis ⁊ nō vt debitū.naz facit h̄ ad
q̄ōnez nūqd filius iſtitut⁹ heres a pr̄e poſſit re
pudiare hereditatē paternā retēta ſibi legitima
⁊ dicēdū ꝙ nō.q2 cū i legitia fuerit ēt iſtitut⁹ nō
pōt ꝓ pte repudiare ⁊ ꝓ pte acceptare ⁊ hanc
opi.nō.ſʒ Bar.i.l.gerit ff.de acq.here.⁊ Bal.i
l.vnica.C.qñ nō petēt.ptes.⁊ eadē rōe idē dicē
dū ē i patre decedēte ab inteſtato.q2 nō pōt ꝓ p
te agnoſcere hereditatē paternā ⁊ ꝓ pte abſtine
re ar.i.l.i.§.ſi ex fundo.ff.de hr̄di.iſti.⁊ h̄ nō.
¶ Ultio nō hāc gl.i eo ꝙ dicit ꝙ licet legitima ſit
debita filio nō tñ adeo ē debita vt cōpetat filio
actō ꝯ prēm ⁊ itellige gl.i vita patris.q2 ita loq
tur.nā filius nō pōt i vita pr̄is petē legitimā qn
imo plus dixit Bal.in auc.ſi qua.C.ꝺ ſacroſā.
ecc.ꝙ patre igrediēte religionē nō pōt fili⁹ petē
legitimā a mōaſterio i vita ipius qȯ videť p̄ma
fronte ꝯ caſū.c.cū ſcim⁹.ʒ.ꝺ regu.vbi h̄ vide.

1A Tua nobis Ep̄s cōpel lit fideicō miſſarios ſeu executores teſtamenti
ad exequēdas pias volūtates defūctoꝝ ēt ſi te
ſtatoꝛ h̄ interdixiſſʒ.cōis diuiſio.ſcȯa ibi cū igiť
¶ Nō p̄ ꝙ religioſi ⁊ clerici ſeculares ac laici
poſſūt deputari executores teſtamētoꝝ ⁊ i reli
gioſis dic vt habeť in.c.ij.ʒ.e.ti.li.vi.excipe tñ
fr̄es minores qb⁹ h̄ officiū ē interdictū vt i cle.
exiui.de vbo.ſig.⁊ dic vt ibi.nunqd aūt poſſunt
iſti mixti ꝺputari executores.Jo.an.i.c.Iohā
nes.ʒ.e.dicit ꝙ ſic ⁊ ibi plenius de h̄.an aūt feia

poſſit eē executrix vīd̄ p Jo.an.i.d.c.ij.ʒ.e.ti.li.
vi.⁊ alias fuit cōſultū ꝙ nō ꝯtrariū ſentit Bal.q2 ñ
cōpet mlr̄ tāq̄z ꝓcuratrix ſʒ intētat actōes noie
ꝓprio ꝺ q̄ p eū in.l.id qȯ paupib⁹ ⁊ in.l.ſi qs ad
declinādā.C.ꝺ epi.⁊ cle.¶ Nō 2⁰ ꝙ legata ad
pias cās diſtribuūť p eū quē teſtatoꝛ deputauit
ſʒ in reſtitutōe male ablatoꝝ ē dubiū.nā qdam
volūt ꝙ indifferēť teneať ep̄s illa diſtribuere ꝺ
q̄ in.c.cū ſit.ʒ.de iude.⁊ in.d.c.ij.⁊ vide qȯ dixi
in.c.ſi heredes.ſ̄.e.titu.¶ Nō ibi alijs vſib⁹ ꝙ
executores nō poſſūt cōmutare vſū deſtinatūz
p teſtatorē.nūqd autē cū conſenſu ep̄i poſſunt
cōmutare in meliorē vſum.pulchra ē queſtio.de
quo vide p Jo.de ligna.in cle.q2 cōtingit.de re
ligio.do.⁊ placet mihi opinio ꝙ nō.ex quo pōt
deputari ad vſum deſtinatū.nā iura ſolū excipi
unt principis auctoritatē vt.d.cle.q2 cōtingit.⁊
facit.l.legatū.ff.ꝺ vſufr.lega.cū ibi nō.⁊ vide ꝙ
dixi i.c.nos.ſ̄.e.¶ Ulteri⁹ nō.ꝙ voluntas de
fūcti oio eſt adimplēda niſi ſit irrōnabilis ⁊ pp
irrōnabilitatē nō valet interdictio teſtatoris vt
ep̄s nō ipediat ſe ꝯ executores.nā quēadmodū
ipē teſtatoꝛ male agēdo nō pōt ſe ſubtrahere a
foro ep̄i ita nō pōt ſubtrahere ſuos executores
in officio male agētes.Sʒ circa p̄dcā q̄ro qd
ſi teſtatoꝛ mādauit vt ep̄s nō ipediret ſe de exe
cutōe.diceres tu h̄ videť tex.ꝓ deciſione q̄ōnis
ſʒ certe ſi pōderabis tex.nō decidit q̄ōnē ꝓpoſi
tā ſolū eni ꝓbat ꝙ ep̄s pōt ꝯpellere executores
nō obſtāte ꝓhibitōe teſtatoris.ñ aūt dicit ꝙ poſ
ſit realiť exeq aſſumēdo officiū executoris ꝯ vo
lūtatē teſtatoris.⁊ i h̄ putarē ꝙ aut teſtatoꝛ ꝓui
dit ſibi de alio executore i cāu negligētie p̄mi ⁊
nō ſuccedit ep̄s i executōe ar.i.l.nulli.⁊ i.l.ſi qs
ad declinādā.C.de epi.⁊ cle.aut teſtatoꝛ ſolū ꝓ
hibuit ep̄m ne deberet exeq nec ꝓuidit ſibi de
alio executore ⁊ tūc puto ꝙ ſalti i relictis ad pi
as cās ep̄s ſuccedit nō ob.ꝓhibitōe teſtatoris
ad hoc bonus tex.i auc.de eccl.ti.i.§.ſi qs aūt
ꝓ redēptōe.cū duob⁹ ſequē.¶ Ultio q̄riť de
q̄tidiana q̄ōe teſtatoꝛ mādauit cētū diſtribui ꝓ
male ablatis.demū p⁹ teſtatoris mortē male ab
lata repta nō aſcēdūt ad tātā ſūmā qd fiet de re
ſiduo an debeat cedē lucro heredis quēadmo
dum quādo deficit aliud legatum vt in.l.ſi quis
ticio.ff.de lega.ij.⁊ videtur primo ꝙ debeat ce
dere heredi quia expreſſio cauſe limitat legatū
vt in.l.ſi.ff.de aur.⁊ ar.lega.Ja.de are in quo
dam tractatu executorum vt refert ⁊ ſequitur
Bal.in.d.l.ſi quis ad declinadam diſtinguit ꝙ
aut teſtatoꝛ prohibuit in alium caſuz dictā quā
titatē expendi ⁊ cedit heredi aut ſimpliciter diſ
ponit ⁊ debet diſtribui inter pauperes argu.in
dicta.l.legatum quaſi velit ꝙ ſicut legatum i pi
um vſum conuertiť in aliū vſuz ſi nō poteſt de
putari ad vſum deſtinatum vt in.d.auc.de eccl.
ti.in.§.ſi quis in nomie.dixi.in.c.nos.ſ̄.e.ita ⁊
iſtud legatū relictū ꝓ male ablatis.⁊ h̄ puto ve
riſſimū q2 ex q̄ teſtatō exp̄ſſit certā q̄ntitatē cre
dēdū ē illā deberi lʒ nō appeāt debētes recipe

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Idē ē obſuādū i ꝓmiſſiōe ſeu cautōe quā ho- die preſtāt vſurarij māifeſti.nā ſolēt ꝛ debēt ꝓ mittē quātitatē rſtituere viſilr extortā.vn̄ ſi nō apparēt debētes rcipe totā quātitatē dꝫ rſiduū diſtribui īt paupes.vt le.ꝛ nō.i.c.q̄ꝫq̄ꝫ.de vſu. li.vi. ¶ In glo.i.ibi q̄ ad hūc caſū reſtringitur pōdera.ꝛ nō.glo.q̄ apte ſentit epꝫ non poſſe ſe īpedire de relict̄ ad non pias cauſas.ꝛ pro hac opi.facit iſte tex.q ſolū facit mētionē d̄ pijs vo lūtatibus.ſed glo.tenet contrariū in.c.ſi hēdes ē.e.idem Hoſtien. ꝛ Inno.ꝛ ad hunc textum reſpondet Hoſtienſis ꝙ omnis voluntas teſta toris dicitur pia. tu vide qd̄ latius dixi in.d.c. ſi heredes.Abb.

18 Rainaldus Fili⁹ rogat⁹ rſtituē hrdi tatē debēt ſtiā iure nāe ꝛ q̄rtā trebel- lianicā ī qb⁹ pōt legata reliq̄re heredes īſtituē ꝛ penā īponere.hoc dicit vſqꝫ ad fi. Pricipalr diuidit̄ ī tres ptes.ī p̄ma facti nāratō.ī ſcd̄a au ditoris pronunciatio.3ª ſñie ꝯfirmatō.2ª ibi di lect⁹.ſtiā ibi nos.p̄ma ꝛ 2ª pn̄t ſbdiuidi in plres ptes q̄ ſat̄ patēt ī tex.Et ꝓ itellectu lr̄e q̄rit̄ de mō diuidēdi hāc hereditatē Rainaldi.ſꝫ pre- mittēdū ꝓut.gl.ſentit in v̄bo reſiduo.ꝙ hec he reditas ꝯputat̄ bonis pr̄nis q̄ ſbiacebant reſti- tutioni valebat.lxiiij.ꝛ ſup qbuſdā boni valē- tibus.xxxij.fuit factuꝫ ꝯpromiſſū int̄ Rainal- dū ꝛ patruos ꝛ in his.xxxij.hēbat Rainaldꝰ occaſiōe ſtie ꝛ quarte medietatē.nā p⁹ detrahē do trebellianicaꝫ ex.xxxij.hꝫ octo ꝛ ex.xxiiij. remanētibus detrahēdo ſtiam iure nāe.ſ. octo hꝫ ī totū.xvi.alia vero.xvi. veniūt reſtituenda patruis ex teſtō peponis. ex iſtis .xvi. legauit medietatē auuncul̄.ꝛ ſic octo.tenetur ḡ patru⁹ q fuit iſtitutus hēs ꝓ dimidia dare q̄tuor auū cul̄ rōe legati.ꝛ filij ipſius q fuerunt iſtituti ꝓ alia dimidia tenētur dare alia q̄tuor. patruus aūt q2 nō paruit volūtati teſtatoris tenetur rſti tuere rōe pene quatuor ſibi relicta. Item alia quatuor legata auūcul̄.ex qbus pōt detrahere vnū rōe falcidie.q2 hēditas erat exhauſta lega tis.filij patrui ſi adibūt hēditatē tenentur ſol- uē quatuor auuncul̄ legatarijs.Alia vero qua tuor retinebūt ſibi cū fuerit inſtituti hēdes nec repiūtur veniſſe ꝯ volūtatē teſtatoris. hēbūt ḡ auunculi.viij.ex legato ꝓprio.ꝛ quatuor occa- ſione pene.ꝛ ſic.xij.dempto vno rōe falcidie.ꝛ ſic ī effectu hēbūt.xi.patruus hꝫ vnū occaſione falcidie.ꝛ ſic ſunt xij.iiij.habebūt patrui filij.ꝛ ſic.xvi.ꝛ alia.xvi.ſunt reſtituēda patruis ex te- ſtamto pepōis.ꝛ ſic hēs diuiſā medietatem to- tius. ¶ Veniamus ad alia.xxxij.ī qbus hēbit Rainaldus.xvi.occaſione ſtie ꝛ quarte. reliq̄ v̄o.xvi veniūt reſtituenda patruis ex cā fidei- cōmiſſi.illa vero xvi.que ptinebant Rainaldo fuerunt relicta patruo ꝛ filijs.ꝛ ſic patruus hꝫ octo ꝛ oēs filij alia octo.patruus q2 venit ꝯtra volūtatē teſtatoris tenet̄ reſtituē ſua octo auū cul̄.filij vero patrui habebunt alia octo. q2 nō venerūt ꝯ volūtatē teſtatoris.ꝛ ſic ꝯiūgēdo pa- truus hēbit.xxxij.ex cā rſtitutōis ꝛ vnuꝫ ex .l. falcidia.ꝛ ſic trigitatria.auūculi v̄o habuerunt p̄us.xi.ꝛ nunc.viij.ꝛ ſic.xix.filij patrui habue- rūt p̄us.iiij.ꝛ nunc.viij.ꝛ ſic.xij.ſꝫ ꝛ.xij.ꝛ.xix. ꝯſtituunt.xxxi.ꝛ.xxxi.ꝛ. xxxiij.ꝯſtituūt.lxiiij ī qbus cōſiſtit tota hēditas Rainaldi. ꝯputat̄ bonis pr̄nis.ꝛ ſic hēbis ītellectū diuidendi. ¶ Nō prio ex p̄nci⁹. iūcto v̄bo dilectus ꝙ pr̄ ī ſtituēdo filiū hr̄dē pōt eū grauare d̄ rſtituēdo ad certū diē vl̄ ſb ꝯditōe oia bona pr̄na. in his aūt q̄ debentur filio ex legtia ſibi debita vel ex trebelliāica n̄ pōt eū grauare ſup rſtitutōe. pōt ḡ fili⁹ diſponere de pte ſua ꝓut vult n̄ obſtante volūtate pr̄na.Ex qbus infero ꝙ legitia debita filio iure nāe nō ſuccedit oīno ī cā alimētorum q2 cum alimenta deficiant p mortē filij ſequere tur ꝙ pr̄ poſſet de illa legitima diſponere poſt mortē filij.cui⁹ ꝯrariū hic ꝓbat̄.ꝛ hoc facit ad ea q̄ dixi in.c. Raynucius.ē.e.2⁹.infertur ꝙ licꝫ pr̄ poſſit teſtari pro filio īpubē.vt ī.c.ſi pater.e.ti. li.vi.ꝓ filio v̄o pubere teſtari n̄ pōt.nec de ſuis rb⁹ alr̄ diſponē. ¶ 3⁹.nō ꝙ duo ex trib⁹ arbitris n̄ pn̄t ferre laudū ꝯ.mōtuo vl̄ abſn̄te niſi h̄ hēat̄ ex forma cōpromiſſi.Inno.tn̄ hoc ſinglr̄ limi- tat niſi abſn̄s dixiſſet iudicium ſuū ꝛ audiuiſſet alios.nā tūc duo ēt ſtio abſn̄te pn̄t ferre ſn̄iam q2 ceſſat ratio .l. item ſi vnus .ff. de arbi. qm̄ exq̄ n̄ potuit duos īhere ad ſn̄iaꝫ ſuam fruſtra deſiderat̄ ei⁹ pn̄tia.ſꝫ hoc dcꝫ Inn.reprobatur p Bar.in.l.duo ex tribus.ff.de re iudi.mouet̄ q2 n̄ ſolū ſbeſt cā p̄dca.imo ēt defect⁹ ptātis. q2 duo ſine tertio non hn̄t ptātē ꝓnunciādi.ꝛ hoc mihi placꝫ ꝛ vide qd̄ hodie hēt̄ in.c.ij.de arbi. li.vi. ¶ Nō 3⁹.ꝙ ps pōt legare ptē ſuā quā hꝫ ī aliqua re lꝫ n̄ exp̄mat quod ius vl̄ quale habe at ī illa re ꝓ h̄ fac̄.q2 legādo qs ſiplr̄ rē ſuā vr̄ ſolū legare ius qd̄ hꝫ ī ea re.vt ī.l.ſi dom⁹.ff.de lega.i. ¶ Nō 4⁹.ibi legauit ꝙ verbum lego ad iectū vniuerſitati bonoꝝ induc̄ hēdis īſtitutōꝫ ꝛ ſic ſi dico lego tibi oia bona mea videor vel le te īſtituē hr̄dē meū.qd̄ optie ꝓbatur h̄ p̄ſup ponendo ꝙ iſta fuerunt verba teſtatoris. de q̄ p Bal.in.l.int̄ omnes.C.fa.herciſ.ꝛ de h̄ aliqd dicā cū gl. ¶ Nō q̄nto ꝙ teſtator pōt id quod adimit vni occaſiōe pene alt̄i legāe ſic̄ h̄ legauit auūcul̄ q̄cq̄d abſtulit ab hr̄dib⁹. ¶ Nō ſexto ꝙ vbi libellus continet plures articulos ſētētia pōt eē ꝓ parte cōdēnatoria ꝛ pro pte abſoluto ria. Iteꝫ nō ꝙ hoc caſu poteſt quis approbare ſn̄iam reſpectu articuli facientiſ pro ſe ꝛ reſpc̄u alterius facientis contra appellare.ꝛ ſic nō bo- nam practicam appellandi vt quis approbet ſē tentiam quatenus facit pro ſe. ꝛ quatenus ꝯ ſe ab ea appellet.nā tot videt̄ ſn̄ie. q̄t ſūt articuli l.ēt.ff.de minor. ¶ Nō ſeptimo in verbo dile ctus.ibi in rebus predictis ꝙ filius habet ī ſin gulis bonis paterniſ iuſ legitime ſue.ꝛ ſic facit in arg.ꝙ legitima filij poſſit detrahi de rebus ſingulis paternis. ꝛ idem probari videtur in

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf

trebellianica. qđ an indiſtincte ſit uerȝ dicā. j. ſup gl. i v̄bo portões. ¶ Itē nō. ibi nō obſtāte ꝙ arbitriū uł laudū n̄ pōt ipedire alienatōeȝ rei quē admodū nec pactū ptiū ↄ̄ q̄ uide qđ nō. plene p Bar. i. l. ſi qs ita ꝓmiſit. i. §. ea. lege. ff. de v̄. ob. ⁊ ibi bon⁹ tex. ⁊ uidet̃ ꝓbare h̄ lr̄a a ↄ̄trario ſenſu ꝙ ꝓhibit⁹ alienare rē niſi i certas pſonas nō pt ipune illā alienare ēt in vltīa volūtate colligit̃ h̄ nōbile q: h̄ pōderat̃ ꝙ laudū arbitroꝝ nō potuit ipedire alienatōeȝ ꝗ a ↄ̄trario vbi valeret diſpoſitio ꝓhibitionis fuiſſȝ extēſa h̄ ꝓhibitio ēt ad ultimā volūtatē de quo vide lati⁹ ⁊ pulchri⁹ p Bar. i. d. §. ea. lege. Itē nō ꝙ lȝ legatari⁹ poſſit agere ꝓ legato cōſequēdo ↄ̄ heredē q adiuit hereditatē ↄ̄ eū tamē q nō adiuit agere non pōt. Et ex h̄ ⁊ ex tex. iferť ꝙ ſi duo ſint iſtituti heredes q̄ȝ un⁹ adiuit alť nō. legatari⁹ pōt petē legata ab eo q adiuit ꝓ pte eū ↄ̄tigēte ⁊ nō teneť expectare vt oēs adeāt. ¶ Itē nō ꝙ iudex appellatōis nō teneť ſimplr̃ ꝓnūciare male iudicatū ⁊ bn̄ appellatū vł ↄ̄o. ſȝ pt ēt ↄ̄dēnaē ſi iudex a q̄ omiſit debitā ↄ̄dēnatōeȝ ⁊ gn̄alit̃ dic ꝙ cum ſuccedit i locū p̄mi iudicl pōt ⁊ dȝ oia facē q̄ primus iudex poterat ⁊ debebat ⁊ vide de h̄ qđ latius dixi. ſ. e. c. Rainuci⁹ ⁊ i. c. cū Iohānes ↄ̄ fi. iſtru. ¶ Itē nō ꝙ pena adiecta a teſtatore n̄ cōcernit niſi bona q̄ obueniūt ex teſtamēto ipi⁹ vn̄ nō extēdiť ad bona q̄ ſubiacēt reſtitutōi ex teſtamēto alteri⁹. ¶ Nō ꝙ iſtitutio fcā de pr̄e ⁊ filiis nō vr̄ fcā vt ſuccedāt ordine ſucceſſiuo. ſȝ admittūť eq̄liť ⁊ pr̄ cōſeqť medietatē filij vero oēs ſimł ↄ̄ſequūť aliā medietatē. nō intelligas eo reſpcū. q: filij. ſȝ q: ↄ̄iūcti ſub noie collectiuo iō habēť loco vnius de q̄ vide qđ le. ⁊ nō. i. l. ſi. C. de ipube. ⁊ alijs ſubſti. ⁊ ob h̄ i tex. pōderať ꝙ patruus poſſidebat iſta bona ꝓ medietate. Nō i v̄. ſaluo ꝙ cū hereditas ē exhauſta ſeu extenuata pp legata pōt hr̄s detrahē falcidiā ⁊ ſic q̄rtā ptē ēt ſi hr̄ditas ſit exhauſta occaſione pene iflicte p teſtatorē ⁊ i h̄ ē iſte tex. ſatis nō. aliq tn̄ ↄ̄. ſȝ tex. mltū facit ꝓ p̄ dicto vt. j. diceť lati⁹. ¶ Itē nō ꝙ hr̄s nō ↄ̄ficiēs iuētariū nō pōt detrahē falcidiā. rō q: nō p̄ſumiť ꝙ hr̄ditas ſit exhauſta legať. ſȝ ꝙ poti⁹ hr̄s vſurpauerit bona ⁊ oriť p̄ſūptio ꝙ noluit ↄ̄ficere iuētariū. de q̄ vid qđ nō. Bar. i. l. i rōe. §. qđ vulgo. ff. ad l. falci. ⁊ qđ le. ⁊ nō. i auc. de here. ⁊ fal. ⁊ dr̄ iuētariū ſcriptura ↄ̄tinēs oia iuēta ſeu repta in p̄rimonio ↄ̄ fūcti ⁊ alio vocabulo dr̄ repto2iū vt. l. tuto2 qui repto2iū. ff. ↄ̄ admi. tuto. ¶ Itē nō ex hoc ⁊ ex tex. ꝙ iura canoica approbāt ↄ̄fectōeȝ iuētarii q̄ ad excludēdū hr̄dē a bn̄ficio falcidie nūqd āt approbēt ad h̄ vt hr̄s teneať creditorib⁹ hr̄ditarijs vltra vires hereditarias ſicut diſpoſitū ē de iure ciuili vt i. d. auc. de hr̄di. ⁊ falci. dic ꝙ ſic q̄ ad foꝝ cōtētioſū q: ius ciuile ē fūdatū ſup preſūptōe nec repiť ↄ̄triū de iure canoico imo h̄ mā vr̄ approbata h̄. ſȝ q̄ ad foꝝ penitētiale n̄ teneť vltra vires hereditarias vt nō. Io. an. i. c. ii. de vſurl. li. vi. ⁊ plenius p Fe. ↄ̄ſilio. xxi. ex hoc colligo ꝙ nō ſemp ius ciuile ē obſuādū i foro penitētiali. ⁊ ē rō i cāu nr̄o. q: ius ciuile i h⁹ fūdať ſuper p̄ſūptōe ⁊ n̄ ſup veritate ſȝ i foro penitētiali attēdimus veritatē ⁊ de oib⁹ crediť ↄ̄fitēti cū ſolū agiť de p̄iudicio aie ſue vt i. c. ſignificaſti. ↄ̄ homi. exq̄ ꝗ i peitētia dicit hr̄s ꝙ nil vſurpauit ceſſat p̄ſūptio iurl ciuił q̄ fūdať ſup vſurpatōne nā veritate maifeſta cedit opio ꝟitati vt i. c. ꝟitate. viij. di. ⁊ ex his hēs vnā nō. r̄gulā ꝙ vbicūqȝ ius hūanū ē fūdatū ſup p̄ſūptōe nō ē obſuādū i foro aie. ſi ꝟitas ē ↄ̄ p̄ſūptōeȝ ꝓ h⁹ c. tue j. ↄ̄ ſpōſa. ⁊ c. lrās. i fi. ſ. de reſti. ſpo. ⁊ i. c. a nobis. ij. de ſen. excōi. vid Bal. i. l. i. C. de ſacroſāc. ecc. ⁊ qđ nō. Cal. ſ. i ꝓhemio h⁹ ↄ̄pilatōis vbi lati⁹ hanc materiā attigit. ¶ Itē nō ꝙ lȝ ab hr̄de extorq̄atur rōe pene iiūcte i teſtō totū p̄rimoniū hr̄ditatis nō tn̄ deſinit eē hr̄s vn̄ retiñȝ ius ⁊ nomē hr̄dis imo ꝙ pl⁹ ē detrahit falcidiā tāq̄ȝ hr̄s ſȝ vnā opi. de qua ifra h⁹ clare colligiť h̄. nā Rainald⁹ voluit ꝙ ſi hr̄des ſui venirent ↄ̄ legatū factū auūcul' pderēt oia bona ⁊ patru⁹ rōe ↄ̄uētōnis fuit h̄ ↄ̄dēnat⁹ ad reſtitutōeȝ oiūȝ bonoꝝ ⁊ nihilomin⁹ remāſit hr̄s adeo ꝙ remāſit ſibi bn̄ficiū legis falcidie. ⁊ facit i ſili tex. nō. i. l. ex fcō §. vltio. ff. ↄ̄ vł. ⁊ pupil. vbi diciť ꝙ ſi hr̄ditas auferať alicui tāq̄ȝ i digno nihilomin⁹ remanet in eo ius ⁊ nomē hr̄dis. ⁊ pōt eē rō q: exq̄ qs fuit ſemł hr̄s nō pōt fcō hois deſinere eē hr̄s ꝓ hoc hon⁹ tex. i ar. i. l. ⁊ ſi ſine. §. ſȝ qđ papinianus. ff. de mino. ¶ Vltio nō. ibi ↄ̄ volūtatē teſtatoris ⁊c. ꝙ falcidia ↄ̄trahiť ēt hodie ↄ̄ tacitā volūtatē teſtatoris ⁊ ſic auc. ſȝ cū teſtato2. C. ad l. fal. q̄ ꝓuidet vt teſtato2 poſſit hodie ꝓhibē detrahi falcidiā hȝ locū i ꝓhibitōe exp̄ſſa nō aūt tacita h⁹ ꝓbať aptiſſime h̄ iūcta illa auc. nā illa auc. p̄ceſſit diſpoſitionē h⁹ c. Et iſte tex. dicit ꝙ coñ volūtatē teſtatoris falcidia ē iducta vn̄ debet intelligi de tacita volūtate ꝓ h⁹ q: h̄ nō fuit exp̄ſſa volūtas teſtatoris ⁊ i ꝓhibitōe falcidie ſȝ tacita q: mādauit ꝙ oia bona q̄ poſſēt obuenire heredibus deuoluerenť ad auūculos ⁊ ſic tacite ꝓhibuit falcidiā ſȝ de hac tacita ꝓhibitōe hic nō curať. ⁊ hāc opi. tenuerūt qdā in. d. auc. ſȝ cū teſtato2. ſȝ h̄ vr̄ cal⁹ iducēdo vt. ſ. induxi. ¶ Vltio iduco iſtū tex. ad nō. dictū ꝙ pena appoita ex ↄ̄uētōe cōmittiť ex ſola ↄ̄uētōe fci q̄ȝq̄ȝ coñuētō nō habuerit iuris effectū. nā vides hic ꝙ ↄ̄uentio patrui nō habuit ipedire legatū factū auūculo ⁊ nihilomin⁹ pena appoſita ex coñuētione habuit locū ⁊ facit hoc ꝓ pena appoſita i ↄ̄promiſſis ↄ̄ ⁊ aduerſus ↄ̄uenientes vt cōmittať pēa ſȝ ↄ̄uētio nō habuerit aliquē effectū. Silr̄ ↄ̄mittiť pena ex ↄ̄uētōe iuris ſeu ↄ̄ iure facta vt in. l. nuda. C. de ↄ̄hē. ⁊ cōmit. ſti. ↄ̄ v̄bo firmū ⁊ v̄bo ratū ē gl. nō. i. l. id qđ paupibus. C. ↄ̄ epi. ⁊ cle. ⁊ p illā glo. dicit ibi Bar. ꝙ ſi qs ꝓmiſit ſub pena aliqd habere ratū nō ↄ̄mittiť pena ſi qs coñuenit de facto. ſecus ſi promittit habere firmum quia verbū ratū refertur ad ius verbuȝ firmū referť ad factum quod eſt diligenter notandū.

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Quero qꝫ hic ꝛ̃ſuatur bñficiũ legis falcidie nũ
quid falcidia ſit detrahenda ꝺ legatis ad pias
cãs. So.tex.ē hodie aptus ꝙ nõ i auc.ſiſr .C.
ad.l.falcidiã. Sꝫ dubium remanet in trebellia
nica nũquid illa detrahaꝛ̃ ſi reſtitutõ hẽditaꝫ
ē fienda ad pias cãs.vꝛ̃ tex.a cõtrario ſenſu in
c.ſi pꝛ̃.ꝫ.e.ti.li.vi.ꝙ ſic.nam ibi dꝛ̃ ꝙ ñ habebat
ibi locuꝫ deductio legitie ⁊ trebellianice. quia
ſbſti.ſca de pauperibus fuit directa ñ aũt fidei
cõmiſſaria.ẽgo ſec⁹ ſi fuiſſet fideicõmiſſaria.⁊
hanc opi.tenuit Jo.an.in glo.ſua.moueꝛ̃ etiaꝫ
qꝫ falcidia detrahiꝛ̃ a ſingulꝛ̃ reb⁹ qñ hereditas
eſt exhauſta.vñ lꝫ hẽs ñ detrahat falcidiam de
legatꝭ ad pias cãs.detrahit tamen de alijs.⁊ ſic
fruſtra nõ erit hẽs.ſꝫ trebellianica detrahitur
ex toto cõpoꝛe hẽditaꝭ.qñ tota hereditas veit
alꝭ iſtituẽda.vñ ſi heres ñ poſſet dtrahere tre-
bellianicã tc̃ fruſtra eẽt heres. Jtē auctꝭ.ſiſr ſo-
lũ facit mẽtionē ꝺ falcidia.⁊ nõ ꝺ trebellianica
Sꝫ cõis opi.doc.vtriuſqꝫ iuris ē i oppoſitum
vt nec falcidia nec trebellianica habeat locũ in
iſtis legatꝭ ad pias cãs.hãc opi.tꝫ Spe.in ti.de
iſtru.edic.in.§.ↄpendioſe.v.ſed cum deductio
Cy.in.d.auc.ſꝫ cum teſtatoꝛ. Bar.in.l.marcel-
lus.ff.ad trebel.⁊ Bal.i.l.id quod pauperibus
pꝛealle.moderniores doc.iuris canonici hic.⁊
vide i hoc cõſiliũ dñi Raphaelis ↄ.glo. Jo.an.
ꝑalle.motiuũ ꝑncipale ē.qꝫ falcidia cõtinet i ſe
trebellianicã.nã trebellianica largo mõ dꝛ̃ fal-
cidia. Jtē tex.apert⁹ vꝛ̃ in auc. de ecc.ti. in v̇.ſi
aũt heres ⁊ i.l.ſi quis ad declinãdã in fi .C. de
epiſ.⁊ cle.vbi fit mẽtio de legato ꝑticulari ⁊ de
hereditate ꝛ̃ſtituẽda.⁊ ꝓhibeꝛ̃ omnis falcidia
Jtē hodie ſũt exequata legata ⁊ fideicõmiſſa i
l.ij.C.cõia de legatꝭ.vñ falcidia ſicut ceſſat in le
gatꝭ.ita ⁊ i fideicõmiſſis.⁊ ob ꝑdcã ⁊ alias ratõ
nes voluit Bar.in.d.l.marcellus.ꝙ quẽadmo-
dũ teſtatoꝛ põt hodie ꝓhibẽ falcidiã.ut i dicta
auc.ſꝫ cũ teſtatoꝛ.ita ⁊ trebellianicã.⁊ hãc opi.
tꝫ ſalti fauoꝛe religionis.ar.i.l.ſunt perſone .ff.
de reli.⁊ ſũpti.funeꝝ.nõ ob.predictꝭ dcꝫ.c. ſi pꝛ̃
qꝫ ſolũ ꝓbat a ↄ̃rio ſenſu. Sꝫ tale ar.ceſſat vbi
reperiꝛ̃ ↄ̃riũ i iure.vt i.c.a nobis.ij. de ſen. ex.
Jtē põt ꝓcedere ibi ar.a ↄ̃rio reſpẽu legitie. ñ
aũt reſpectu trebellianice.non ob.motiuũ Jo.
an.ꝙ fruſtra erit heres ſi nõ ꝺtraxerit trebellia
nicã.qꝫ imo ñ fruſtra.qꝫ habebit meritũ a deo
exercẽdo piũ actũ tã reſpẽu defũcti qꝫ ꝛ̃ſpectu
eccle ſeu pauperũ qb⁹ fienda ē reſti.facit in ſili
qd̃ nõt Bar.in.d.auc.ſꝫ cũ teſtatoꝛ. ¶ Jn glo.
i.ibi i hac ↄditõe hoc id ſic dicit gl.quia ſubſti.
fideicõmiſſaria fuit ħ ſub cõditõe.⁊ nõ ſub mõ
⁊ dr̃a ē maxia iter ↄditionē ⁊ modũ.nã cõditõ
ſuſpẽdit actũ i euẽtũ ↄditionis. ita ꝙ interi nõ
põt peti.ſꝫ mod⁹ ñ ſuſpẽdit diſpõeꝫ.ſed quali-
ficat.vñ id qd̃ debeꝛ̃ ſb mõ põt peti ꝺ ꝑnti ꝑſti-
ta cautione ꝺ mõ obſuãdo.ħ ꝓbaꝛ̃ i.l.q here-
dꝭ.iũcta.l.qbuſ diebus.i.§.terminis.ff.de con-
di.⁊ demõ.⁊ vide qd̃ nõ.i.c.verũ de condi.ap-
po.vñ ſubſtitutio de qua hic fuit ↄditionalꝭ vꝫ
ſi abſqꝫ filijs maſculꝭ moꝛeretur.⁊ ſic interi nihil
poterat peti. ¶ Jn gl.i vbo neutra ꝑ ei i ſi.nõ.
gl.iũcto tex.nã vꝛ̃ limitare.§.ea lege. ſeu exten
dere ⁊ dcã Bar.ibi.nã ibi nõ.⁊ le.ꝙ probibitõ
alienatõis ↄcernẽs certũ genus ꝑſonaꝝ extẽdi
tur ẽt ad vltimã volũtatē.hic aũt tex.iuncta gl.
ꝓbat idē dicẽdũ cũ ꝓhibitio ē gñalis reſpectu
oiuꝫ perſõaꝝ qbuſdã ꝑſonis ſpaliꝛ̃ ↄceſſit. Jn
no.hic ꝓſeqꝛ̃ mlta mẽbꝛa. Nã qñqꝫ probibitõ
alienatõis fit in ↄ̃ctu qñqꝫ a lege qñqꝫ a iudice
qñqꝫ ab arbitro qñqꝫ a teſtatoꝛe.⁊ i oibus iſtiſ
ꝓſeqtur ſuccicte tñ vtrũ teneat alienatio i ↄ̃riũ
ſca ⁊ reſpẽu ↄ̃ct⁹ dicit ꝙ tꝫ alienatio. ſꝫ tranſfe-
renti dñiuꝫ ↄpetit ↄditio ↄ̃ reũ q in aliũ tran-
ſtulit.vt in.l.ea lege.C.de ↄdi. ob cauſam.⁊ ibi
gl.tꝫ ꝙ ↄſeqꝛ̃ eſtimatõeꝫ rei.ꝺ quo tñ dicendũ
vt ibi pleni⁹ nõ.fallit ſcd̃ꝫ Jnno.i libertate. naꝫ
ſi tibi vẽdo ꝉ dono ſuũ cũ ħ vt nõ manumittas
ñ valꝫ manumiſſio.vt i.l.ea qdē.C.ſi mãcipiuꝫ
ita fue.alie.⁊ ē rõ.qꝫ libertas ſelꝭ donata reuo-
cari ñ poteſt.mltas alias rões reddit glo.i.d.l.
ea lege. Sꝫ Bar.addit aliã ſolēnē limitationē
in.d.§.ea lege.dicẽs ꝙ vbicũqꝫ retinet ſibi quiſ
aliquod ius in re ⁊ probibet alienationem nõ
tenet alienatio in cõtrium facta.ar.in.l.ſi.C.de
iure empbi.⁊ in.c. potuit.de loca. Sed melius
facit.l.creditoꝛ.in fine.ff.de diſtrac. pigno.vbi
videtur ſingulariter pꝛobari ꝙ res pignoꝛata
non põt alienari ſi hoc fuit ↄuentũ inter cõtra-
hentes.⁊ per hoc Bar.dat vnam theoꝛicam in
d.§.ea lege.vt ad inpediendum alienationem
obligetur illa res tranſlata.⁊ ꝺ hoc articulo vi
de bonam glo. ⁊ latam ⁊ doc. in dicta .l. ea le-
ge.⁊ in.l.ſi.C.de rebus ali.non alie. ⁊ in dicto
§ ea lege per Bar. Si vero pꝛobibitio ſit a le-
ge.tunc tenet Jnnocentius ꝙ non valet aliena
tio.quia geſtum contra legem non valet .vt in
reglua que contra ius.de regulꝭ iuris in vi.⁊ in
l.non dubiuꝫ.C.de legibus.hoc limitat bar. in
dicto.§.ea lege .quando lex aliquam ſolennita
tem requirit ante alienationem vel ſimpliciꝛ̃ ꝓ
hibet.ſecus ſi aliquid ſit obſeruandum poſt ali
enationem.vt in.l.vniuerſa .C. de pꝛeci. impe.
offe. ⁊ quod ibi nõ. ex quibus concluditur ꝙ
alienatio rei eccleſie facta contra ius eſt ipſo
iure nulla.x.q.ij.ħ ius. idem intelligo vbicũqꝫ
pꝛinceps pꝛobiberet alienationem . quia pro
eodem eſt habendum ꝙ lex viua pꝛohibeat vꝉ
moꝛtua.et hoc voluit Jnnocentius in .c.ſi. de
accu. Si vero pꝛobibitio ſit a iudice tenet Jn
nocentius ꝙ non impeditur alienatio ſicut di-
cimus in arbitro vt hic.ſed hoc dictum poteſt
pꝛocedere quando iudex ſine cauſa pꝛohibet
alꝭ non. vt in .l. is cui bonis .ff.de teſta. ⁊.l.is
cui bonis.ff.de verborum obligationibus. Si
vero pꝛobibitio ſit a teſtatoꝛe.⁊ tunc dicit Jn
nocentius ꝙ ſi eſt expꝛeſſa perſona ratione cu-
ius ſit pꝛobibitõ non ualet alienatõ.vt in.l.ſi fi
lius.§.diuus.ff. de legatis pꝛimo.aſſignat ra-
tionem diuerſitatis inter pꝛeceptum teſtatoꝛis

ꝛ ꝑceptū alteri⁹. nā ſicut teſtatoꝛ ex nuda volū
tate trāſfert dñiū in aliū vt patet in. l. cū paſ. i. §.
ſurdo. ff. de lega. ij. ita pōt īpedire alienatōnem
Itē qꝛ voluntas teſtatoris habeṫ ꝓ lege. ſed h
qḋ indiget lōge maioꝛi diſcuſſione. nā mlti doc.
iur. ciuilis voluerūt ꝙ ꝓhibitio teſtatoris ēt ſi
ne exꝑſſione alteri⁹ ꝑſone ex q̄ fit cuꝫ cā īpedit
alienatōem. ꝛ videṫ de hoc caſus iūcta glo. i. l. ij.
C. de viſuca. ꝓ empto. Itē eēt diſcutiēdū nūqd
ꝓhibitio teſtatoris extēdiṫ ad vltimā volūtatē
Itē vtꝝ īcludaṫ alienatio neceſſaria ꝛ de oib⁹
his vide ꝙ nō. in. d. §. diuus ꝛ i. l. paſ. §. fundū
ḋ lega. iij. ꝛ ꝑ Bar. i. d. l. ea lege. ꝑdicta ꝓcedūt
qñ ꝓhibitio fit dño. Si aūt fit adminiſtratoꝛi
puta ꝑlato vel rectoꝛi eccl̄ie tenꝫ Inno. ꝙ impe
diṫ alienatio qꝛ nō habꝫ ita pigue ius ſicut dñs
ꝛ iō ſi ꝑlatus ē ꝓhibitus alienare a ſupioꝛe non
tenet alienatio ad h. c. veritatis de do. ꝛ cōtu. ꝙ
nō. ¶ In gl. in vbo legitie. ibi euaneſcit ſbſtitu
tio h nō ē veꝝ indiſtincte. ſꝫ dic vt nō. in. c. i ꝑſē
tia. de ꝓba. ꝛ in. l. ex facto alſ. i glo. In ea. glo.
ibi ſine liberis vult tertio glo. ꝙ appellatōe libe
roꝝ veniūt baſtardi. ſꝫ tu dic pleni⁹ vt nō. i cle.
ij. de baptiſ. ꝑ gl. ꝛ doc. ¶ In glo. in vbo vni ex
patruis ibi ꝛ totū debet ei ꝑſtari. aduerte ꝯiun
gēdo finē glo. q̄ h debuiſſꝫ iſeri aut q̄riṫ de ter
tia ꝛ quarta ipius Rainaldi ꝛ fruſtra fit idaga
tio an alij patrui eſſent moꝛtui qꝛ in tertia ꝛ q̄r
ta potuiſſet Rainald⁹ extneū īſtituere. ſꝫ reſpe
ctu bonoꝝ patruoꝝ q̄ veniebāt reſtituēda pa
truis ex teſtamēto Peponis fit illa indagatio
nā nō poterat Rainaldus illa bona reſtituere
vni. ſꝫ oibus patruis ſꝫ volūtatē Peponis Et
ob h dixit h glo. ꝙ alij patrui erāt moꝛtui ante
Rainaldū ꝛ ſic expirauit fideicōmiſſū. nā fidei
cōmiſſarius decedēs ante diē fideicōmiſſi cedē
tis nihil tranſmittit in ſuos heredes vt in. l. vni
ca. C. de cadu. tol. nō Bar. ꝛ glo. i. l. i. C. de his
q ante aptas tabu. cui aūt accreſcat ps deſūcti
dicit hic glo. ꝙ alteri fideicōmiſſario ꝛ ſic creuit
h patruū ſupſtiti. ſed dictū glo. intellige i termis
c. quādo. ſ. fideicōmiſſarij ſūt cōiūcti re ꝛ vbis
vt hic erāt. ſi autē fuiſſēt diſiūcti vt puta volo ꝙ
reſtituas medietatē tali patruo tuo ꝛ aliā medi
etatē alteri patruo tuo tūc poꝛtio deficiētis nō
accreſcit alteri. ſꝫ heredi de quo i. d. l. vnica. ꝛ in
l. re cōiūcti. ff. de lega. iij. ¶ In glo. in vbo lega
uit ibi ipꝛope nō ſingulariṫ iſtā glo. iūcto tex. ꝙ
verba teſtamēti ſūt iꝑꝛopanda ad hoc vt teſta
mētū teneat. nā ſi vbū lego ſtaret ꝓpꝛe q̄ ad pa
truū ꝛ filios teſtamētū nō valuiſſet ꝛ idē dixi ḋ
vbo relinquo i. c. Rainuci⁹. ē. eo. ꝛ colligiṫ hoc
nōbile intelligēdo ꝙ iſta fuerūt vba teſtatoris.
nā foꝛte teſtatoꝛ aliṫ dixit. ſed papa h retulit in
ſubſtantiā nō ponēdo ꝓꝑa verba teſtatoris. ſed
ꝑmū nōbilius. ſic ꝛ vba libelli iꝑꝛopanṫ vt con
cludāt intētōeꝫ libellātis vide bonū tex. iuncta
glo. in. c. ꝯſtitutus. de reli. do. vbi cēſus ꝓ emphi
teoſi poniṫ ꝛ in ff. glo. ꝛ ideo cautū eſt in quoli
bet teſtamento apponere iſtā clauſulā codicil

larē non tamen intelligas ꝙ propṫ hanc clauſu
laꝫ ſuſtenteṫ teſtamentum. ſed ſi nō valet teſta
mētum ex defectu alicuius ſolēnitatis valebit
vt codicillus ꝛ ſic preſtabunṫ legata ab inteſta
to que alias non valuiſſēt ꝛ inquātū glo. dicit ſi
non valet iure teſtamenti plenioꝛ eſt clauſula ſi
nō valet nec valebit ꝛc̄. ꝛ ſic cōpꝛehēdit vtrūqꝫ
tꝑus ꝛ ḋ h i Spe. de inſtru. edic. §. cōpendioſe.
v. Itē vide ſi eſt ibi clauſula ꝛ ſeq. an autē ſine
iſta clauſula debeanṫ legata ad pias cās ſi repe
riṫ teſtamentū non valere remitto ad nō. in. l. i.
C. de ſacroſanc. ecc. ꝛ in. l. eā quā. C. de fideicō
miſ. ꝛ puto ꝙ debeanṫ quia ad validitatē iſtoꝝ
legatoꝝ ſufficit ſolēnitas iuriſgentiū vt dixi ple
ne in. c. ij. ꝛ in. c. cū eſſes. ꝛ in. c. relatum. ē. eo.
In glo. in verbo adicijens in fi. intellige glo.
cum tex. ꝙ valet pene appoſitio quatenus ſuffi
cit pꝛimoniū teſtatoris ad hoc iſte tex. nā teſta
tor non habet iuriſdictionem in heredem vl̄ le
gatarium ꝛ ſic nō pōt ꝓpꝛie apponere penam.
ſed potius dicitur adimē bona eis donata noie
pene. i. in penā cōtrafacientis. nam pena dicitur
eſſe id quod diminuit patrimoniuꝫ alicuius vt
no. Io. an. in. c. ſi de elec. li. vi. ꝛ arbitroꝛ ꝙ etiā
in foꝛo conſcientie habebit locum iſta pena qꝛ
naturaliter obligatur oneratus a teſtatoꝛe ob
ſeruare ipſius voluntateꝫ vt in. c. cum in officijs
ē. e. licet alie pene iuris neceſſarie nō ſint obſer
uande in foꝛo conſcientie vt eſt glo. ſingularis
ſecundum vnum intellectū i. c. fraternitatis. xij.
q. ij. ꝛ q̄ꝫq̄ꝫ non memini legiſſe rationem illius
dicti puto tamen hanc rationeꝫ foꝛe quia pena
apponitur a iudice vt ſatiſfiat reipublice de re
ſcandalizata ex delicto que nō ceſſat in foꝛo ani
me cum ibi imponaṫ pꝛincipaliter pena in ſatiſ
factionē delicti nā pꝛincipaliter ibi intendiṫ ad
ſatiſfactionem rei. ꝛ vide Inno. in. c. ſicut dignū
de homi. vbi ſingulariṫ dicit ꝙ q̄ꝫq̄ꝫ in foꝛo con
tentioſo teneaṫ quis ex leuiſſima culpa in actio
ne legis aquilie. ſ. ratione damni vt in. l. lege aq
lia. ff. ad. l. aq. tamē in foꝛo anime non tenetur
ad emendam damni niſi quis fuerit in dolo vl̄
ſaltim in lata culpa. ratio diuerſitatis eſt qꝛ fo
rus contentioſus intendit ad conſeruationem
patrimonij. ſed foꝛus penitentialis intendit ſa
luti anime ꝛ vt plurimum reſpicit animū delin
quentis facit. c. de⁹ q de peni. ꝛ remiſ. ¶ In gl.
in vbo adeunte in fi. hoc ē verū regulariter. ſed
fallit in multis caſibus qui notanṫ ꝑ doc. i. l. eaꝫ
quā alſ. i glo. ¶ In gl. in vbo petēdo ibi rei vē
dicatio ꝛ hoc plene no. in. l. i. C. coia de lega. nā
procedit glo. quando legatum eſt factum i ali
qua ſpecie puta certus fundus vel ſeruus. ſec⁹
ſi in genere quia tunc non datur rei vendicatio
ſed hypothecaria uel actio ex teſtamento. de
quo tamen dicendum vt plenius nō. i d. dicta. l.
i. ¶ In glo. in verbo contra ipſum ibi que ꝑpen
dent extrinſecus vult dicere ꝙ ſi quid debetur
ſub conditione que extrinſecus. i. extra iudiciū
veit purificāda nō pōt peti ante cōditōis euētū

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

⁊ ſic loquitur.l.non quēadmodum.ff. de iudi.
Sed ſi id qđ debetur noīe pene ſeu ſb ꝯditōe
venit certificādū in ipſo lit̄ ingreſſu.tūc poteſt
peti i libello ſb ꝯditōe vt hic.⁊ idē ꝑ alia verba
ſētit h̄ Inno.⁊ q̄ꝙ̄ꝫ de rigore iuris poſſit iſtāi
tn̄ ꝓpter faciliorē exitū litiū tal'libell⁹ ſolet ad
mitti ſic i ſili admittit̄ libell⁹ alt̄natiuuſ dico rē
ad me ſpectare iure dn̄ij vel quaſi.vt nō.in.d.c.
ij.de libelli oblat.⁊ in.c.abbate ſane.de re iudi.
li.vi.⁊ ꝙ de iure poſſit procedere.fāit tex. in.c.
oli.de cenſi.⁊ in.l.euꝫ q.ff.de his qui. vt indig.
Sed ſi vis tollere ꝯtrietates huius tex. poſſes
dicere vt qdā dixerūt ꝙ hēdes hic iā ꝯuenerūt
q̄ voluerūt ex iudiciū ſoluere legatū.⁊ ſic erat
purificatū legatū conditionale. hoc tn̄ ex toto
nō ſatiſfacit lr̄e q̄ cōtinet petitionē ꝯditionaleꝫ
⁊ de hac mā vide ꝑ Bar.in.l.ſtipulatōeſ n̄ diui
duntur ad fi.ff.de v̄. ob.⁊ ꝑ Spe.in ti.de ſolu.
§.ſequitur.v̄.qd ſi libellus ⁊ i ti.de libel.cōcep.
§.iā nūc.v̄.ſed nūqd talit̄.aliquid per Ci.in.l.i.
C.de fideicōmiſ.⁊ nō bene hanc glo. ſingl'r iun
cto tex. ¶ In glo.in v̄bo quacūꝗꝫ occaſiōe in
fi.vult ꝙ glo.ꝙ dn̄ium legati vel fideicōmiſſi ꝑ
ticularis directa via p⁹ aditā hēditatē trāſit in
legatariū vel fideicōmiſſariū.ſec⁹ in fideicōmiſ
ſo vl'i.quia ibi opus ē r̄ſtitutōe re vel ſalti v̄bo.
ad hoc.l.ſancimus.C.ad trebel. fallit i caſibus
qui ibi legūtur ⁊ nōntur.ſꝫ ꝯ h̄ oppo. Inno.de
l.fi .C.cōia de lega.vbi fideicōmiſſari⁹ agit rei
ven .ꝯ.illos i quos p̄mus heres bona trāſtulit.
So. duplex.prima ꝙ fuit ibi reſtituta hēditas
in genere.vel ē ſpāle i rebus alienatis. ſed p̄ma
ſolutio vr̄ verior.quia dn̄iū fideicōmiſſi vl'is n̄
trāſit ſine r̄ſtitutōe.fāit.l.marcellus .§. reſqꝫ.ff.
ad trebel.vbi tenet alienatō rei. ⁊ hoc cōiter te
netur ⁊ ſat ꝓbat̄ i.d.l. ſācimus. ⁊ dr̄ legatū qn̄
v̄ba diſpōis ꝯferūtur i legatariū. fideicōmiſſū
v̄o dr̄ qn̄ qs capit d̄ manu altius puta reliquo
tibi fūduꝫ ⁊ volo vt illuꝫ reſtituas ſempronio.
nam reſpectu tui eſt legatū.ſed r̄ſpectu ſempro
nij eſt fideicōmiſſū ſic appellatum. q̄ fidei tue
ꝯmittitur vt reſtituas ſēpronio.ſed hodie fidei
cōmiſſa ⁊ legata ſunt exequata.vt in.l.i.⁊.ij.C.
cōia d̄ lega.⁊ .ff. d̄ lega.prio.l.i.⁊ dr̄ fideicōmiſ
ſū ꝑticulare qn̄ non hēditas ſꝫ certa bona par
ticularia veniunt reſtituenda. ¶ In gl.in v̄bo
conteſtata nō bn̄ glo. ⁊ vide mām i Spe.de li.
bel.ꝯceptōe in.§.nūc vidēdum.vbi Spe.refert
Clemētē papā auditoribus p̄cepiſſe ꝙ i appel
latōe ab interlocutoria n̄ admitterent libellū. ⁊
ſic ꝯteſtatōem lit̄.⁊ vr̄ ſentire.ſecuſ i appellatōe
a diffinitiua. Jo.an. ſentit hic totum oppoſitū
vt in appellatione ab interlocutoria ſit lis cōte
ſtāda.q̄ ē nouus articulus. ſec⁹ i appellatōe a
diffinitiua.q̄ idē ē articulus cū p̄ad hoc.c.nō
ſolū. de appel.li.vi.ſed tene p̄mū dictū. qđ etiā
vidētur ſentire do.de rota decit̄. xiij.nam ſi iu
dex appellationis ab interlocutoria pronūciat
bn̄ appellatū ſuccedit loco p̄mi iudicis. vt in.c.
vt debitus.de app.nec aliud petit̄ corā eo niſi

qđ petitur corā p̄.ſi ꝙ cōteſtatio fuit fc̄a corā p̄.
n̄ ē neceſſe vt fiat corā 2°.nec dum diſcutitur an
ipſa appella.ſit admittēda dꝫ fieri cōteſtatō lit̄
q̄ nihil petitur a ꝑte.ſꝫ agit̄ de iniqtate p̄mi iu
dicis.vt dicit tex.i.c.ipoſita.i.§.ſane.de appel.
cautū tn̄ eſt vt ꝑte p̄ſte fiat cū ea cōteſtatō.ſꝫ in
ea appellatōe a diffinitiua p̄ncipl'r q̄ritur retra
ctio ſn̄ie ad incōmodū ꝑtis. iō ſienda eſt noua
ꝯteſtatio ſicut nouus ē articulus.vt hic.ſꝫ ſi ꝑs
ē contumax pōt ꝓcedi ſine ꝯteſtatōe vt i.c.per
tuas.all'.in glo.q̄ i effectu agitur ſuꝑ petit̄ in p̄
ma inſtātia.⁊ vide qđ dixi in dicto .c. per tuas
¶ In glo.in v̄bo portōes ibi q̄ d̄ ſingul' r̄bus
dꝫ fieri deductio .nō bn̄ glo.ꝙ filius pōt d̄ qua
libet re paterna deducē ſuā legitimā ꝓ rata. ni
ſi aliud diſpoſuerit teſtator vel officiū iudicis.
Inno.dicit ꝙ de tota hēditate ſūt iſte portōes
detrahēde.ſꝫ anq̄ꝫ iudex inponat officiuꝫ hn̄
tur iſolidū i ſingulis rebus.q.d.ꝙ an̄ deductio
nē habetur ius i ſingul'reb⁹ iſolidū.ſꝫ iudex tē
pore deductōis poterit arbitrari vt de cēta re
fiat deductio.⁊ hoc in effectu ſentit Hoſti.non
enim eſſet audiendus heres ſi ex ſingulis re
bus vellet ſoluere legitimaꝫ.quia particularis
ſolutō multa incōmoda habet.vt in.l. plena .ff.
famil'.herciſ.Alij aliter.vt nō.in .l. filium queꝫ
habenteꝫ all'.in glo.ſed bar.ſatis eque diſtiguit
in.l.in quartā.ff.ad.l.falci. aut eni filius ⁊ hēs
conueniunt ⁊ eoꝝ voluntas obſeruanda eſt .l.
pel.ff.de le.i.aut diſcordant.quia filius vult de
trahere ex vna re herede cōtradicente vel ecō
tra.⁊ tunc aut queritur in quibus r̄bus habet̄
hoc ius legitīe vel trebellianice. aut querit̄ ex
qua re tp̄e deductionis ſunt detrahende. prio
caſu dicendū ꝙ hoc ius conſiſtit i ſingulis reb⁹
iſolidū i.l.plauci⁹.⁊ i.l.lineā.ff.ad.l.fal.⁊ ꝓbat̄
h̄. ¶ 2°.caſu aut teſtator diſpoſuit ex qua re ſit
fiēda deductō ⁊ ſuāda ē volūtas teſtatoris. vt
voluit h̄ glo.ad idē.l.id aūt.ff.ad.l.fal.ꝓbat̄ rō
ne.nā a p̄ncipio poterit pr̄ certā rē relinq̄re lo
loco legitime. vt in .l.quoniam in prioribus.⁊
in.l.omnino.C.de inoffi.teſtamento.aut teſta
tor nihil diſpoſuit. ⁊ tunc ſi filius recipit fru
ctus computat ſibi in tertiam vel quartam tre
bellianicam.vt in.l. quod de bonis .§. fructus
ad.l.fal.⁊ aduerte quia Bar. poſt hec videtur
ſentire ꝙ filius computat fructus in legitima .
cuius contrarium ipſe tenet in.l.marcellus i.§.
quidaꝫ liberis.ff.ad trebel. ⁊ ſentit in.l.ſācim⁹
in.§.repletionem.C.de inoffi.teſta.⁊ ꝙ lex āti
qua ſit hodie correcta in filijs. ſed poteſt pro
cedere primum dictum in trebellianica extra
caſum.l.iubemus.C.ad trebel.aut non perci
pit fructus.⁊ ſi vendidit aliquam rem ante re
ſtitutionem hereditatis illa computatur in le
gitima.vt videtur tex. in dicta.l. marcellus.in
§.res.voluit azo in ſumma.C.ad trebellianū ⁊
Old.conſilio.cxlvi.multi tamen tenuerunt op
poſitū i.d.l. filiū quē hn̄tē. q̄ ex hac opinione
ſeqt̄ ꝙ fili⁹ rogat⁹ r̄ſtituere hēditatē poſſet ad

libitum ex quacūq3 re detrahere legitimā3 illā
rem alienādo vnde multi tenuerūt ꝙ illa aliena
tio.nō valuit.Ad.§.res pōt reſpōderi ꝙ cōpu
taſ in legitima herede non cōndicēte ꝛ ſic i odi
um ipius filij.ꝛ quicqd ſit cōſiliū eſt vt ſi filius i
tendit aliqua alienare ꝙ vocet fideicōmiſſariū3
ad diuiſionē ꝛ tunc ſecure poterit alienare par/
tē ſuam.ſi vero nihil alienauit ꝛ tunc aut habe/
bat aliquam rem in peculio iudicio teſtatoris ꝛ
poteſt illā rē ſibi cōputare i legitimā qꝛ ex quo
teſtator illum dilexit in vita reſpectu illius rei ꝑ
ſumendū eſt ꝙ ide3 voluit poſt mortē.ꝛ iſte eſt
cāus nō.ſm vnum intellectū in.d.l.filium que3
habente3.Aut teſtator nihil conceſſit in vita ꝛ
tunc ſi res ſunt indiuiſibiles fiat d̄tractio ex v/
na re.ſi ſunt diuiſibiles tunc poterit fieri ex vna
vel ex pluribus ſcđm ꝙ iudici videbiſ equum
vt in.l.poteſt.ſecūdū vnū intellectū.ff.de lega.i.
facit.l.ad officium.C.cōi diui.ꝛ inſti.de offi.iu
di.poſt principiū.ꝛ ſm hanc diſtinctōem limita
hanc glo.ꝛ tex.ꝛ idem dicitur reſpectu repletio
nis legitime vt ſi pater reliquit filio certā rē nō
aſcendentē ad legitimā ſuā repletio fiet iudicis
officio non de ſingulis rebus ſed ſecūdū ꝙ iudi
ci equū3 videbitur q̄3q3 ius repletōis conſiſtat
in ſingulis rebus ſicut dixi in tota legitima vt i
dicta.l.ſancimus ꝛ ponit Oldra.conſilio.ci.
In glo.in vbo beneficio in fi.Inno.ſenſit hic ꝙ
de oibus poteſt patruus detrahere falcidiā nō
obſtante.l.cum pater.alſ.in glo.qꝛ ſm eu3 qñq3
aliqd adimiſ ex cōdēnatōe iudicis vl' ex diſpo/
ſitione.l.noie peñ ꝛ tunc falcidia ceſſat vt i auc.
de here.ꝛ falci.in.§.ſi quis autē nō iplēs.Quā
doq3 aliqd adimiſ heredi ex diſpōe teſtatoris
tūc de illo pōt detrahi falcidia vt h̄.nā teſtator
alij tribuēdo ꝙ ademit heredi fecit legatū3.ꝛ h̄
opinio multū mihi placet qꝛ ſi bene pōderetur
lr̄a teſtator nō mādauit ſimpliciſ vt heredes nō
ꝯdicerēt legato facto auūculis.ſ3 cōditōnaliter
ſ.ꝙ ſi ꝯdicerēt oia bona ſua legabat auunculis.
heres ergo ꝯdicēdo nō ueit cōt̄ volūtatē teſta
toris ſi ſoluit ſponte oia bona auuncul'.imo im
pleret volūtatē teſtatoris ꝛ ſic ne fruſtra ſit he/
res pōt detrahere falcidiā de oibus.nec videſ
mihi cōſideratōe3 gl.quoquo modo poſſe ꝓce
dere.nā iſte patruus reſpectu ptis ſue habebat
xvi.ſm cōputatōem prius factā ex hereditate
rainaldi quorū quatuor tenebaſ ſoluere auūcu
lis occaſione legati particular' ꝛ ſic remanebūt
ſibi.xij.habebat ergo tres ptes ptis ſue heredi
tatis.ꝛ ſic non erat hereditas exhauſta legatis
nō ob.ꝙ illa.xij.ſoluit occaſione pene quia ſi ex
iſta pena non detrahiſ falcidia ꝓpter culpā ſuā
nec detrahi debet ex legato particulari qꝛ nō le
gatū pticulare.ſed culpa ſua exhauſit heredita
tem.aut ḡ debet detrahere ab oibus aut ex nul
lo cū eadē ſit rō in vtriſq3.ꝛ licet qdā voluerūt
tenere tertiam ſñiam vt h̄ ceſſat oio falcidia ꝑꝑ
rōes dictas.Ad iſtū tex.reſpōdebāt ꝙ hic non
detrahitur falcidia.ſed reſeruaſ ius ſi qđ erat i
detractione falcidie.mihi tamē nō placet quia
ſi non fuiſſet falcidie locus iſte cardinal' qui ita
ſpecifice ſentētiauit reddēs rōnē ſue ſentētie in
qualib3 pte nō reſeruaſſet ius detrahendi falci
diā maxie i eo ꝙ reſeruauit ſub cōditione.ſ.ſi i
fra tp̄us legitimū teſtatoris volūtati paruerit.
Itē pōderat ꝙ iſte ꝯfecit iuētariū.vn̄ tene opi.
Inn.q̄ ē valde nō.ꝛ ſatis ꝓbaſ ꝑ iſtū tex.pote/
rit ḡ iſte patruus ſm cōputatōe3 ꝑdictā detra/
here q̄rtā ꝛ nō ſolū vnā.ſ3.ſ.dixi de vno.ꝓpt̄
opi.gl.ꝛ vt cōcordaremus cū cōputatione quā
facit glo.que icipit auūculum.Abbās.

Iohānes executor teſta
mētari⁹ q ſuſce
pit illud officiū exequi ꝯpelliſ.ꝑ.q.z⁹.
ſolutio ibi poſt.¶ Nō ꝑ ex pricipio ꝙ vbi i di
ſpoſitōe ē fiēda mētio clerici ꝛ laici ꝑmitti d̄bēt
i ordine clerici tāq3 digniores.xcvi.di.in.c.duo
facit.c.ſignificauit.d̄ reſcrip.ꝛ qđ nō.gl.i.c.q̄rū
dā.de elec.li.vi.¶ Nō z⁹.ꝙ clericus ꝛ laicus
poſſūt ſimul deputari ad certū officiū exequen
dū.quod intelligit Io.an.ꝓcedere qñ vocātur
tanquā diuerſa capita.ſecus aūt ſi vocarenſ vt
collegiū quaſi velit dicere ꝙ ad collegiū ſeu vni
uerſitatē faciēdā nō admittūſ hoies diſpar' ꝓ/
feſſionis vt i.c.cū cām.ſ.de elec.ꝛ.xvi.q.vij.c.in
noua.ſed quādo cōiūgūſ vt ſingulares nō no/
cet diſparitas ꝓfeſſionis ꝓ h̄.c.ꝑ tuas.de arbi.
ꝛ in.c.vbi periculū.de elec.li.vi.ꝛ nō hāc regu/
lā.ſed puto eā limitādā quādo varia ſūt ſtudia
reſpectu profeſſionis.Si autē idē oio ē ſtudiū
nō impedit diuerſitas ꝓfeſſionis eos inſimul
collegialiſ ꝯgregari.exēplū i vniuerſitate ſcho/
larium vbi ſunt religioſi clerici ſeculares ꝛ laici
omnes facientes vniuerſitatē vnā ut nō.Bar.
in.l.ſi.ff.de coll'.illici.ꝛ Inno.in.c.cū ab eccleſia
ru3.de offi.ordi.¶ Nō z⁹.ꝙ ad pias volūtates
exequēdas poteſt teſtator deputare quos vult
qd aūt ſi neminē deputauit.dic vt dixi in.c.ſi.he
redes.ſ.e.ti.¶ Nō 4⁹.ibi creditoribus iuncto
vbo ꝑ dioceſanū ꝙ ep̄s ipedit ſe de relictis etiā
ad non pias cās de quo vide quod latius dixi i
c.ſi heredes.ſ.eo.¶ Nō ibi ꝑ dioceſanū ꝙ ad
dioceſanū ptinet cōpellere executores teſtamē
tarios.dicit tamē Io.an.idē in eo q habet iuri
dictōnē in loco quaſi dioceſanus ponaſ hic ad
denotandū eum qui habet iuriſdictionē in loco
Et ideo ſi alius citra epiſcopum haberet ibi iu
riſdictionem epiſcopalem vt ſunt multi abba/
tes.de priuile.abbates.li⁹.vi.poterunt iſti hanc
compulſionem facere.tenebis menti hoc dictū
ꝙ officium tributum dioceſano poteſt exequi
ſeu exerceri per eum qui habet iuriſdictionem
epiſcopalem vel quaſi in eodem loco q̄3q3 non
habeat iuriſdictionem in tota dioceſi.ꝛ pro h⁹.
facit glo.nō.in cle.i.de reb.eccle.nō alie.que vlt̄
ꝙ inferiores habentes iuriſdictionem ep̄alem
poſſūt exercē oia q̄ ſpectāt ad iuriſdcōe3 ep̄alē
qđ latius dico i.c.ſignificaſti.de foro compe.vi
des oppoſitum glo.in cle.i.de vi.ꝛ hone.cle.ꝛ

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

glo.nō in clemen.i. de iurepa. in verbo dioce-
ſanus.que vult ꝙ appellatione dioceſanorum
veniūt ſolū epi ñ aūt inferiores habentes iuriſ
dictionē i loco.ſed cōcor.vt glo.ille ꝑcedāt qñ
in mā noua ⁊ ſtricta fit mentio de dioceſanis.
ita ꝙ viſiſiſ videatur pōderatū officiū epi.ſecꝰ
aūt vbi mā eſſet larga ⁊ fauorabilis.ita ꝙ poti
us videaſ pōderata iuriſdictio ꝙ̄ officiū epa-
le. Hinc dixit Jo.an.hic ꝙ capl'm ſede vacante
ſuccedit in hac poteſtate ꝯpellendi executores
ꝙ̄ꝙ̄ videatur dubitare nūqd ſi officiū exequē
di ſit deuolutū ad ep̄z poſſit capl'm exeq illud.
nā aliud ē ꝯpellē aliud exeq ſicut i ſiſi capitulū
pōt cōfirmare electōes.ſꝫ ñ pōt bñficia cōferre
vt in.c.cuꝫ oli.de ma.⁊ obe.iuncto.c.i.ne ſe.va.
li.vi. Sꝫ ego putarē ꝙ ēt capl'ꝫ poſſit exequi.
qꝛ hoc ñ ē iuriſdictōis ep̄alis ⁊ potius oneris
ꝙ̄ honoris ⁊ ē officiū neceſſariū ⁊ h̄ quod nō.
glo.in cle.i.ꝺ bñficis.⁊ ceſſat rō q̄ ē i ꝓhibitōe
collatōis bñficioꝝ.nā illa ꝓhibetur.qꝛ eſt q̄dā
honorificētia.⁊ cōputatur iſ fructus.ut nō.gl.i
d.c.cū oli.ſꝫ executio ē oneris dūtaxat ⁊ nulla
cōmoditas dꝫ remanē apud capitulūꝫ vel ep̄m
exequētē.vt in.l.nulli.C.de epi.⁊ cle.⁊ in.c.noſ
ſ.c.ti. ¶ In glo.i vbo pijs ibi minus legitima
hoc itellige.vt dixi in.c.relatū.ſ.c. ¶ In gl.ij.
ibi nihil poſſet legare. ¶ Nō bñ gl.ꝑ itellectu
c.qꝛ.⁊.c.ad hoc.ſ.e.vt ꝺ rebus eccl'ie nō ſolū te
ſtari ꝓhibeſ clericus.ſꝫ ēt legare.nā eadē ē rō
i legato q̄ eſt in teſtō.quia effectus vtriuſqꝫ cō-
fertur ad tēpus q̄ poſt mortē clericus ñ ē apli-
us rector eccleſie.ſed donare aliqua pōt intui-
tu elemoſyne vt i dictis iuribus. In glo.ſuper
verbo mādatū nō glo.iuncto tex.quia licet ex-
ecutō vltime volūtaſ ſit res fauorabilis ⁊ pia.
vt in.l.i.C.de ſa.ſan.eccle.⁊ in.c.tua.ſ.e.ti.non
tñ ꝯpellitur qs acceptare officiū executionis ſi
bi delatū in teſtō.⁊ vr̄ h̄ ēt ꝑcedē in relictis ad
pias cās.qđ eſt valde nōndū.⁊ vr̄ hoc probare
tex.ibi pꝰ mādatū ſuſceptū.⁊ idē ſentit ibi Jo.
an.dicens ꝙ vr̄ qs ſuſcipe mandatū aut expreſ
ſe acceptādo aut tacite.puta exequendo aliqđ
ꝺ ſpectātibus ad illud officiū.ſecus aūt dicit ſi
erat pñs qñ officiū ſibi conferebatur ⁊ tacuit.
ꝓ hoc.l.filiuſſa.ſ.initus.ff.de ꝓcura.dicerē ꝙ
ēt ꝑ interiorē actum executōis dr̄ officium ac-
ceptare puta ſi ſciēter recipit litteras i quibus
ſibi officium conferebatur.ar. in cle.i. de pro-
cura.vel ſi ipſe ſcripſit ꝙ teſtator ad illud offici
um euꝫ deputauit.ad hoc bo.tex.in.l.vxori.ſ.
i.ff.ad.l.fal.facit.l.ex ſētētia.ff.de teſta. tu.⁊ nō
bis hoc vltimū.qꝛ pōt adduci ad multa. Item
reſpēu legatoꝝ ad pias cās vr̄ ꝙ ep̄s poſſit cō
pellē ēt citra acceptatōem.⁊ ſi nō vt executorē
teſtamētariū ſalti vt ꝺlegatū ⁊ ꝯmiſſariū.nā cū
ep̄s hoc cāu hēat exeq poterit officiuꝫ hoc iſti
delegare.⁊ ad ſuſcipiēdū cōpellē ſicut in qualꝫ
alia ꝺlegatōe.C.q ꝑ ſua iuriſdictōe.l.i.c.paſto
ralis.ſ.ꝺ offi.deleg. ¶ Sꝫ qro ex̄ gl.nūqd iſti
executores teſtamētarij pñt agē ꝯ hēdes vt eiſ
tribuatur vñ poſſint exeq volūtatē defūcti. In
no.abbas ⁊ cōiſ oēs doc.hic diſtiguūt ꝙ in re-
lictis ad pias cauſas poſſunt agere ꝯ hēdeſ.vt
in.l.nulli ⁊ in.l.ſi qs ad declinādam.C. de epiſ.
⁊ cle.in alijs vō ſubdiſtinguunt ꝙ aut ſunt exe-
cutores meri aut ſunt participes.pꝰ caſu execu
tor non agit contra heredem.ſed ſi heres ſpon
te eis tribuit exequūtur voluntatem defuncti
ſed agere non poſſunt.vt in.l.lucius.ſ. meuia.
ff.ad trebel.niſi teſtator aliud expreſſerit. Si
vero ſunt participes.puta quia teſtator volu-
it aliquaꝫ partem remanere penes executores
tunc poterunt agere.vt in.l. ſi quis ticio.ff. de
lega.ij. Sꝫ contra hoc opponitur ꝺ iſto textu
vbi executores compelluntur exequi.dicit In
no.ꝙ omnia iſta erant diſtribuēda ad pias cau
ſas. Hoſtienſis dicit ꝙ hoc eſt diuinare. Item
iſte textus reſiſtit dum facit mentionē de credi
toribus.⁊ ideo dicit ꝙ ſecundū ius canonicum
poſſunt executores agere contra heredes vel
quoſcūqꝫ vt exequantur voluntatem defuncti
⁊ ſic tranſeunt hic doc.cōiſ. Ego concordando
dico.ꝙ nec de iure ciuili nec de iure canonico
merus executor habet actionem contra here-
dem.vt in dicto.ſ. meuia. ſed poteſt executor
officium iudicis implorare contra heredes.
vel alios detinentes bona defuncti.ar.in.l. he-
reditas.ff.de petitione heredita.⁊ in.l. quintus
in fi.ff.de annu.lega.⁊ hoc uoluit Dy.in dicto
ſ.meuia.⁊ Bar.in dicta.l.ſi quis ticio.⁊ i iſto
caſu poteſt procedere dictum Hoſtienſis. ⁊ in
telligitur iſte textus. poterit ergo dioceſanus
compellere executorem vt imploret officium
iudicis contra heredem. Item poteſt intelligi
iſte textꝰ vt compellatur exequi quando bona
ſunt in manu executoris vel heres eſt paratus
ſibi dare vnde exequatur.⁊ ſic in nullo iſte tex.
cōtradicit iuri ciuili iudicio meo. Item i eo ꝙ
doc.diſtiguūt vtrū executor participet ꝺ lucro
vel ñ dic meliꝰ ꝙ vbi vba diſpoſitōis cōferūſ i
eū tacite vel expreſſe ñ dicitur purus executor
ſed legatarius.ideo poteſt agere contra here-
dem.exemplum dicit teſtator relinquo ticio cē
tum.⁊ volo ꝙ illa reſtituat ſeio.nam licet nul-
lam commoditatem habeat. ex quo tamen ver
ba legati in eum conferuntur poterit tanquam
legatarius agere contra heredem ⁊ eſt vtile.
quia ſi deficeret fideicommiſſum ex perſona
fideicommiſſarij accreſceret iſti legatario ⁊ nō
heredi.vt in dicta.l.ſi quis ticio.ideꝫ dixi. vbi
tacite diſpoſitio confertur in ipſum.vt quia eſt
particeps illius relicti. his enim caſibus non
dicitur purus executor.vnde habet actionem
contra heredem dicta.l.ſi quis ticio. Nūquid
autem poſſit executor vendere bona heredita
ria pro executione vltime voluntatis. diſtin
gue inter executorem vniuerſalem ⁊ particula
rem.nam executor vniuerſalis poteſt.exemplū
quando omnia ſunt diſtribuenda in pauperes
chriſti dicta lege nulli. particulari non poteſt

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

niſi teſtatoꝛ ſibi cōceſſerit vt in.l.alio.ff.de ali. ꝛ
ciba.lega.ꝛ hodie cōmuniter in teſtamēto dat᷑
libera ꝛ plena licentia executoꝛibus vēdēdi de
bonis hereditarijs pro executōne teſtamenti ꝛ
qd īpoꝛtant illa v̄ba nō.bar.in.d.l.alio. ¶ Ulti
mo opp.con̄ tex.ꝛ vr̄ ꝙ clericus nō poſſit ēē ex
ecutoꝛ teſtamētarius.qꝛ nō debet ſe imiſcere ne
gocijs ꝛ adminiſtratōibus ſecularib⁹.xi.q.i.te
qdē ꝛ in.c.i.ne cle.vl' mo. Solu.teſtatoꝛ erat h̄
clericus vnde rōne pſone negociū nō pōt dici ſe
culare ſm doc. Itē ꝛ z°. h̄ relicta erant facta ad
pias cās.vnde rōne pie cāe pōt dici negociū ec/
cleſiaſticū.3°. dixerūt alij cū qbus trāſeunt h̄ cōi
tar doc.ꝙ religioſi ꝛ clerici poſſunt ēē executo/
res teſtaamēti etiā ad non pias cās rōne pie vo/
lūtatis defūctoꝝ dūmodo non ſubtrahant᷑ a di
uinis officijs.ꝛ hodie ī religioſis dic vt in.c.re/
ligioſus.e.ti.li.vi.de fratribus minoꝛib⁹ eſt tex.
in cle.exiui.de verbo.ſig.ꝛ hec vltia opi.cōmu/
niter hodie hic obſeruat᷑. Abbas.

De his

Ponit qdam legata de
qbus non ſoluit᷑ canoi/
ca poꝛtō niſi ſiant in fraudē. Pꝛio po
nit dictū in quo interſerit exceptōem ibi dūmō
¶ Nō p̄ ꝛ tene menti regulā que tacite colligi
gi᷑ ex iſto tex.nā reglarit᷑ de oībus relictis factꝭ
eccliīs ſoluit᷑ epō canonica poꝛtio ꝛ ecclie pro/
chiali ſm ea q̄ dixi in.c.officij.ꝰ.e.ſꝫ fallit ī caſi/
bus h̄ exceptis.nā excep°. quoꝝūdam caſuū fir
mat regulā in oppoſitū.xxxij.q.vij.c.ſi dn̄s.ꝛ i
c.ii.de cōiugio lepꝛo. ¶ Nō z°. cāus in qbus n̄
ſoluit᷑ canoica poꝛtio ꝺ relictꝭ factꝭ eccliīs. Pꝛi
mus cāus qn̄ aliqd ſit relictū ī oꝛnamētis id eſt
calicibus cappis vel alijs veſtibus eccleſiaſticis
¶ Secūdus caſus qn̄ fuit relictuꝫ ꝓ eis.i.pro
ipis oꝛnamētis habēdis vel recupandis vel re/
ficiēdis. ¶ Tertius cāus in relicto fcō ꝓ fabꝛi
ca ecclie.ꝛ nō ꝙ fabꝛica ꝛ oꝛnamēta ecclie ponū
tur h̄ vt diuerſa.ex q̄ potes colligere nōbile di/
ctū ꝙ redditus deputati ad fabꝛicā nō ſūt ꝯuer
tēdi ad oꝛnamēta ecclie.nā fabꝛica capit᷑ ꝓ ſcul
ptura vl' repatōne edificij de ꝯſecratō.di.i.ꝺ fa
bꝛica. ¶ Ex q̄ ēt pōt īferri ꝙ epō nō releuat᷑ ab
onere fulciēdi ecclīaꝫ ēt de oꝛnamētis ꝓpt̄ red
ditus fabꝛice. ¶ Quart⁹ cāus qn̄ relinquit᷑ pro
luminaribus puta ꝓ ceris lāpadibus ꝛ ſimilib⁹
¶ Quitus cāus ꝓ anniuerſarijs.i.ꝓ ꝯmemo/
ratōe aīaꝝ.āniuerſariū ꝺ r̄ eadē die ſepltōis
vl' defūctōis ſigulis annis q̄ ille q legauit fuit ſe
pult⁹ vl' defūct⁹. ¶ Sext⁹ cāus ꝓ relicto fcō ꝓ
ſeptia uigeſima l' trigeſia ꝛ vlt dicē referēdo ſe
ad varias ꝯſuetudines locoꝝ ī qb⁹ aliq fuāt fa
cere officiū ꝓ defūcto.i.ſeptima die poſt ſepul/
turaꝫ vl' vigeſima ſeu trigeſima ſeu alia die ꝙ ſi
relīgt᷑ aliqd ꝓ huiuſmōi officijs dicēdis nō de/
bet᷑ quarta ꝛ vide ꝺ his dieb⁹ i.c.qꝛ alij.xiij.q.
ii. ¶ Ultim⁹ cāus qn̄ relictū ē factū ad ꝑpetuū
cultū diuinū vtputa qn̄ teſtatoꝛ relīgt certum
qd vt q̄lib3 die celebꝛaret᷑ i certo altari ꝛ ꝓ ca/
pella dotāda vl' ſilib⁹ cōcernētibus ꝑpetuū cul
tū diuinū. ¶ Nō ibi vl' religs pijs locis ꝙ non
ſolū eccleſie ſūt ꝓuilegiate ī p̄dcis caſib⁹ ſꝫ etiā
pia loca gaudēt eiſdē ꝓuilegijs.facit.l.ſi.C.ꝺ ſa
croſanc.ecc.ꝛ ꝙ nō. Io.an.in.c.i.ꝛ.ii.de in integ.
reſti.li.vi.vbi nō.vult ꝙ pia loca poſſūt petē re
ſtitutōeꝫ ī integꝝ ſicut ecclie. Scōm dictū ē ꝙ re
gularit᷑ pia loca tenēt᷑ ad canonicaꝫ poꝛtionē ꝛ
q̄ dicūt᷑ pia loca dic ꝙ illa in qbus exercet᷑ offi
ciū pietatis vt nō. Io.an.ꝰ.ti.ꝓx.c.ſi.ꝛ ſpe.i ti.
ꝺ inſtru.edic.§.nūc vō aliqua.v.ꝛ ſcias.vide qꝺ
dixi i.c.officij.ꝰ.e. Ultio nō ꝙ epūs ꝛ ꝓchial'
eccl'a poſſūt de eodē relicto cape canoicas poꝛ
tōes ꝛ ſic poſſūt cōcurrē epūs ꝛ ꝓchialis eccle
ſia.ꝛ aduerte ꝙ Hoſti.voluit hic ꝙ de q̄lib3 re
licto facto ꝑ dioceſanū qbuſcūq3 ecclīis epūs ha
beat canoicā poꝛtōeꝫ.ecclīa vero ꝓchialis hꝫ
ſuā poꝛtōeꝫ ex relicto facto dūtaxat ꝑ ꝓchia
nū ſuū. Sꝫ ꝯtrariū q̄ ad p̄mū ſenſit h̄ Io.an.ꝛ re/
mittit ad nō.i.d.c.officij.ſed tu dic latius ꝛ cla/
rius ꝙ epūs hꝫ ſuā canoicā poꝛtōeꝫ ex relictꝭ fa
ctis dūtaxat ecclīis ꝛ alijs pijs locꝭ ſibi ſbiectꝭ ꝑ
quēcūq3 fuerit relicta.nā hic poꝛtō epō debet᷑
nō ab hoīe dioceſ.ſꝫ ab ecclīa cui factū ē relictū
vt i.c.reqſiſti.ꝰ.e.ꝛ dixi i.d.c.officij. Ecclie vero
ꝓchiali debet᷑ poꝛtio ex relicto fcō ecclie ſe/
pulture ꝑ ſuū ꝓchianū vt i.c.i.ꝛ.ii.j.de ſepul.
pōt ḡ ꝯtigere ꝙ ꝺ vno relicto ꝺtrahāt᷑ due poꝛ/
tōes.puta ſi parrochianus vnius ecclie elegit a
libi ſepulturā eidē aliqd legādo.nā ecclīa ſepul
ture debet dare canoicā poꝛtōem epō ꝓpt̄ on⁹
epāle. Itē canoicā ecclie ꝓchiali ī ſatiſfactōeꝫ
iniurie ſeu laboꝛis quē ſubiūt ecclīa ꝓchial' ī ꝑ/
ſonā defūcti.qn̄q3 pōt cōtingere ꝙ vna ſolū poꝛ
tio debeat᷑ vtputa qn̄ ꝓchian⁹ alicui⁹ ē ſepul
tus in ecclīa exēpta.nā tūc poꝛtō ſolū debet᷑ ec
cleſie ꝓchiali vt dixi in.d.c. officij. qn̄q3 nulla
poꝛtio detrahit᷑ vt ſi ꝓchianus ecclie exēpte
eligit ibi ſepulturā ꝛ idē dicēdum in ſilibus caſi
bus. ¶ Ultimo ſcias ꝙ de relictis ꝓuilegiatꝭ de
qbus hic ſoluūt frēs mioꝛes ꝛ p̄dicatoꝛes q̄rtā
ecclie ꝓchiali vt in.cle.dudū.de ſepul.ꝛ hodie
illa cle.ē ꝓꝛogata ad frēs ſci Auguſtini ꝛ car
melitas.ꝛ fuit iſtud inductū in recōpenſationē
dānoꝝ que ſuſtinēt ecclie ꝓchiales ꝓpt̄ ꝓuile
gia cōceſſa dictis fratribus in eo ꝙ poſſūt audi
re confeſſiones Itē p̄dicare ꝛ recipe parochia/
nos alienos ad ſepulturā. An autē eccleſia ꝓ
chialis debeat dare epiſcopo poꝛtōem de poꝛ/
tione quā habuit ab eccleſia ſepulture ſiue ex re
lictis p̄uilegiatis ſiue non.vide per Fe.conſi/
lio ſexto.ꝛ ibi cōcludit ꝙ ſic.qꝺ ſatis placet per
c.cōquerente.ꝺ offi.oꝛ.vbi dicit᷑ ꝙ de oībus fu
neralibus debetur epō quarta. Utꝝ legatū fa/
ctū eccleſie de certa re quolibet anno debeatur
perpetuo ꝛ ineternum vel duret per aliquod tē
pus determinatū.iſtam.q.foꝛmat Bar.in.l.an/
nue.ff.de annuis lega.ꝛ dicit ꝙ per tempus de
terminatū.ſ.per centum annos per.l.uſufructū
ff.de uſufru.ſed Pe.ꝛ Guil.tenuerunt ꝯtrarium
exemplu3 lego fribus q̄libet anno p̄dīū abb.

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf